

At the heart of the image

COOLPIX L6

6 MegaPiksela
3x OptičkiZum
ISO do 800
1.000 snimaka sa
2 baterije
2,5" LCD

14.490 din.

Potražite kod ovlašćenih dilera!

www.refot.com

Ekskluzivni uvoznik i distributer: RefotB, Pčinjska 17, 11000 Beograd
t. 011 2456151, 308 7004, f. 011 446 0234, e-mail: info@refot.com

EXTRA

REFOTO

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE BROJ 38 DECEMBAR 2006 WWW.REFOTO.CO.YU

DINARA 250
K. MARAKA 8
KUNA 96
DENARA 250
EVRA 4

TEST:
CANON EOS 400D
NIKON D40
OLYMPUS E-400
SONY A100
PENTAX K10D
PENTAX K100D/K110D

TEHNIKA
EPSON SKENERI

AKCIJE
FOTO-ŠKOLE

DEŠAVANJA
DRUGI UBSKI SALON

FINALE KONKURSA PORTRET / BOJA / EFEKAT

zamislite tanak telefon koji vam savršeno odgovara.

Zamislite tanak telefon koji vam savršeno odgovara. Upoznajte telefon koji ćete želeti da nosite sa sobom, gde god da krenete. Samsung D520 je telefon od koga se, jednom kada ga upoznate, nikada nećete odvajati. Iako kompaktan, to je potpuno opremljen telefon. Uživate u dizajnu koji savršeno odgovara vašem ukusu.

Kamera sa blicem 1,3 megapixelsa
262144 TFT kolor display
Pregled dokumenata

MP3 Player (AAC/AAC+/eAAC+/WMA)
Video zapis, MMS
Bluetooth

SGH-D520

Autorizovani distributer za Srbiju
Roaming Electronics d.o.o.
Tršće Kačirovića 27L, 011/30 93 700

•ComTrade Shop, Beograd, 011/2120-155 •Positive, Beograd, 011/318-7778 •Quadra Communications, Beograd, 011/3110-444 •Flamingo, Beograd, 011/688-933 •Merkur, Beograd, 011/311-8965 •Amido Group, Zrenjanin, 023/510-774 •Barter Trade, Beograd, 011/3036-950 •Incom, Leskovac, 016/233-841 •Impuls Telekomunikacije, Beograd, 011/3036-994 •NIK SZR, Zaječar, 019/442-791 •RI-komerc, Sr. Mitrovica, 022/610-690 •NOVEL, Novi Sad, 021/6615-456 •PC Monitor, Beograd, 011/3246-126 •GSM&PC Shop, Požarevac, 012/532-550 •MB Soft, Beograd, 011/311-8968 •Telix, Novi Sad, 021/489-0489 •Mobi Line, Čačak, 032/227-348 •Master Računar, Kragujevac, 034/334-316 •HGspot, Beograd, 011/3065-056 •Pakom, Beograd, 011/3618-978 •Samsung Digital Plaza, Pančevo, 013/618-064

At the heart of the image

D40

Fotoaparati prikazani u prirodnoj veličini

Novi NIKON D40. EKSPLOZIJA KREATIVNOSTI U MALOM PAKOVANJU!

Efektivna rezolucija 6,1 milion piksela - Format JPEG, RAW, RAW + JPEG (Basic) - Monitor 2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD
Brzina zatvarača 30 s do 1/4.000 s i B - Ekspozicijski režimi rada Auto, P, A, S, M i osam programa s scenama
Merni sistem 3D Color Matrix II u 420 segmenata, centralno sa promenljivom veličinom i fleksibilno spot
Ekvivalentna osetljivost (ISO) Auto i ručno (od 200 do 1.600 / 3.200-Hi-1 s korakom 1/3)
Tip memorijske kartice Secure Digital (SD) kompatibilan sa HD SD
Dimenzije / masa (bez baterija i objektivna) 126x94x64 mm / 475 g

Ekskluzivni uvoznik i distributer: RefotB, Pčinjska 17, 11000 Beograd,

www.refot.com

STALNE RUBRIKE

- 4 **AKTUELNOSTI**
Izložbe, konkursi
- 9 **KNJIGE**
Nastavljamo potragu za zanimljivim izdanjima u našim knjižarama
- 10 **AKCIJE**
Organizovali smo, učestvovali i pomogli nekoliko škola fotografije
- 12 **IZLOŽBE**
Nekoliko zanimljivih fotografskih izložbi
- 14 **MOJE ISKUSTVO**
Kako najmlađi doživljavaju fotografiju
- 34 **AKCIJE**
Ponovo su se fotografi okupili u Leskovcu
- 38 **FOTO-OPREMA**
Isprobali smo sistem bežične kontrole bliceva primenljivih za rad u makropodručju
- 46 **TALENTI**
Predstavnik mlade generacije istražuje medij fotografije
- 70 **POPULARNA ISTORIJA FOTOGRAFIJE**
Od starogrčkih skulptura preko renesansnih slika do fotografije nagog ljudskog tela bio je dug put
- 72 **KOLEKCIJARSTVO**
Bolsy - predstavnik američke fotografske industrije iz sredine prošlog veka
- 74 **FOTO-KOMENTAR**
Goran Malic objašnjava zašto je važno dati naziv fotografiji
- 77 **PISMA ČITALACA**
Pitanja, primedbe i sugestije uvek su dobrodošle
- 80 **NAJAVA KONKURSA**
Nova godina, nove teme

SVETISLAV V. DRAGOVIĆ, "INDIJANSKA CRKVA IGLESIA DE MACHUCA"

40

JOVANA STOJANOVIĆ, "UPLAŠENI MAČOR"

30

RADIŠA ŽIVKOVIĆ, "BESMISAO SMISLA"

20

BRANISLAV MILOŠEVIĆ, "PEŠAK"

26

64

46

62

48

66

50

FOTOŠKOLA

TEHNIKE FOTOGRAFISANJA, DIGITALNA OBRADA

36 ŠKOLA DIGITALNE FOTOGRAFIJE

Isprobali smo jedan od najkompleksnijih programa za izradu selekcija i maski

FOTOGRAFI

PORTFOLIA POZNATIH IMENA FOTOGRAFIJE

20 FINALE KONKURSA PORTRET, EFEKAT I BOJA

Ovogodišnji konkursi stigli su do završetka koji nas je obradovao i iznenadio velikim brojem više nego dobrih fotografija

40 SVETISLAV V. DRAGOVIĆ

Fotografije sa svih strana sveta radoznalno i neumornog putnika kome je fotoaparata sastavni deo putne opreme

TEHNIKA

FOTOTEHNOLOGIJA, SKENERI, ŠTAMPAČI

48 NOVITETI

Borba za što jeftiniji, kvalitetniji, funkcionalniji i dobro dizajniran uređaj traje bez prekida

50 SVE DOSTUPNIJI SLR DIGITALCI

Digitalni SLR fotoaparati po mogućnostima daleko nadmašuju cenu koju za njih treba platiti

62 DIGITALIZUJTE VAŠE FILMOVE

Koliko brzo i koliko efikasno je danas moguće uraditi posao skeniranja filmova i fotografija

64 MINI-TEST

Testirali smo za vas mobilni telefon, najmanji laptop računar i tri kompaktna fotoaparata

68 OČISTITE SAMI SENZOR FOTOAPARATA

Šta raditi kada prašina upadne u digitalan fotoaparata

68

NASLOVNA STRANA

Jovana Četković, "Predah"
Prva nagrada konkursa "Portret"

reč urednika

Godina posvećena deci

I tako, malo-pomalo stigismo do poslednjeg broja u ovoj godini. Kada pogledate šta smo i koliko zajedno uradili, onda to i nije baš malo. Prvenstveno mislim na konkurse koji su počeli stidljivo, a onda su prosto "eksplozirali" i pružili nam priliku da vidimo kako zajednički rad donosi i te kako dobre rezultate. Fotografije koje su stizale tokom godine toliko su dobre da bi autori trebalo da razmisle i počnu da ih šalju na konkurse i da se oprobaju i sa drugim žirijima, a ne samo s našim.

Veoma je lepo kada se kockice mozaika same slažu, a u ovo pretpraznično doba nekako je većina lepih događaja bila posvećena deci. Mladi Aleksa Simijonović dočeka je svoju FIAP medalju, jedno od najvrednijih priznanja, i svakako je najmlađi autor koji ga je dobio u našoj zemlji. Mi smo s druge strane uspeali da učestvujemo u radu, ali i organizujemo brojna fotografska dešavanja posvećenim mladim autorima. Bili smo na lazarevačkim "Danima humora" za decu gde su mladi fotografi snimali svoje vršnjake, o čemu ćemo vas više izvestiti kada budu gotove pripreme za izložbu. Isli smo u Istraživačku stanicu "Petnica" gde je organizovana škola fotografije kakve odavno nije bilo. U "Apolo centru" u Novom Sadu postavili smo izložbu fotografija nastalih u Školici ekološke fotografije "Sirogojno". A u Deliblatsu smo održali kurs fotografije za nastavnike i učenike tamošnje škole. Zahvaljujući velikoj pomoći koju nam pruža kancelarija "Lexmark" i firma "Direct Link", u mogućnosti smo da svaku od manifestacija prpratimo izložbom, prezentacijama na kompakt-disku i katalogom. Takođe, u ovom broju videćete i prilog o "KJF" organizaciji iz Nemačke koja se bavi dečjim fotografskim i filmskim stvaralaštvom i čiji smo štand otkrili u "gužvi" zvanog Fotokina. Bili su iznenađeni našim interesovanjem jer, kako su nam tada rekli, nema mnogo onih koji su zainteresovani za njihov rad. Mi jesmo i savršeno se uklapa u našu priču o fotografiji i najmlađima. Kao slag na torti, tu je i priča Svete Dragovića o njegovom iskustvu na istu temu. Možemo samo da poručimo roditeljima, nastavnicima i svima koji rade s decom da bez predrasuda i straha dozvole mladima da se iskažu i kroz ovaj medij koji s razvojem tehnologije postaje više nego dostupan svima. A tehnika nastavlja svoju "ekspanziju", o čemu ćete imati prilike da čitate u ovom broju. Bitka na tržištu je bespoštedna i verovatno je jedna od retkih koja odgovara nama, krajnjim korisnicima, jer je izbor veći nego ikad, a cene niže. U toj gužvi informacija sigurno vam treba vodič i REFOTO je tu da vam pomogne. Zato, kada uskoro zakoračite u prazničnu gužvu i prošetate osvetljenim i nakindurenim ulicama, ponesite i svog starog ili novog mezimca i snimite poneku fotografiju. Videćete da će vam nakon nekog vremena biti drago što ste to uradili.

Milan Živković
refoto.zivkovic@gmail.com

REFOTO ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE
www.refoto.co.yu

Osnivač i izdavač REFOT B, Beograd, Pčinjska 17
Direktor Slobodan Vukadinović
tel. 011/2456-151; 2447-958; faks. 011/4460-234
žiro-račun 255-0009770101000-53.

Saradnici Vojin Mitrović (Pariz), Stevan Ristić, Jelena Matić, Marija Milovanović Maksimović, Miloš Zdravković, Srdan Vukmirović, Ivan Tošić

Tehnička redakcija i dizajn Sanja Kovačević, Petar Vukadinović

e-pošta: info.refoto@gmail.com
Cena pojedinačnog broja 250 dinara

Lektor Biljana Gordić

Glavni i odgovorni urednik mr fot. Ivana Brezovac
Izvršni urednik Milan Živković
Urednik tehnike Boris Bjelica
Redakcija mr fot. Vladimir Červenka, Svetislav V. Dragović, Goran Malic, Miroslav Nikolajić, Imre Szabó, mr fot. Mitar Trninić, Srdan Vuković

Marketing REFOT B, tel. 011/2456-151;

faks. 011/2447-958

Štampa Štamparija "Politika AD", Beograd

Pre-press REFOT B - Rukopisi i priloge se ne vraćaju.

Distribucija "Porter", Lazarevićeva 2, Beograd, tel. 011/323-58-46

Škola fotografije u Deliblatu

U Deliblatu je tokom dva dana održana škola fotografije koju su pohađali učenici i nastavnici tamošnje osnovne škole. Predavač je bio Milan Živković, a cilj je bio upoznavanje s fotografijom, kao i njena primena u radu škole, a posebno mogućnost korišćenja fotografije kao nastavnog sredstva. Nekoliko kompaktnih digitalaca prvog dana stidljivo se selilo se iz ruke u ruku. Ali, već drugog dana mladi fotografi su se oslobodili i pokazali u pravom svetlu. Iako vreme nije išlo naruku, vladala je prava potera za motivima kojih u ovom živopisnom mestu nije nedostajalo. Važno je napomenuti da će nakon ove škole ponovo krenuti s radom školska foto-sekcija.

Izložba dečjih fotografija

U PRELEPOM PROSTORU "APOLO CENTRA" U NOVOM SADU ODRŽANA JE IZLOŽBA FOTOGRAFIJA UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE "SONJA MARINKOVIĆ" U NOVOM SADU KOJI SU POHAĐALI REFOTO ŠKOLICU EKOLOŠKE FOTOGRAFIJE U SIROGOJNU

Velika gužva koja je pratila otvaranje pokazala je zainteresovanost roditelja i dece, ali i učitelja i njihovih kolega koji su došli na ovu zanimljivu i po mnogo čemu jedinstvenu izložbu. Zahvaljujući nesebičnoj pomoći "Lexmark" kancelarije u Srbiji i preduzeća "Direct Link" koje distribuira štampače ovog poznatog proizvođača, zatim časopisa REFOTO i preduzeća "RefotB" realizovana je izložba, a uz podršku Foto-kino i video saveza Vojvodine izvedena je postavka u atraktivnom prostoru "Apolo centra" u Novom Sadu. Na deset velikih izložbenih panoa postavljeno je preko pedeset fotografija koje su povećane i odštampane na "Lexmarkovom"

kolor laser štampaču na kome je odštampan i sav prateći materijal: omoti za DVD kutije, nalepnice za kompaktno-diskove, plakate...

Sâmo otvaranje izložbe praćeno je programom u kome su tokom projekcije svih fotografija mladi i vidno uzbuđeni autori objašnjavali posetiocima,

ali i TV ekipama i novinarima ostalih medija, kako su nastale njihove fotografije. Pored klasične prezentacije fotografija, prikazana je i animirana prezentacija koja je pripremljena u studiju "Čarolija" iz Novog Sada, koji je izveo i nekoliko muzičkih numera. Na kraju večeri predstavnicima Škole uručen je laserski štampač u boji, dar "Lexmark kancelarije", koji će ovim budućim fotografima, ali i Školi, biti od velike pomoći u radu.

FOOD ART BY

Valter Piergiovanni

FEDERAZIONE ITALIANA CUOCHI
SECTION SERBIA

VALTER PIERGIOVANNI
PRESIDENTE

RESTORAN
madera
OSN. 1937

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA POD NAZIVOM "DANI FOTOGRAFIJE ZA MLADE" ODRŽANA JE TOKOM FOTOKINE U KELNU. PREKO 2.500 AUTORA UČESTVOVALO JE NA OVOJ MANIFESTACIJI SA SKORO 10.000 FOTOGRAFIJA

kjff

Slika našeg sveta formira se pod dramatičnim uticajem slike: televizija, filmovi, Internet... Pod pokroviteljstvom Saveznog ministarstva za porodicu, u Nemačkoj od 1977. godine postoji organizacija "KJFF" – Centar za fotografiju i film mladih, nastala s idejom da deci, ali i njihovim roditeljima bude vodič kroz ovu fascinantnu raznolikost medija. Ova organizacija nastala je kao projekat Akademije za obrazovanje u oblasti lepih umetnosti u Remšajdu (Remscheid), i zainteresovanima pruža veliki broj mogućnosti: od internet magazina i video-vesti, do publikacija i filmova namenjenih prvenstveno deci.

U takmičarskim kategorijama postoje tri oblasti: nagrada za najbolji video ili multimedijalni projekat mladih talenata; projekat "Video generacija" – osmišljen da inicira dijalog mladih i starih i takmičenje za najbolju fotografiju mladih, koje se održava još od 1962. godine. Odziv autora uzrasta od 10 do 25 godina, izuzetno je veliki zahvaljujući i brojnim novčanim nagradama, čiji fond iznosi preko 18.000 evra. Ukoliko vas je zainteresovao ovaj mali deo odabranih fotografija, ostatak možete pogledati na veb adresi: www.jugendfotopreis.de/presse/fotos2006resultate.htm.

Carolin Lätsch

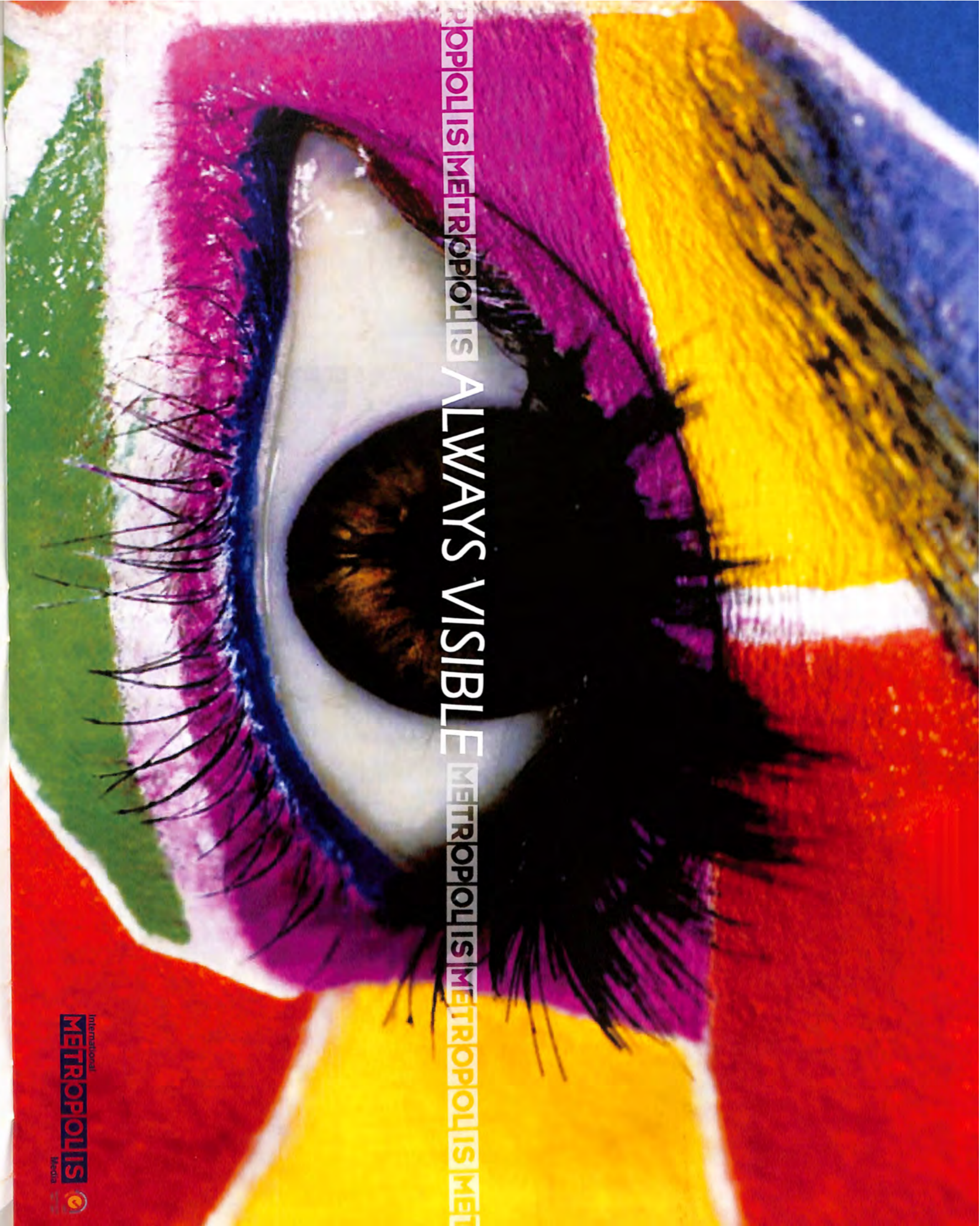
Anna Jockisch

Darius Mohammadi

Klasa 10, Šilerova gimnazija iz Kelna

POPOLIS METROPOLIS ALWAYS VISIBLE METROPOLIS METROPOLIS METROPOLIS METROPOLIS

SVETISLAV V. DRAGOVIĆ

Deca i fotografija

AKO SE JEDAN OD RODITELJA BAVI FOTOGRAFIJOM, SIGURNO SE NEKADA ZAPITAO KADA MOŽE SVOME DETETU DATI FOTOAPARAT U RUKE. UKOLIKO MAMA I TATA IMAJU LEP I SKUP FOTOAPARAT, MALE SU ŠANSE DA ĆE NJIHOVI NASLEDNICI BRZO DOĆI DO NJEGA

Mene je interesovalo u kom uzrastu dete može da počne da fotografiše pa mi je pala na pamet suluda ideja da svojoj unuci Mini za peti rođendan poklonim digitalan fotoaparatus. Ova ideja prilično je iznenadila roditelje deteta, a i brojne prijatelje od kojih mnogi nikada ni sami nisu fotografisali. Priznajem da ni ja sâm nisam znao šta se može očekivati od deteta.

Ne treba da vam kažem da je moja unuka najpametnija, najlepša itd., uostalom kao i sve unuke na svetu. Kao beba bila je najomiljeniji dedin model. Napravio sam stotine njenih fotografija još u toku njene prve godine. Nestrpljivo iščekujući da poraste oduševljavali smo se svim nagoveštajima njenog odraslog ponašanja. Moram da priznam da sam se identično ponašao prema mojim dvema ćerkama, od kojih je jedna majka unuke o kojoj pišem, a mislim da se svi roditelji, bake i dede ponašaju na isti način.

IZBOR FOTOAPARATA

Brizljivo sam birao digitalan fotoaparatus.

Moji kriterijumi bili su:

- fotoaparatus mora da bude proste konstrukcije i jeftin. Nikada se ne zna hoće li ga dete izgubiti, upropastiti, prosuti vodu ili sok na njega. Šteta nije smela da bude velika;
- mora da bude lak za rukovanje, bez mnogo opcija i dugmića;
- fotoaparatus mora da radi na potrošne baterije, dete ne ume da puni akumulatorske baterije;
- fotoaparatus mora da daje kvalitetne fotografije, koje se mogu odštampati u profesionalnoj laboratoriji do formata od minimalno 13x18 cm.

Savim prirodno, izbor je pao na "Kodakov" fotoaparatus koji se i po ceni i po mogućnostima nalazi na donjoj lestvici. Izabrao sam model Easy Share C310, sa objektivom koji odgovara formatu od 35 mm na filmu (blagi široki ugao), koji košta oko sto evra. Dao sam još nešto novca da bih kupio memorijsku karticu od 128 Mb. Mislim da dete nema strpljenja da snima toliko dugo da bi moglo da brzo popuni veliku karticu, a i cena i mogućnost gubitka fotoaparatus uticali su na izbor. Odabrani fotoaparatus ima objektiv fiksne žižne daljine s tzv. "digitalnim zumom" koji odbacujem kao osobinu, jer je to budalaština. Da se podsetimo: digitalan zum znači da se od snimljene fotografije iseca jedan deo radi dobijanja efekta teleobjektiva. Zato unuci nisam ni objašnjavao tu funkciju. Kao svi digitalci fotoaparatus ima ekran za viziranje i to je razlog zbog kojeg sam mislio da mogu da ga dam detetu u ruke. Da je u pitanju klasična fotografija s optičkim ili ne dao bog refleksnim tražilom, moja unuka bi morala dobro da odraste pre nego što bih joj dao fotoaparatus.

Mene je iznenadilo kojom brzinom je dete savladalo osnovno rukovanje fotoaparatusom. Snimala je uglavnom portrete, zatim cveće, pa svoju mladu sestru - bebu od nekoliko meseci. Nije bilo potrebno trošiti pare na razvijanje fotografija: mi smo ih pregledali na kompjuterskom ekranu i diskutovali o njima - kao što bih uradio sa svakom odraslom osobom koja zatraži moj savet.

NAJČEŠĆE GREŠKE

Najčešće greške koje je moja unuka Mina pravila bile su da je često prilazila previše blizu predmetu tako da fotoaparatus nije mogao da izoštri. Osim toga pojavljivala se i neprirodna perspektiva s velikim nosevima snimanih osoba pa smo i o tome detaljno razgovarali. Dešavalo se da se svetlo blica odrazi u staklu prozora ili ormara i time, naravno, upropasti ekspoziciju. Neke greške kao što je pogrešno kadriranje, a i podekspoziciju, korigovali smo zajedno u programu za obradu fotografije i Mina je vrlo brzo zapamtila termine

koje sam joj objasnio dok sam radio. Bilo bi previše očekivati da dete radi bilo šta na kompjuteru, ali cilj je bio da shvati kakve je greške napravila.

ŠTA SAM POSTIGAO TIME?

Pre svega dete se uči da posmatra. Ne treba da zaboravimo da deca dvadeset prvog veka ne rastu kao što smo mi rasli. Za njih su izvesne tekovine civilizacije nešto što se samo po sebi razume. Ja sam je, naravno veoma rano, već oko njene treće godine učio da otkuca svoje ime na kompjuteru. Razume se, ona tada nije znala da čita i piše, ali je znala da razlikuje oblike, pa u

njenom slučaju nije ni bilo teško da napiše reč "MINA". Današnja deca rastu uz televizore i DVD uređaje, čak im veoma rano tate i mame daju mobilne telefone (sada sam protiv toga, ali ima vremena da promenim mišljenje). Ne znam da li će se pedagozi saglasiti, ali ja sam za to da se deci ponudi izazov koji je iznad njihovog dometa kako bi ona sama, bez ičije pomoći, odredila svoje granice.

Pokazali smo i nekoliko fotografija koje je Mina, sama od sebe, bez bilo čije pomoći, snimila. Još ne znam da li je to uvod u karijeru uspešnog fotografa ili početak hobija koje će je pratiti čitav život, kao njenog dedu.

Pišite nam ako imate takvih iskustava sa svojom decom, nećacima ili unucima.

Novo. Baterije za XXI vek

Najbolje od punjivih baterija, najbolje od alkalnih baterija.

Punjive baterije

Ponovo punjive
Veliki kapacitet
Mogućnost reciklaže

Alkalne baterije

Odmah upotrebljive
Dug period skladištenja
Univerzalnost

SANYO

Jedine baterije koje će vam ikada trebati!

Ana Ilić, "Pejzaž 1"

Drugi ubski salon fotografije

PO DRUGI PUT UB JE DOMAĆIN VELIKE IZLOŽBE FOTOGRAFIJA KOJA ZA TEMU IMA MOTIVE IZ PRIRODE

Iako postoji nekoliko salona fotografija sa sličnim temama, oni nisu konkurencija jedni drugima jer svaka manifestacija ima i neku svoju osobenost. A ukoliko su organizatori do sada imali bilo kakvih sumnji i strahova kada je u pitanju odziv autora, mislimo da je, kako izuzetno veliki broj prispelih radova, tako i njihov kvalitet bio više nego dovoljan da odagna sve nedoumice.

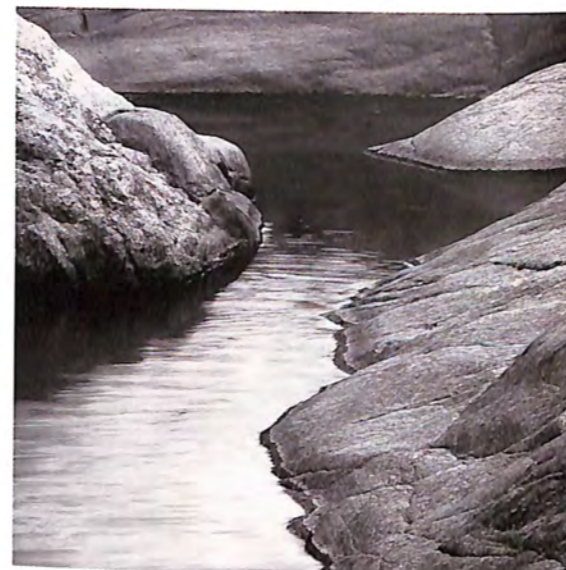
Žiri je radio u sastavu: Božana Marinček, Milan Marković i Miroslav Jeremić, i za izlaganje odabrao je 109 fotografija 65 autora. Koliko je žestoka bila konkurencija vidi se po broju učesnika, a bilo ih je 145 sa 550 radova.

Nagrade za pojedinačne fotografije osvojili su: Ana Ilić, Marjan Mišić i Roman Đurić, a pohvaljen je Dragan Ilić. Za najbolje kolekcije fotografija proglašeni su radovi: Borisa Bjelice, Zorana Đukića i Vladana Tanaskovića, a pohvaljen je Tomislav Petrović.

Ubski salon fotografije tradicionalno stimulise autore posvećene makrofotografiji posebnom nagradom. Ove godine nagrada za najbolju makrofotografiju pripala je Milanu Živkoviću. Izuzetno lepo postavljena, izložba je trajala od 20. oktobra do sredine novembra.

Vladan Tanasković, "Leptir"

Boris Bjelica, "Stena 2"

Roman Đurić, "Zimska idila"

Marjan Mišić, "Šuma"

Tomislav Petrović, "Zeleni"

Dragan Ilić, "Foto 11"

Zoran Đukić, "Rano jutro"

Milan Živković, "Mravlji lav"

OLYMPUS

Your Vision, Our Future

Beskonačne mogućnosti

E-Sistem. Najveći izbor digitalnih objektivna.

Nastavili smo da pomeramo granice i napravili smo fotoaparat koji je fleksibilan baš kao i Vi. Zahvaljujući standardu „Četiri trećine“ na raspolaganju su Vam ne samo objektivni iz Olympusovog E-Sistema, već i oni koje proizvode naši partneri. Da bi Vaše slike bile savršeno čiste i jasne, Supersonic Wave Filter štiti senzor fotoaparata od prašine prilikom promene objektivna. Vetar i loše vreme više ne predstavljaju problem – sada ste spremni za svaki izazov. www.olympus.co.yu

Ne poznaje granice.

Od mikrokosmosa do pravog svemira

NADALEKO POZNATA ISTRAŽIVAČKA STANICA "PETNICA" NAKON DUŽEG VREMENA BILA JE ORGANIZATOR ŠKOLE FOTOGRAFIJE KOJU SU TOKOM NEDELJU DANA POHAĐALI MLADI IZ SRBIJE, ALI I ZEMALJA BIVŠE JUGOSLAVIJE

Tradicionalno dobri u organizaciji naučnih manifestacija, domaćini ni ovoga puta nisu zakazali. Škola je počela kratkim predavanjima o osnovama fotografije i nastavljena je radom u klasičnoj laboratoriji koja je i kod predavača probudila neka nostalgična osećanja. Oduševljeni magijom crno-bele fotografije čije tajne su im otkrili Dušan Jovanović, Miroslav Jeremić, Vladimir Pecikoza i Milan Marković, polaznici su pokazali veliko interesovanje i za dva specifična predavanja. Prvo predavanje bilo je o arhiviranju fotografija i svoja iskustva u toj oblasti preneo im je fotoreporter Imre Szabo. Organizovanje i pronalaženje velikog broja digitalnih fajlova postaje sve veći problem, pa su mladi fotografi upoznat s primenom programa kojima se

obeležavaju i pronalaze potrebne fotografije. Drugi predavač bio je Milan Živković, koji je polaznicima škole fotografije pokazao kako da jednostavno i efikasno fotografišu male predmete, ali i slobodne životinje u prirodi. Tokom tih pet dana fotografija je obeležila sve segmente života u "Petnici", a posebno je bilo zanimljivo videti grupu astronoma koji su posmatrali i snimali nebo prepuno zvezda. Veliko interesovanje polaznika ove škole govori da ćemo u "Petnici" uskoro imati priliku da vidimo nove grupe mladih fotografa, a REFOTO će biti tu da ovakve akcije podrži.

Fotografija arheoloških nalaza iz Petnice

Fotografisanje arheoloških artefakata u studijskim uslovima

Osa – jedna od brojnih makrofotografija

Pauk koji je ulovio leptira nije obraćao pažnju na fotoaparat

Oko svakog dobrog motiva stvarala se...

- [1, 2] Fotografisanje primeraka iz entomološke zbirke
- [3] Biljne vaši na cvasti zvezdana
- [4] Predavanje o arhiviranju i organizaciji digitalnih fotografija
- [5] Astronomi u akciji
- [6] Deo sazvežđa Bik i meteor iz meteorskog roja Oronidi
- [7] Makrofotografija insekta iz roda muva snimljena kompaktnim digitalnim fotoapatom i 50 mm objektivom okrenutim naopako

finale konkursa **PORTRET**

Nebojša Ogrizović, Beograd, Fuji Photo SLP800
DRUGA NAGRADA

Šta je potrebno za dobru fotografiju? Pre svega, dobar motiv, a pravi majstor potrudiće se da ga iskoristi na najbolji način. Tradicionalno, naslovnu stranu decembarškog broja krasi fotografija jednog od vas - čitalaca, i to pobjednička fotografija konkursa časopisa. Ovaj korpulentni gospodin sve nas je oborio s nogu, a nadamo se da ćemo i mi njega kada ugleda svoj impozantni stas ispod, vama već dobro poznatog, loga REFOTO. Impozantna figura portretisanog na pobjedničkoj fotografiji Jovane Četković došla je do punog izražaja upravo zbog crno-bele tehnike koja eliminiše suvišne detalje. Klasična kompozicija, čak u duhu starog

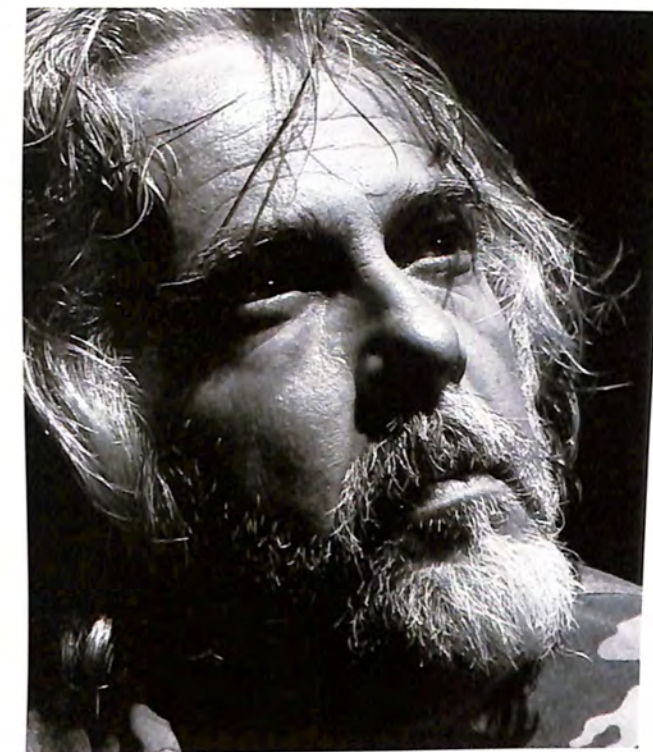
majstora portreta Augusta Sandera, dokazuje još jednom da savremena tehnologija ide ruku podruku sa starom dobrom tradicijom. Autorke nagradene fotografije sve čestitke... Drugonagrađeni portret Nebojše Ogrizovića neposredan je i impresivan zbog veoma krupnog kadra i odličnog svetla koje je naglasilo harmoniju boja devojčinog lica i kose s pozadinom. Skoro filmski efekat postigao je Milutin Milošević kontrastnim usmerenim svetlom iz donjeg rakusa koje je ovom neobičnom licu dalo još zagonetniji izraz. Crvena boja odlično naglašava dramatičnu atmosferu i ostavlja na fotografiji nov, interesantan pečat.

Tri različita pristupa nagradenih učesnika samo su delić raznolikog prilaza portretu koji ste nam pokazali tokom godine dana trajanja konkursa. Mora se priznati da ste uspešno savladali možda najtežu oblast, ne samo u fotografiji već u vizuelnoj umetnosti uopšte. I sledeće godine nastavljamo s našim konkursom, a o novoj temi i propozicijama pročitajte na poslednjoj strani časopisa. O našem druženju s nagradenima i dodeli nagrada čitaćete u narednom broju. Želim i vama i nama da sledeći konkurs bude barem jednako uspešan, a verujem da svaki korak koji napravimo jeste korak napred.

I. BREZOVAC

POHVALA: Dragan Čukanović, Subotica, "Zamišljen", Canon EOS 350D

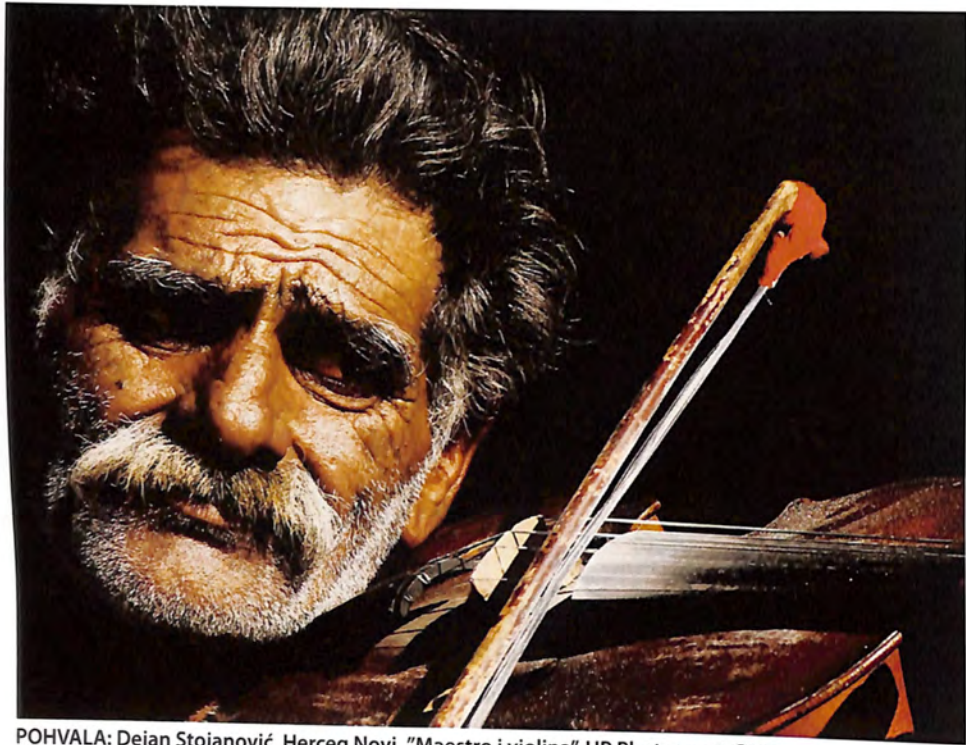
POHVALA: Mirko Ničiforović, Jagodina, "Neobičan san", Sony F717

Milutin Milošević, Zemun, "Pogled", Sony Cybershot
TREĆA NAGRADA

Dušan Marinković, Petrovaradin, "Niko", Canon EOS 300D

POHVALA: Dejan Stojanović, Herceg Novi, "Maestro i violina", HP Photosmart C945

Goran Boričić, Podgorica, "Sanja", Fuji FinePix S5500

POHVALA: Nikola Panajotović, Beograd, "Odmeravanje svetlosti", Canon G5

Nina Sibinović, Novi Sad, "Frankie"

Marko Milović, Novi Sad, "Radisav", Canon EOS 300D Digital

Miloš Petrović, Kučevo, "Janko", Sony DSC-F717

Mirko Milijanović, Beograd, "Niki", Canon A1

Fadil Šarki, Beograd, "Mika sa Dušanovca", Canon PowerShot S1 IS

Dragan Veljković, Prnjavor, BiH, "The dark", Canon EOS 350 Digital

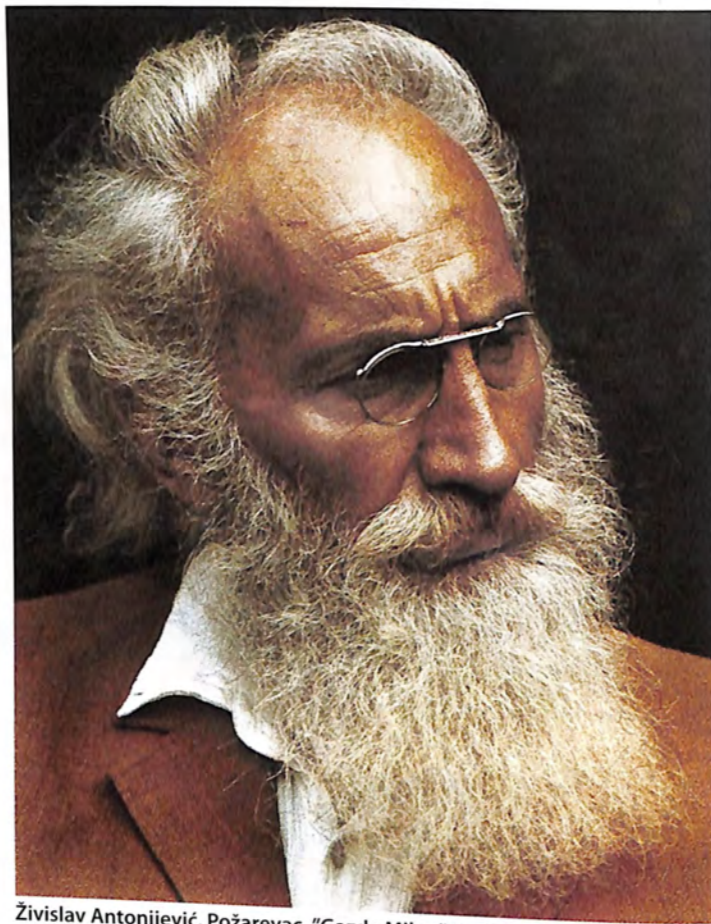
Ivica Kostić, Niš, "Bakina terasa", Panasonic DMC-FZ5

Branko Stojanović, Novi Sad, "Kairo"

Dorđe Petrović, Vrnjačka Banja, "Dragoje", Olympus E-10

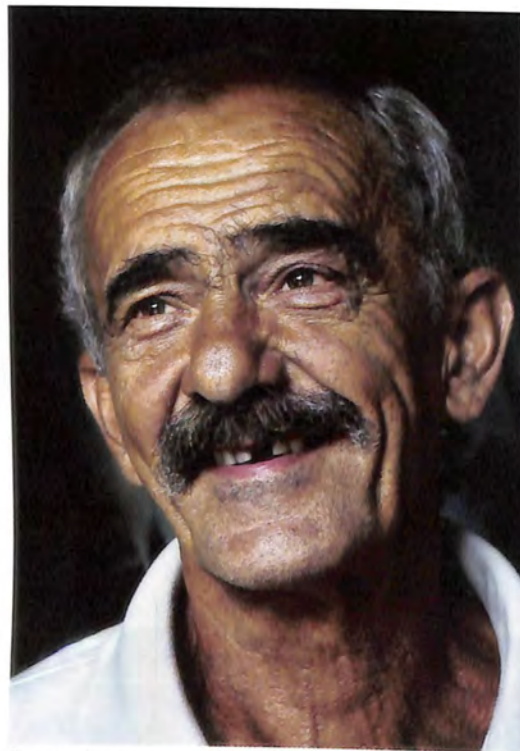
Živislav Antonijević, Požarevac, "Gazda Milan", Fuji Film SP 2500

POHVALA: Haris Čalkić, Zenica, BiH, "Velaga", Canon EOS 350

Ivan Stanić, Beograd, "Trio", Fuji Film S602 zoom

Živojin Kuzmanović, Novi Sad, "Čika Zoranov osmeh", Panasonic DMC FZ20

Nenad Nedeljković, Zaječar, "Tea", Sony DSC F828

Zoran Danilović, Mrkonjić Grad, "Oči moje govore", Olympus 500

Novica Stanković, Leskovac, "Pastir", Nikon D50

Zorica Bojčić, Beograd, "Devojčica sa Keja", Sony Cyber-shot

Staniša Martinović, Novi Sad, "Sponsa", Canon PowerShot A80

Predrag Pijevac, Beograd, "U iščekivanju", Nikon Coolpix 5700

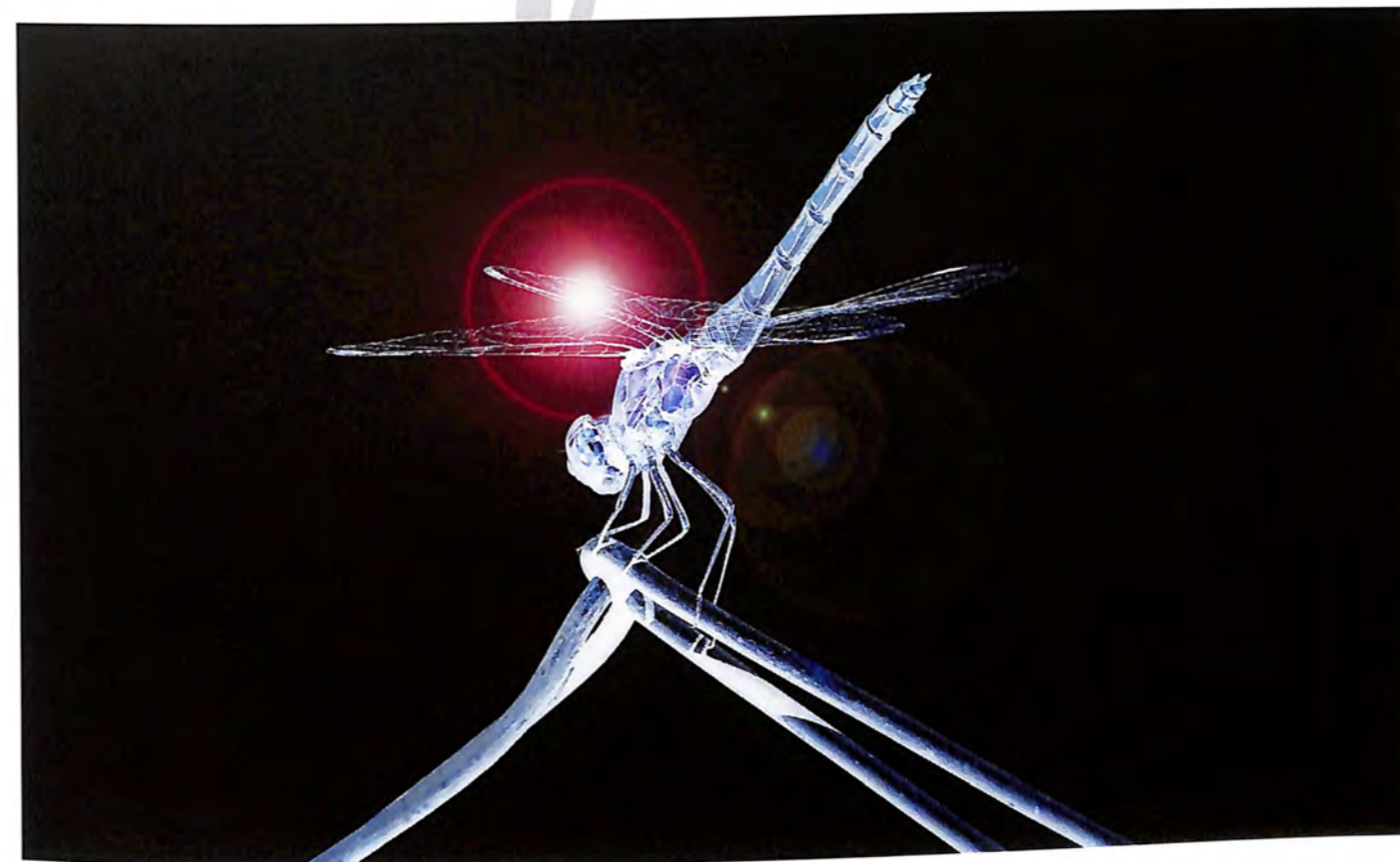

Ahmed Hadrović, Istanbul, "Nigerijska devojčica", FujiFinepix 5000

PORTRET

Vladimir Radosavljević, Beograd, "Panji"

Slavoljub Macić, Beograd, "Gimnastičar"

Efektno – od početka do kraja. Iako je svaki početak težak, naši ovogodišnji konkursi privukli su vašu pažnju i što je još važnije, motivisali vas da fotografirate i šaljete svoje radove. Neki od tih radova su tek sada, nakon finalnog žiriranja, došli na red. A žiri, koji je imao veoma težak zadatak da odabere najbolje fotografije, radio je u sastavu: Ivana Brezovac, Imre Szabo i Milan Živković. Nakon višednevnog pregledanja velikog broja pristiglih radova, u užu izbor ušle su fotografije objavljene u ovom broju, ali i prethodnim brojevima našeg časopisa. Širi izbor radova biće predstavljen u obliku multimedijalne prezentacije na izložbi koja će biti postavljena u Galeriji "Ozon" nakon novogodišnjih praznika, 9. januara 2007. Vredne nagrade u vidu "Lexmark" štampača koje će dodeliti predstavnici "Lexmark" kancelarije u Srbiji i "Direct Linka" pripale su: Vladimiru Radosavljeviću, koji je dobio Lexmark C522 kolor laser printer; Slavoljubu Maciću, koji je kao drugonagrađeni dobio Lexmark X8350 multifunkcijski uređaj, a trećenagrađeni Jovan Njegović Drndak dobija Lexmark P450 inkdžet štampač. Nagradenima čestitamo, a sve vas pozivamo na izložbu i, naravno, dalje učešće na novim konkursima sledeće godine.

Jovan Njegović Drndak, Zrenjanin, "U novoj dimenziji"

Dušan Lukić, Beograd, "Bez naziva"

Fadil Šarki, Beograd, "Jutarnji red"

Saša Lazarević, Beograd, "Iza vrata"

Staniša Martinović, Beograd, "Fruška Gora"

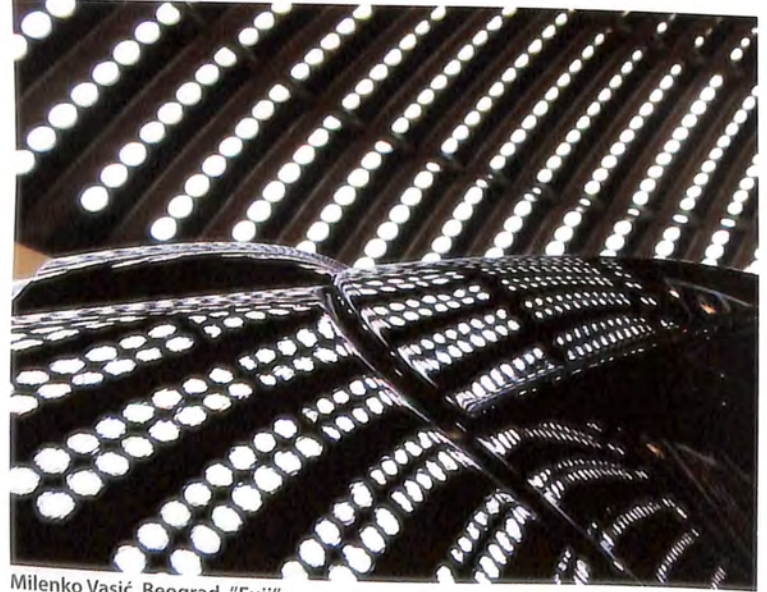
Ivan Jovanović, Valjevo, "Ruženje billboarda"

Miloš Jovanović, Beograd, "Most"

Ivan Stanić, Beograd, "Ada"

Milenko Vasić, Beograd, "Fuji"

Predrag Todorović, Berlin, Nemačka, "Breathless"

Jožef Gergelj, Senta, "Galebok"

Marko Rupena, Beograd, "Vatreni ples"

PRVA NAGRADA: Bratislav Milenković, Arandelovac, "Srce"

BOJJA

IZGLEDA DA MNOGI OD VAS VIDE SVET U BOJI, ŠTO DOKAZUJE I OVAJ KONKURS. IAKO JE TEŠKO SNIMITI DOBRU FOTOGRAFIJU S AKCENTOM NA SAMO JEDNOM VIZUELNOM ELEMENTU, OGRANIČAVAJUĆE OKOLNOSTI ČESTO SU PREDNOST JER TRAGAMO ZA SVE BOLJIM I PROČIŠĆENIJIM REŠENJIMA KOJA VODE JEDNOSTAVNOSTI I VIZUELNOJ REČITOSTI

TREĆA NAGRADA: Ivica Kostić, Niš, "Crven kao..."

na pulsirajuće srce i daje izuzetnu dramatičnost fotografiji.

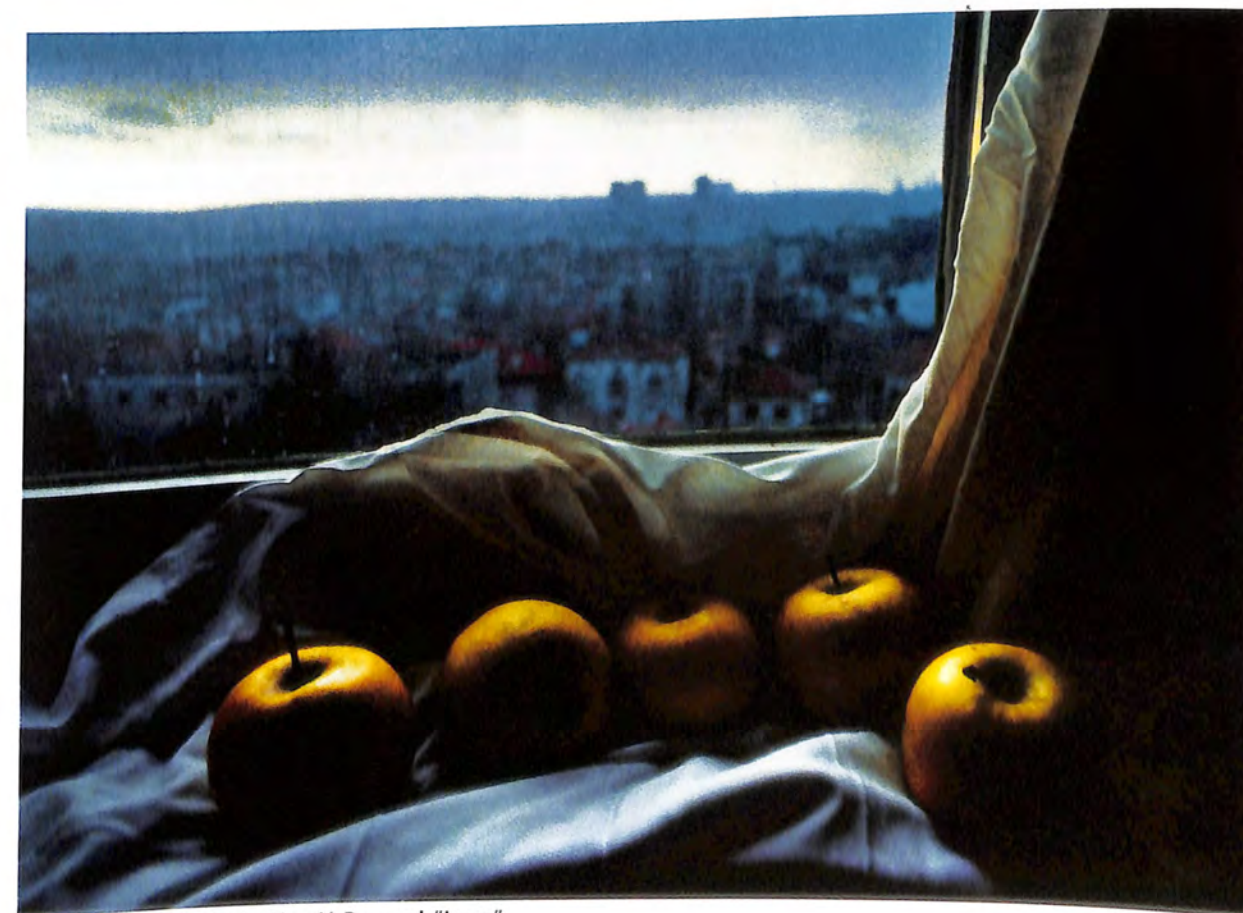
Fotografija Marka Risovića podseća na slikarsko platno svojim zagasitim bojama i specifičnom atmosferom kakvu srećemo na slikama mrtve prirode s početka dvadesetog veka. Trećenagrađena fotografija Ivana Kostića takođe koristi samo jednu boju – i to opet crvenu, kao i precizno definisanu kompoziciju i dobro svetlo.

Možda će mnogi od vas biti iznenađeni pobeđničkom fotografijom jer se sigurno ne može okarakterisati kao vatromet boja, što bi većina očekivala u ovom konkursu. Ako se sećate najave za konkurs, napomenuli smo da je bitno da fotografija, pre svega, "govori" bojom. A za to je ponekad potrebno vrlo malo, tj. samo jedna boja. Bratislav Milenković iz Arandelovca postigao je upravo to ovom apstraktnom fotografijom. Svojom jednostavnošću u kompoziciji, i naravno boji, postala je skoro savršen "dizajn" (sličnost s japanskom zastavom je očigledna), ali, srećom, naslov fotografije odvlači je iz sfere pukog znaka i daje joj ono neophodno – život. Kao krv crvena boja zaista nas podseća

Znate da smo konkurs započeli u saradnji s firmom "Powercomimaging" ali zbog izlaska firme "KonicaMinolta" s tržišta fotoaparata ta saradnja nije završena. Naravno, svaki konkurs ima svog pokrovitelja, a ovaj će imati čak tri. Za prvu nagradu pobrinuće se firma "BTI", koja će dodeliti Pentax digitalan fotoaparat; drugu nagradu dodeliće firma "Roaming Electronics" – jedan od "Samsungovih" modela mobilnih telefona s fotoaparatom, a trećenagrađeni imaće priliku da provede jedan dan u studiju profesionalnog fotografa Nenada Petrovića – našeg stalnog saradnika.

Detaljniju priču o nagradama i nagrađenima naći ćete u sledećem broju.

I. BREZOVAC

DRUGA NAGRADA: Marko Risović, Beograd, "Jesen"

Fadil Šarki, Beograd, "Kamena Gora"

Slavoljub Macić, "Kana"

Predrag Todorović, Berlin, "Red"

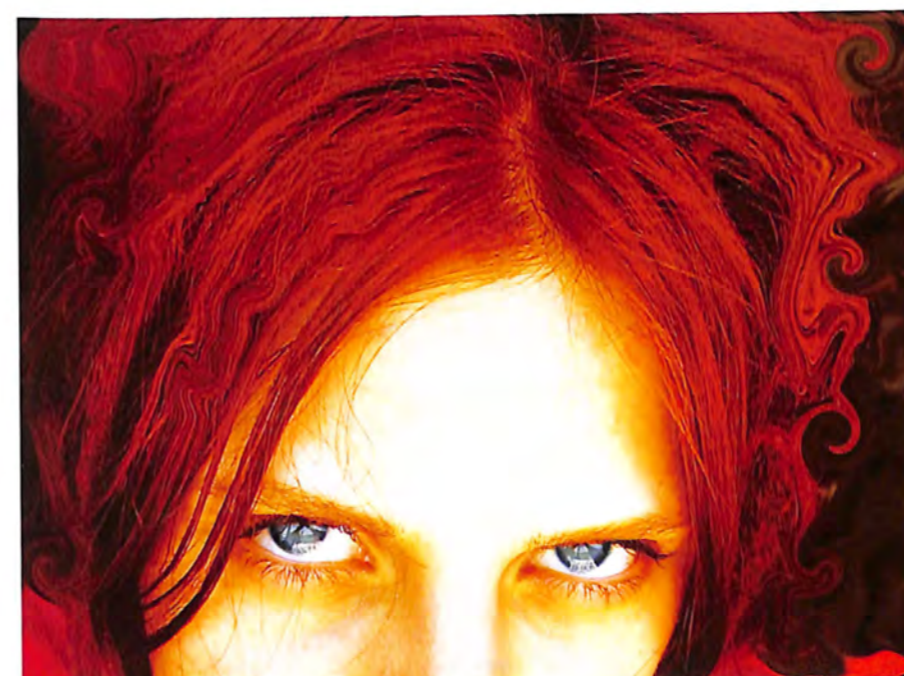
Irma Puškarević, "And they are gone"

Goran Stamenković, Bašaid, "Mrki meda"

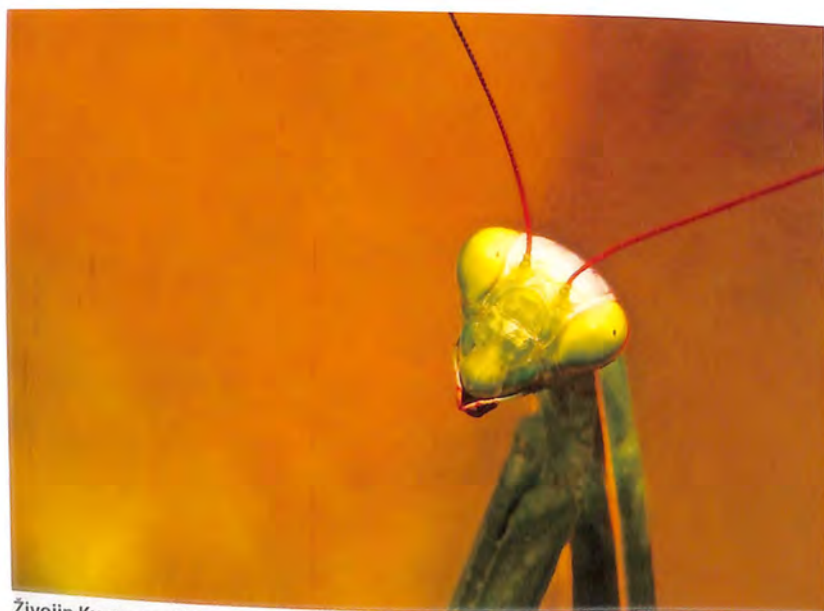
Staniša Martinović, Novi Sad, "Ledničko jezero"

Milica Milošević, Odžaci, "Autoportret"

Dejan Stojanović, Herceg Novi, "Baloni i brod"

Živojin Kuzmanović, Novi Sad, "Mantis religiosa"

Josip Šarić, Beograd, "Žuta osa"

Boban Đorđević, Niš, "Ptica"

Branko Stojanović, Novi Sad, "Patuljci i Snežana"

Vlasina

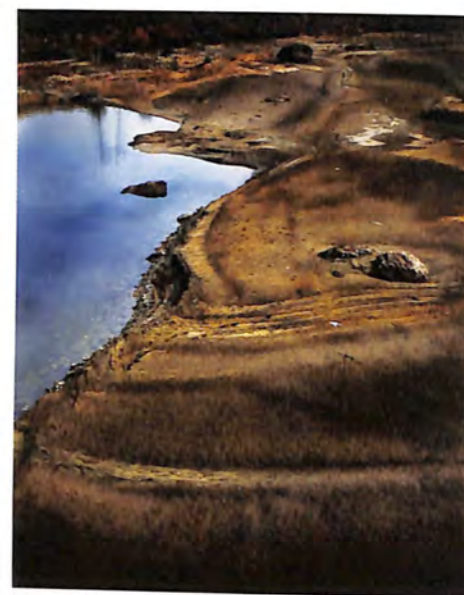
PONOVO SU SE FOTOGRAFI OKUPILI U LESKOVCU DA BI FOTOGRAFISALI NJEGOVU OKOLINU. TREĆI FOTO-DAN ODRŽAN JE OD 15. DO 17. SEPTEMBRA NA PRELEPOM VLASINSKOM JEZERU I U NJEGOVOJ OKOLINI

Novica Petrović

Dragan Milovanović Pače

Milisav Mića Milovanović

Božana Marinček

Vlasinsko jezero je mesto koje fascinira svakoga ko do njega dođe, ali svoju lepotu ne pokazuje i ne poklanja tako lako. Oduševljenje prirodom nije lako pretočiti u dobre fotografije, pa je time izazov koji je bio pred učesnicima ove akcije bio veliki. Božana Marinček, Natalija Kovačević, Raša Milojević, Imre Szabó, Boris Bjelica, Dragan Ilić, Milisav-Mića Milovanović, Novica Petrović i Dragan Milovanović Pače bili su tih dana u potrazi za motivima koji bi Vlasinsko jezero, ali i ljude koji žive oko njega, prikazali na jedan drugačiji način. Kao i uvek, rad fotografa na jednom mestu nije dao čak ni slične fotografije i svako je imao svoje viđenje i svoj pristup. A Vlasinsko jezero svoj izgled i boje menjalo je svakog trenutka – kako se menjalo vreme. Od maglovitog jutra, do rumenog zalaska sunca, preko sunčanih ali i tmurnih dana, predeli su besprekidno menjali izgled i davali su fotografima malo vremena da pronađu pravo mesto i dobro svetlo i još bolji ugao.

I pored svega, fotografije nastale tokom trećeg foto-dana savršeno se uklapaju s onim fotografijama koje su nastale u selu Lokošnica i u kanjonu reke Vučjanke, stvarajući tako bogatu građu za buduću izložbu o Leskovcu i svim lepim mestima koja ga okružuju.

Boris Bjelica

Raša Milojević

Imre Szabó

Dragan Ilić

Natalija Kovačević

LEXMARK

Pustite mašti na volju, Lexmark će odraditi ostalo

*34€

Z645 Inkjet

Podržane veličine medija: A4
 Rezolucija štampe: 4800*1200dpi
 Maksimalna brzina štampe: 17ppm black/9ppm color
 Maksimalni mesečni obim štampe: 2,000p/m
 Standardni portovi: USB

*33€

Z735 Inkjet

Podržane veličine medija: A4, Borderless A4
 Rezolucija štampe: 4800*1200dpi
 Maksimalna brzina štampe: 15ppm black/15ppm color
 Maksimalni mesečni obim štampe: 1,000p/m
 Standardni portovi: USB
 One Color cartridge

*44€

Z845 Inkjet

Podržane veličine medija: A4, Borderless A4
 Rezolucija štampe: 4800*1200dpi
 Maksimalna brzina štampe: 24ppm black/18ppm color
 Maksimalni mesečni obim štampe: 3,000p/m
 Standardni portovi: USB
 6 colors capable

*Preporučena maloprodajna cena u dinarskoj protivvrednosti, bez uračunatog PDV-a od 18%
 Za više detalja o Lexmark proizvodima posetite www.dl.co.yu

AUTORIZOVANI DISTRIBUTER ZA SRBIJU

 Mike Alasa 9, Beograd, www.dl.co.yu

PARTNERSKA MREŽA:

Beograd - CORAL Computers, 011/2175 219; Desk Shop, 011/3111 691; Forum računari, 011/3118 808; Get Computers, 011/3130 628; Gigatron, 011/3541 379; Imikom Group, 011/3048 000; Infograf, 011/3770 177; Informatika, 011/3215 333; Kikinda - Bus Computers, 0230/32 102; Novi Sad - PIN Computers, 021/616 975; Telix, 021/4890 489

vertus fluid mask

DO SADA SMO IMALI PRILIKE DA ISPROBAMO VELIKI BROJ OPCIJA I DODATAKA (PLUG-IN) KOD PROGRAMA ČIJI JE CILJ BIO DA SE NA EFEKTAN NAČIN NAPRAVE SELEKCIJE. SVAKI OD NJIH IMA SVOJE PREDNOSTI I MANE. FLUID MASK JE ONO ŠTO DEFINITIVNO VREDI IMATI JER PREDNOSTI IMA PUNO, A MANE SKORO DA NISMO NAŠLI

Izgled aktivnog programa Vertus Fluid Mask 2.0

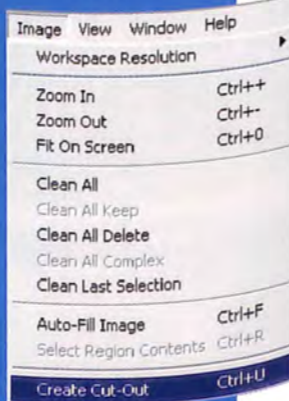
Da biste pokrenuli ovaj program, jednostavno idete do dela s filterima i tu negde pri kraju nalazi se i ovaj program. Kada ga aktivirate, Photoshop se spušta i ostaje aktivan samo Fluid Mask koji nakon obaveznog analiziranja fotografije prikaže osnovni prozor s alatima i opcijama za podešavanja. Prvi korak u radu jeste upotreba četke kojom obeležavamo delove fotografije koji nam ne trebaju i koji će kasnije biti izbrisani. Ovaj posao obavljamo trima crvenim četkama. Prva je *Exact Pencil* kojom ručno bojimo delove fotografije, a drugom *Local Brush* bojom punimo već definisana područja. Treća četka je *Global Brush*, kojom pokrивamo sve delove fotografije koji su identični po boji i teksturi onima na koje ćemo kliknuti. Veličinu i intenzitet svake alatke moguće je podešavati i tako je prilagoditi postavljenom zadatku.

Kada smo crvenim četkama odredili područja koja ne želimo da zadržimo, postojе dva načina da odredimo područja koja želimo da sačuvamo. Prvi je pomoću opcije *Auto Fill Image*, koja zelenom bojom popunjava sva mesta koja nisu obeležena crveno. Drugi način je sporiji i podrazumeva upotrebu zelenih četki kojih isto ima tri: *Exact Pencil* za ručno bojenje, *Local Brush* za automatsko popunjavanje već definisanih delova i pomenuti *Global Brush*. Na ovaj način dobili smo jasno razgraničene delove fotografije, ali šta je s onim problematičnim delovima s puno detalja. Tu na scenu stupa *Complex Tool*, plava četka kojom označavamo mesta gde je potrebno pronaći i razgraničiti fine linije i oblike. Jednostavno njome predemo preko problematičnih mesta na granici između crvene i zelene oblasti.

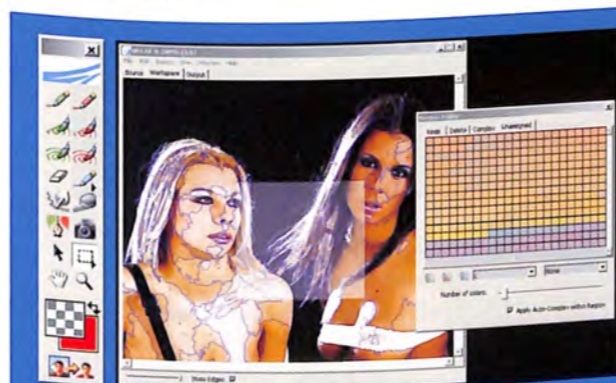

Nakon što smo na fotografiji označili sva tri područja, rezultat možemo proveriti *Test Render* alatkom i popraviti ono što nije dobro. Tokom rada možemo birati boju kojom su određena područja nakon analiziranja fotografije, možemo gumom brisati neželjene delove nekog od tri područja i čak automatski očistiti one delove koje skoro i ne primećujemo, a na koje nismo primenili nijednu alatku. Kada smo uradili sve potrebno, primenimo opciju *Create Cut-Out*, a potom *Save and Apply*.

Ljubazni članovi "Vertus" tima, koji su na Photokini u Kelnu demonstrirali funkcionalnost i mogućnosti ovog programa dali su nam verziju 2.0 te smo tako dobili priliku da ovaj program predstavimo našim čitaocima. Ukoliko poželite da isprobate Fluid Mask probnu varijantu možete pronaći na adresi: www.vertustech.com. Verzija je za PC i za "mekintoš" računare i možete je koristiti mesec dana. Fluid Mask je dopuna namenjena Photoshopu od verzije 7. Ovaj komplet usavršenih alata namenjen je dobijanju sloja u kome je sav višak koji smo želeli da odstranimo uklonjen vanredno precizno (tzv. "cut-out" selekcije). Program automatski prepoznaje ivice objekata na fotografiji (čak i one koje su skoro nevidljive) i pravi veoma preciznu masku, čime pruža izuzetnu kontrolu u procesu dobijanja konačnog rezultata: sloja s očišćenim neželjenim delovima, koji je potom moguće postaviti na bilo koju drugu fotografiju, ali i iskoristiti za jednostavno dobijanje takozvanih "alfa kanala" ili selekcija koje ćemo primeniti na osnovnu fotografiju. Isprobali smo Fluid mask na velikom broju fotografija i videli da je stvarno nezamenljiv kada treba ukloniti prazno, belo nebo s nekog pejzaža i zameniti ga plavetnilom i oblacima ili kada treba uraditi montažu bilo kog objekta koji ima veliki broj detalja. Za primer smo uzeli verovatno najzahtevniju opciju, a to je izrada selekcije oko kose modela – posao koji nije nemoguć, ali je i te kako zahtevan i dugotrajan – ukoliko ne koristite Vertus Fluid Mask.

MILAN ŽIVKOVIĆ

Veliki je broj mogućnosti i kontrola koje ima Fluid Mask, a nemoguće ih je ovom prilikom pomenuti. Pored rada sa tri prozora: *Source*, *Workspace* i *Output*, tu je i *Image Information Layer* koji čuva informacije o analizi fotografije i omogućava korekciju onih delova koji nemaju jasnu granicu, kao i *Force Edge* alatka, kojom ručno obeležavamo granicu između dva područja. Jedna od važnih mogućnosti jeste i *Create Region* opcija pomoću koje obeležavamo problematično područje i koja nam putem nekoliko načina određivanja (*Red*, *Green*, *Blue*, *Hue*, *Saturation*, *Lightness...*) daje mogućnost da sačuvamo ili obrišemo tačno određene piksele. I ovde koristimo princip tri četke: obriši, sačuvaj i kompleksno područje.

Manipulacija fotografijama nikada nije bila jednostavnija. Dve fotografije od kojih je urađena montaža

Gotova montaža

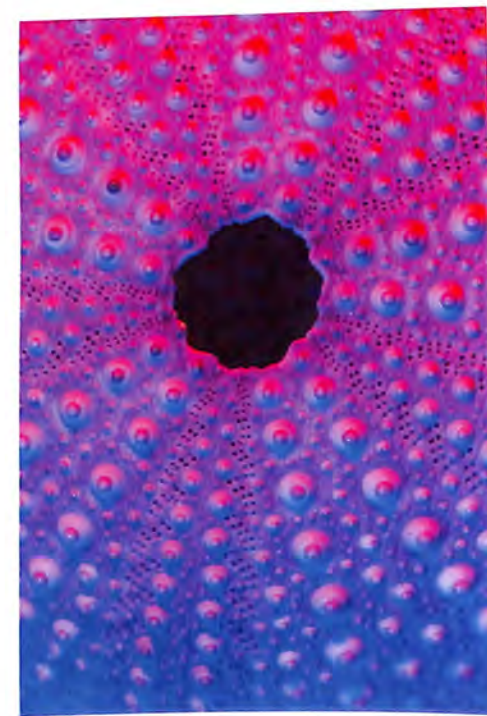

Detalj gotove fotografije koji pokazuje kvalitet dobijene selekcije

Kako doleteti...

FRAZA KOJU ČESTO KORISTIMO DA FOTOGRAFIJA ŽIVI OD SVETLA U MAKROPODRUČJU IMA SVOJE PUNO ZNAČENJE: SNIMAMO MALE POVRŠINE S KOJIH SE REFLEKTUJE MALO SVETLA, A UZ SVE TO MORAMO DA ZATVARAMO BLENDE KOJOM KONTROLIŠEMO IZUZETNO MALU DUBINSKU OŠTRINU. TADA NA SCENU STUPAJU BLICEVI

Kada jednom zakoračite u područje makrofotografije shvatite da ono počinje iza oznake za najbliže moguće fokusiranje na standardnim objektivima. Lester Lefkovic, autor jedne od mnogobrojnih knjiga o makrofotografiji, uporedio je makrofotografiju s odnosom muškarca i žene – dok ste daleko, ništa posebno nije potrebno, ali sa željom da pridete bliže shvatite da vam je neophodno mnogo toga. Napredak tehnike i tehnologije rada u makrofotografiji više je nego evidentan. Pojava potpuno novih sistema kao što su, na primer, VR makroobjektiv, kompletan sistem bežične kontrole bliceva, pored svih pogodnosti koje je donela digitalizacija pružaju makrofotografima komfor u radu kakav je do sada bio nezamisliv. Jedan banalan primer razlike u radu ovim sistemom nasuprot načinu koji standardno koristim jeste odsustvo TTL kabla kojim je klasičan blic vezan za fotoaparatus. Kada fotografišete životinje u prirodi, morate biti veoma pažljivi prilikom prilaska. I kada ste konačno tu, kabl se zaljulja i uplaši vaš model trenutak pre nego što ste pritisnuli okidač.

- [1] Maleni cvet prečnika oko 5 mm fotografisan uz pomoć sistema iz kompleta R1C1
- [2] Odvajanje blica od nosača pruža velike mogućnosti kontrole svetla

A ono što je upakovano u kutiju s nazivom R1C1 kit ostvarenje je svih tehnomanskih snova jednog makrofotografa, jer zajedno s torbom komplet ima 25 delova opreme. Konstrukcija ovog sistema veoma je praktična, a dizajn predstavlja unapređenje svih do sada korišćenih sistema za bliceve namenjene fotografisanju u makropodručju. Koncipiran između ring-blica i sistema s nosačem bliceva na objektivu, ovaj modularni sistem ima neograničen broj mogućnosti. Jedina uslovna zamerka jeste što su za rad kompletnog sistema neophodne baterije od 3 V, ali je to logično zbog malih dimenzija uređaja.

Između pet adaptera (koji pokrivaju sve prečnike navoja za filter na Nikonovim objektivima) izabrao sam adapter od 62 mm i montirao ga na

- [3] Gatalinka rasvetljena uz pomoć dva SB-R200 blica
- [4] Podešavanje snage, položaja i ugla svakog od bliceva pruža velike kreativne mogućnosti
- [5] Bubamara je osvetljena sa dva blica od kojih je levi podešen na 1/16, a desni na 1/2 snage
- [6] Mužjak komarca fotografisan je blicevima postavljenim pod maksimalnim uglom
- [7] Posebni adapteri daju kvalitetno svetlo i u ekstremnom makropodručju
- [8] Korišćenje obojenih želatinskih filtera daje posebne efekte

rub prstena za izoštravanje Mikro Nikkor 105 mm objektivu. Adaptere možete pre početka snimanja montirati na objektivu i tako brzo prebacivati sistem sa jednog na drugi. Nakon toga postavio sam i prstenasti nosač koji se jednostavnim ali sigurnim sistemom montira i skida s adaptera za objektiv pritiskom na dva dugmeta. Veoma je jednostavno i brzo postavljanje malih SB-R200 bliceva na prstenasti nosač jer se pomoću jednog dugmeta sigurno prikače za prsten, ali i dalje možemo da ih pomeramo po njemu i postavimo u bilo koji položaj pomoću klik bravica. Montaža komandera (koji nije neophodan za novije modele Nikon DSLR fotoaparata), adaptera, prstena i bliceva ne traje duže od dvadesetak sekundi. A prilikom snimanja na terenu, ukoliko je potrebno odvojiti jedan od bliceva, to možemo da uradimo za samo nekoliko sekundi. Pre fotografisanja pomoću malog preklopnika definišemo da li sistem koristimo za klasičnu fotografiju ili radimo u makromodu. Preklopnik je nemoguće slučajno aktivirati jer se nalazi ispod poklopca baterije. Kada uključimo sva tri uređaja, prvo podesimo mod u kome ćemo fotografisati, odredimo snagu pojedinačnih bliceva, a možemo i pritiskom na posebno dugme aktivirati svetlo koje olakšava fokusiranje i veoma

je korisno ukoliko koristite autofokus. Kako se stare navike teško menjaju, ja sam isključio autofokus jer veličinu kadra određujem prstenom za fokusiranje, a oštrinu tražim pomeranjem fotoaparata napred-nazad. Nakon prvog snimka bio sam "gotov" i načisto zaljubljen u ove spravice jer je fotografisanje jednostavno i praktično, a kvalitet svetla koje stiže na objekat više je nego fantastičan.

Kako u torbi stalno nosim i blic SB-600, i nje ga sam ubacio u sistem priključivanjem jednoj grupi. Svetlo ovog blica, koji je mnogo jači, dobro dođe za rasvetljavanje prostora iza objekta i na taj način eliminišemo ponekad neprijatnu, crnu pozadinu. Bliceve možemo kontrolisati do 4 metra za SB-R200 i nešto više za bliceve SB-800 ili SB-600.

Sistem ima još mogućnosti od kojih je verovatno najzanimljivija osvetljavanja objekata u području ekstremnog makrofotografisanja pomoću posebnih dodataka s mlečnim difuzerimaza usmeravanje svetla na predmet koji je blizu objekta. Takođe, postoji i velika difuzna ploča koja se pomoću posebnog savitljivog dodatka može dovesti ispred blica i dodatno umekšati svetlo. U torbi ćete pronaći još i komplete obojenih želatinskih filtera pomoću kojih možete izvoditi razne efekte s obojenim svetlom.

Kako sam znatan deo života posvetio prirodi i snimanju detalja od kojih je satkana njena lepota, rešavao sam mnogobrojne probleme u načinu rasvete, stabilnosti fotoaparata i brzini rada, jer kada ste na terenu, životinje ne čekaju. U jednoj torbici koja sadrži R1C1 kit sada se nalazi sve što može da zatreba prilikom snimanja, kako malih, tako i velikih objekata, jer se ovim blicevima uspešno mogu fotografisati i portreti.

Svojevremeno sam se našalio rekavši da kada bi svi fotografi sveta odlučili da snimaju samo prirodu u sledećih deset godina, jedva da bi zagrebali po površini ispod koje se kriju tajne života koje nikada pre nisu bile zabeležene. Čini mi se da ću uz pomoć ovakvog sistema uspeti da neke od njih zabeležim mnogo jednostavnije i bolje nego što sam to mogao do sada.

MILAN ŽIVKOVIĆ

SVET

u mom objektivu...

PUTOPISI SU U FOTOGRAFIJI VEOMA POPULARNI JER SVI KOJI PUTUJU POKUŠAVAJU DA OVEKOVEČE PRIZORE I TRENUTKE. NI JA NISAM NIKAKAV IZUZETAK I PRILIKOM PUTOVANJA PRAVIM DVE VRSTE FOTOGRAFIJA: PORODIČNE, NA KOJIMA POKUŠAVAM DA SNIMIM ČLANOVE PORODICE NASPRAM INTERESANTNIH PRIZORA I PEJZAŽA I TO SU FOTOGRAFIJE KOJE NAJČEŠĆE, NAKON TEMELJNOG ODABIRANJA, ZAVRŠE U PORODIČNOM ALBUMU.

ONE "DRUGE" PRAVIM PO KRITERIJUMIMA "DOBRE FOTOGRAFIJE" (AKO TAKO NEŠTO POSTOJI), TRUDEĆI SE DA FOTOGRAFIJA BUDE INTERESANTNA "NEUTRALNIM" POSMATRAČIMA

Svetislav V. Dragović

Dolina smrti (Valle del Muerte), Atakama, Čile. Ova dolina, po priči stanovnika, prvobitno se zvala Dolina Marsa (Valle del Marte), pa su Čileanci zbog dramatike ubacili slovo "u" i pretvorili Marsa u smrt

Kada sam se penzionisao i kada me ništa nije vezivalo na neko određeno vreme na određenom mestu, počeo sam da pravim duža putovanja. U poslednje dve godine posetio sam Severnu, a zatim i Južnu Ameriku. Dok sam radio, takođe sam putovao, ali tamo gde me je firma slala, pa zbog toga, a i zbog posla koji sam morao da obavljam, fotografija nije bila glavna zabava na putu.

Kada sam putovao u Severnu Ameriku, bolje da kažem u SAD, s opremom nije bio problema. Poneo sam šta imam, pa ako nešto otkáže, uvek sam mogao da odem u radnju ili da telefoniram "mail order" firmi i da dobijem traženo za nekoliko dana. U Južnoj Americi, u Čileu, situacija bi bila ista kao u SAD-u, da sam sedeo u Santiagu. Međutim, putovao sam u Patagoniju, pa zatim u Atakamu, gde nisam mogao računati na nabavku opreme koja nedostaje na licu mesta, pa sam morao dobro isplanirati šta poneti.

Flamingo na slanom jezeru u Atakama (Atacama) pustinji, na visini preko 4.000 m

Glečer i jezero Grej (Grey) u Patagoniji, Čile

Glečer Bermacedes nekada je dodirivao morsku površinu, ali se zbog opšteg zagrevanja topi pre nego što stigne do mora. Patagonija, Čile

[1] Glečer Grej u Patagoniji, Čile

[2] Vulkan Liancabur uzdiže se iznad mesta San Pedro de Atacama, u kome odseda najveći broj posetilaca ove prelepe pustinje u centralnom Čileu

[3, 4] Dva pogleda na kanjon reke Kolorado u SAD-u

Kako sam leteo avionom, morao sam da odaberem samo ono što bi mi na putu bilo potrebno, ali ne više od toga. Znači, stativ nije dolazio u obzir, a od bliceva poneo sam samo onaj koji je ugrađen u fotoaparatus. Ipak, poneo sam jednolinični stativ "Manfrotto", koji sam koristio kao štap za hodanje po neravnom terenu, ali i kao oslonac za snimanje s dugačkim teleobjektivom. Srećom, nisam morao da nosim filmove jer bi zračenje sa zastarelih sigurnosnih uređaja na tim aerodromima sigurno uništilo ili pokvarilo film. Kartice nisu bile osetljive na zračenja.

Vrlo sam lak na okidaču i pravim veoma mnogo fotografija. Nositi memorijske kartice za sve te fotografije u toliko potrebnoj količini nije dolazilo u obzir. Nikada ne putujem bez prenosivog

računara, tako da sam svake večeri mogao da skidam fotografije i praznim kartice i tako se spremam za sledeći dan. Gde god je bilo moguće, vezivao sam se za Internet i razmenjivao korespondenciju ili čitao šta me je interesovalo. Ono prostora što je ostalo u prtljagu moralo je da primi sve drugo što me prati na putu. Nosio sam tri fotoaparata. Prvi je bio Nikon D70 sa tri objektivima 12-24, 18-70 i 70-300 mm. Drugi fotoaparat bio je moj "stari" Canon G3 od četiri megapiksela, s kojim imam odlična iskustva, a na pojasu je uvek spremna, mala Minolta Xt, kojom sam najčešće snimao pisane detalje.

Dok sam boravio u SAD-u, pratilo me je lepo vreme, pa nije bilo problema s opremom. U Čileu, iako sam tamo boravio za vreme njihovog

leta, u Patagoniji je bilo sveže, te sam morao povremeno da vodim računa o kondenzaciji, a bilo je dosta vetra koji nosi vodu i pesak, pa treba voditi računa o izmeni objektivu s punom zaštitom. Uz svu pažnju, "zaradio" sam ponešto na senzoru, pa sam to dao da se očisti u servisu Nikona. Packe sa senzora lako se čiste prilikom obrade fotografija. Nov, univerzalan objektiv 18-200 mm, koji sam sada nabavio, sačuvaće senzor od prašine, jer neću morati tako često da ga menjam.

Veoma često koristim polarizacioni filter. On mi daje dramatično plavu boju neba, a i druge boje budu jasnije na fotografiji, jer on u izvesnoj meri uklanja izmaglicu. Ako ima prskanja vode, kao što je bilo na jezeru Grey, neutralni filter bio je od pomoći, ali, u principu, ne volim da stavljam pred objektiv ništa što bi moglo da pokvari fotografiju. Naravno, ako filter doprinosi izražajnosti fotografije, mora se trpeti.

Znaci

MARKO JEVTIĆ

"RADIM ONO ŠTO HOĆU!"
 JESTE ŽIVOTNI MOTO OVOG
 MLADOG AUTORA KOJI JE
 SVOJ UMETNIČKI IZRAZ
 TRAŽIO U MUZICI, PA U
 LIKOVNOJ UMETNOSTI, DA
 BI GA KONAČNO OTKRIO U
 FOTOGRAFIJI

Adela 4ss

Marko Jevtić (1978) mogao bi se svrstati u pravog predstavnika mlade generacije fotografa iako je u fotografskim vodama tek nekih pet-šest godina. Bez ustezanja i straha istražuje ovaj, za njega, nov medij. Svoju ljubav prema umetnosti prvo je izražavao kroz muziku svirajući bas gitaru i studirajući grafički dizajn u Višoj školi za primenjenu umetnost u Beogradu. Godine 2001. pokradena mu je celokupna muzička oprema i tada počinje potraga za novim vidom komunikacije. Srećom, njegov otac bavio se ranije fotografijom tako da je Marko nasledio celo-

kupnu fotografsku opremu, a "inicijalna kapisla" bio je njegov prijatelj koji ga je upoznao s fotografijom i naučio osnovama rada.

Iako u duši likovnjak, kaže da ga fotografija u potpunosti ispunjava jer ono što fotografiše oduvek je bilo u njegovoj glavi. Čak su mu i prve grafike identične nekim fotografijama! Izuzetno ga privlači simetrija, naročito ona koja nastaje u odnosu između ljudi i okruženja. Smatra da čoveka dehumanizuje upravo to okruženje i zato ga ne zanima čovek primarno, već u

Znaci 2

Podmost, triptih

Nemanja

Hana

Drvo koga nema

Pauka misao

Gradnja

odnosu na okolinu. Ponekad uspe da snimi i dobar portret, u trenucima prave opuštenosti, njega samog i portretisanog. Često snima i makrofotografiju gde, takođe, traži simetriju jer smatra da je to umanjeni realan svet. Tada često snima sa smanjenom dubinskom oštrinom da bi izdvojio ono što smatra najbitnijim i da bi mogao da se igra s odnosima elemenata u jednom kadru.

Kaže da nema uzore, već samo ljude kojima se divi kao što su Salgado, Breson, ali i čuveni crtač

stripova Moebius. O fotografiji uči i informiše se preko Interneta, gde razmenjuje iskustva, stvara nove kontakte i vodi diskusije. Voli da posećuje izložbe ali, kako kaže, nedostaje mu upravo ta diskusija s ljudima koja u galeriji nije moguća. Želeo bi da pređe na digitalnu tehniku jer je jeftinija i praktičnija, a smatra da ona ne bi promenila njegov način rada. Zbog tog izdatka spreman je na neke kompromise i pristao bi na komercijalne poslove, ali, u suštini, ne odustaje od "svoje fotografije" jer – on ipak samo "radi ono što hoće".

I. BREZOVAC

Vlada

Sanyo ZA SVE PRILIKE

"Sanyo" je proizvođač koji ne odustaje od eksperimentisanja s uređajima koji su ujedno i video-kamera i fotoaparati. Najnoviji XACTI Digital Movie CA6 opremljen je senzorom od 6,1 miliona piksela za fotografije i ima VGA video-funkciju, kao i zum objektiv 5 puta optički i monitor dijagonale dva inča. Sve to smešteno je u voodootporno kućište i mase od svega 172 grama. Ugrađen elektronski stabilizator slike, filter za smanjenje podrhtavanja pokretne slike i šuma vetra za tonski zapis samo su neke od karakteristika ovog "slatkog" mališe čija će cena biti 379 evra. Više informacija potražite na: www.sanyo.com.

Fuji DETEKTOR LICA

Najnoviji model Fine Pix Z5fd iz serije Z-ultratankih digitalnih fotoaparata firme "Fujifilm" trebalo bi da se pojavi u prodaji početkom iduće godine i to u čitavoj paleti boja. Ovi fotoaparati imaju CCD senzor 1/2,5 inča od šest miliona piksela, monitor dijagonale 2,5 inča, zum objektiv ekv. 36-108 mm, 26 megabajta interne memorije i slot za xD-Picture Card memorijske kartice. U okviru najnovijeg Real Photo II procesora nalazi se i apsolutni hit ovog proizvođača fotoaparata – automatska detekcija lica na slici (Face Detection), a osetljivost se može podići do 1.600 ASA. Cena ovih fotoaparata koji imaju svega 148 grama još nije saopštena. Detaljnije informacije mogu se naći na: www.fujifilm.com ili na www.fujifilm.co.yu.

Novoflex PANORAME S LAKOĆOM

U digitalnoj eri sve je više fotografa koji makar deo svog stvaralaštva posvećuju izradi panoramskih fotografija uz pomoć softvera kojim se oni sastavljaju iz više fotografija. Za sve one koji nisu dovoljno vešti da pribor za snimanje takvih fotografija naprave po principu "sam svoj majstor" pobrinuo se nemački proizvođač "Novoflex" najnovijim uređajem Panorama VR Pro. Ovim uređajem s lakoćom se mogu snimiti panorame od 360 stepeni u svim pravcima, pri čemu se nodalna tačka podešava veoma jednostavno. Cena ovog pribora iznosi oko 680 evra, a detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.novoflex.de.

Nikon INTELIGENTNO

Uz najnoviji Nikon D40 predstavljen je i blic SB-400, kako kažu, inteligentan i svestran eksterni blic čija je brojka vodilja 21 (ISO 100 i 18 mm) i s kojim se može snimati na udaljenosti od 60 cm do 20 metara. Blic ima mogućnost vertikalnog pokretanja reflektora na 60, 75 i 90 stepeni i kompatibilan je novom Nikon Creative Lighting sistemu i i-TTL kontroli. U prodaji će se naći krajem ove godine, po ceni od oko 135 evra. Više informacija potražite na: www.refot.com.

TIHO, JOŠ TIŠE

Najnoviji Nikkor AF-S DX f3,5 - 5,6/18-55 mm G ED II zum objektiv takođe je predstavljen sa novim SLR fotoaparatom namenjenim za početnike, Nikonom D40 i predviđeno je da se, pre svega, prodaje u kompletu s ovim fotoaparatom, po veoma povoljnoj ceni. Opremljen je bešumnim Silent Wave motorom (SWM) i prigušenim pokretanjem zuma, a na tržištu će se pojaviti takođe krajem godine. Detaljnije o ovom zum objektivu možete pogledati na sajtu: www.refot.com.

Ricoh BOLJI, LAKŠI I MANJI

"Ricoh" je predstavio nov model kompaktnog digitalnog fotoaparata Caplio RR730 sa senzorom od 7,16 miliona piksela i internom memorijom od 32 MB, slotom za SD memorijske kartice i monitorom od 2,5 inča. To je, u stvari, naslednik u Evropi veoma popularnog modela Caplio RR660, samo je

"bolji, lakši i manji", kako piše na reklamnom letku. Ima trostruki zum objektiv ekv. 34-102 mm, uz mogućnost dodatnog digitalnog zumiranja do četiri puta. Koristi dve standardne AA punjive baterije, što je znatna prednost jer se privremeno mogu zameniti bilo kojom AA baterijom iz trafike. Bez baterija ima masu svega 120 grama, a mere su mu 89,4x60x26 mm. U Evropi će se prodavati po ceni od 229 evra. Detaljnije informacije: www.ricoh.com.

Tokina ŠIRE OD OKA

"Tokina" je predstavila nove zum objektivne za digitalne fotoaparate s čipom APS formata. Tokina AT-X 107 AF DX 3,5 - 4,5/10-17 mm je objektiv koji pokriva polje od 180 stepeni, što je više nego što je vidno polje ljudskih očiju, a fotografije snimljene ovim objektivom imaju efekat "ribljeg oka". Drugi objektiv je Tokina AT-X 535 PRO DX f2,8/50-135 ekv. 80-210 mm. Oba objektivna imaju WP (Water Proof) sloj na prednjem sočivu koji služi za lakše uklanjanje kapljica vode ili otisaka prstiju, a nikako ne znači da su objektivni u potpunosti voodootporni. Cena prvog objektivna je oko 550 evra, a za drugi još nije saopštena.

8GB SDHC Memory Card

Toshiba KLASA 4

"Toshiba" je predstavila SD memorijsku karticu kapaciteta 8 gigabajta koja se ubraja u "klasu 4" memorijskih kartica sa zagarantovanom brzinom zapisivanja od 4 megabajta u sekundi (dok je moguća i brzina do 6 MB/s). Ove kartice neće moći da se koriste u fotoaparatu koji ne podržavaju SDHC format, a i čitači kartica moraju da podržavaju SD 2 specifikaciju da bi mogli da ih čitaju. Cena ovih kartica nije još saopštena.

Hama PRIVEZAK ILI...

Veoma zanimljiv proizvod po neverovatnoj ceni od 9,99 evra, nazvan je Hama Micro-Pod, i dobra je ideja za poklon nekome ko ima kompaktni digitalni fotoaparati. To je, u stvari, stativ s klasičnim navojem od 1/4 inča i kuglastom glavom. Masa mu je svega 21 gram i podesive je visine između 7,1 i 9,5 cm. Isporučuje se s navrtkom koju ovaj stativ pretvara u privezak za ključeve. Detaljnije informacije mogu se naći na: www.hama.de.

BLIC VEST

POPRAVKE NA LEICA M8
Posle gromoglasnog predstavljanja novog digitalnog fotoaparata M-sistema Leica M8 na Fotokini i glasina da on, u stvari, još uvek ne funkcioniše, proizvođač je priznao da "postoje neki problemi oko otklanjanja kolorne mretnje jakog šuma u IR području", a poslednja vest jeste da su inženjeri ove firme uspeali da isprave većinu nedostataka i ponude nadogradnju softvera koji rešava te probleme. Vlasnici ovog fotoaparata pozvani su da se do 6. decembra registruju putem Interneta na: www.leica-camera.com, nakon čega će dobiti besplatnu nadogradnju.

NOVI ADOBE CAMERA RAW
Najnoviji RAW dopuna (plug-in) i DNG konverter za Photoshop u verziji 3.6 podržavaju sirov digitalni zapis najsavremenijih modela digitalnih fotoaparata većine proizvođača, a među njima su i Canon EOS 400D, Nikon D80, Olympus E400, Leica D-LUX 3 itd. Ovaj dodatak može se skinuti sa internet adrese: www.adobe.com/products/photoshop/cameraraw.

ADOBE PHOTOSHOP ELEMENTS 5.0
Na ovogodišnjoj Fotokini predstavljena je i najnovija verzija programa za obradu fotografija – Photoshop Elements 5.0, koja je na Zapadu veoma popularna zbog pristupačne cene. Najznačajnije novine predstavljaju alatke među kojima su: pretvaranje digitalnog snimka u crno-belu fotografiju, mogućnost podešavanja preko krive, kao i ispravke distorzije objektivna. Cena ovog programa je nešto više od 30 evra, a u zemljama EU ili SAD često se dobija i kao poklon uz kupljeni nov model fotoaparata ili skenera.

Harman KLASIKA ZAUVEK

Engleska firma "Harman", čija je tehnologija zastupljena i u proizvodnji raznih

foto-emulzija Ilforda, proizvela je dve vrste foto papira za inkdžet štampače koji u potpunosti oponašaju rezultate crno-belih fotografija izrađenih na baritnom papiru. Harman Photo Inkjet papiri proizvode se u sjajnoj i mat verziji na kartonu od 300, 310 i 340 grama, u A4, A3 i A3+ formatima u pakovanjima od 15 i 20 listova. Detaljnije informacije mogu se naći na www.harmantechnology.com.

U MODI JE 10 MP

Sve dostupniji SLR digitalci

BORIS BJELICA

SVAKOGA DANA D-SLR FOTOAPARATI SU NAM SVE DOSTUPNIJI I DANAS JE ZA NJIHUVU KUPOVINU POTREBNO IZDOJITI MANJE NOVCA NEGO PROŠLE GODINE. SVI NOVI MODELI KOJE SMO TESTIRALI NISU SKUPLJI OD 900 EVRA, A MOŽETE IH KUPITI I ZA SAMO 600 EVRA SA STANDARDNIM ZUM OBJEKTIVOM, ŠTO JE CENA MALO KVALITETNIJEG KOMPAKTNOG FOTOAPARATA

CANON EOS 400D

"Canon" je izbacio na tržište nov model EOS 400D, koji predstavlja unapređenu verziju njegovog najpopularnijeg modela D-SLR fotoaparata EOS 350D. Koje promene donosi nov model i može li uspešno zameniti svog prethodnika, pročitajte u nastavku.

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE

Odmah se da primetiti da je nov Canon EOS 400D napravljen s nešto drugačijom i, po meni, boljom završnom obradom gde crno kućište nije više matirano i na njemu ne ostaju beli tragovi kada se malo zagrebe. Rukohvat je dobio nov premaz koji sprečava proklizavanje ruke, a na zadnjem delu fotoaparata gde ga pridržavamo palcem nalazi se guma. Oblik i masa identični su njegovom prethodniku, a ne može da se ne primeti i znatno veći monitor dijagonale 2,5 inča, ali je izostavljen kontrolni displej, što je današnji trend i kod ostalih proizvođača, mada se to meni nimalo ne dopada. Svi parametri potrebni za fotografisanje biraju

se direktno i vide na monitoru. Da nam svetlost monitora ne bi smetala kada oko približimo tražilu, preuzeto je jedno rešenje koje "Minolta" koristi već duže vreme. To je senzor ispod okulara koji omogućava da se monitor automatski isključi kada se oko približi tražilu.

S prednje strane, između rukovata i objektiv, primetićete belu lampicu koja, nažalost, nije pomoćno svetlo za izoštravanje, već samo lampica samookidača, a kao pomoćno svetlo koristi se stroboskopsko osvetljenje ugrađenog blica. Gornji deo ostao je nepromenjen u odnosu na stari model. Bilo bi dobro kada bi imao još jedan točičić za izbor komandi, čime bi se znatnije olakšao rad u ručnom režimu rada.

MOGUĆNOSTI

Jedna od važnijih novina i za ovaj nov model i za sam "Canon" jeste nov sistem za automatsko čišćenje prašine s površine senzora koji se zasniva na istraživanju o uzrocima skupljanja prašine kod D-SLR fotoaparata. Ovaj sistem deluje na tri načina: prvi je odbijanje, jer na površini "low-pass" filtera ima

antistatički sloj koji manje privlači prašinu, a drugi je korišćenje vibracija visoke frekvencije koje otklanjaju prašinu s površine low-pass filtera. Svaki put kada isključite fotoaparatus, na monitoru se pojavljuje animacija koja pokazuje da je on aktivan. Naravno, ovaj sistem je efikasan samo ako se prašina ne zalepi na senzor. Kod ovog modela "Canon" nudi treći, softverski način uklanjanja prašine, čiji je postupak sličan kao i kod "Nikonovih" D-SLR fotoaparata u kombinaciji s Nikon Capture programom. Jednostavno se aktivira funkcija "dust delete data", snimimo fotografiju, a posle uz pomoć Digital Photo Professional softvera uklonimo fleke s fotografije. Snimljene fotografije memoriše još uvek na CompactFlash memorijske kartice, a za razliku od svog prethodnika koji bi na memorijskoj kartici formirao nov direktorijum nakon svakih sto snimaka,

sada je moguće u jednom direktorijumu snimiti 9.999 snimaka. Pored fotografisanja u RAW i JPEG formatima, moguće je istovremeno fotografisanje u oba formata. Može da snimi tri snimka u sekundi, a pored više rezolucije povećan je bafer sa 14 na 27 snimaka kada se snima u JPEG formatu, i sa 5 na 10 snimaka kada se fotografiše u RAW formatu. Nasledio je neke i od osobina naprednijih modela EOS 30D i 5D kao što su: DIGIC II procesor, Picture Style postavke za različite uslove fotografisanja i dugme za direktno štampanje. Autofokusni sistem je poboljšan i sada ima devet romboidno raspoređenih polja.

KVALITET FOTOGRAFIJE

Kao i njegov prethodnik, na našem testu dobio je najvišu ocenu za kvalitet snimljene fotografije. Nov senzor nudi ekstra rezoluciju od dva miliona piksela više i pet ekvivalentnih ISO osetljivosti 100, 200, 400, 800 i 1.600. Šum kod viših osetljivosti najizraženiji je kod jednoličnih površina na snimljenoj fotografiji, a zadržava dobru oštrinu na ivicama snimljenih objekata. Merenje svetlosti omogućeno je po celoj površini u 35 polja, po celoj površini s naglaskom na centralni deo i na sredini kadra koja pokriva 9 odsto slike u tražilu. Nažalost, kao i raniji modeli ne poseduje spot merenje. Prilikom merenja na celoj površini primećuje se da su fotografije malo podekspozirane, pa se može zaključiti da je težište merenja zasnovano na svetlim delovima scene.

Točičić za izbor ekspozicijskih režima rada

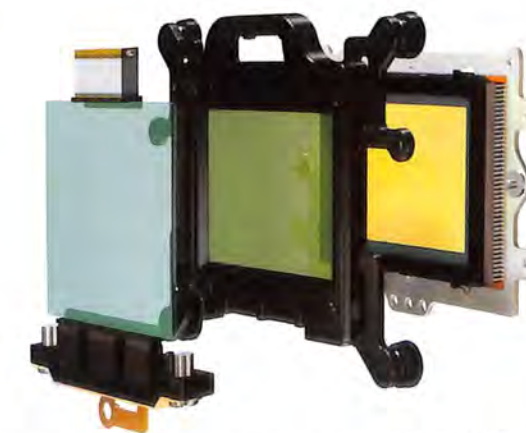
Prostor za CompactFlash memorijsku karticu

SOFTVER I OPREMLJENOST

Kada je u pitanju softver, tu je standardan paket programa koji nudi: Digital Photo Profesional 2.2, ZoomBrowser EX 5.7, Photostitch 3.1 i EOS Utility 1.1. Digital Photo Profesional ima solidnu mogućnost obrade snimljenih fotografija u sirovom RAW formatu, a ostali programi omogućavaju organizaciju, pregledanje i kontrolu rada fotoaparata posredstvom računara, kao i sastavljanje panoramskih snimaka. Uz fotoaparatus dobićete punjivu litijum-jon bateriju i punjač. Usprkos tome što je kapacitet baterije samo 720 mAh, izdržala je oko 450 snimaka. To je nešto malo manje nego kod modela Canon EOS 350D, ali je i razumljivo jer ima veći monitor, jači procesor i sistem za čišćenje senzora, što sve troši više struje. Na raspolaganju je, kao opcija koja se dodatno kupuje, i nosač baterija s vertikalnim rukohvatom BG-E3, koji omogućava korišćenje šest baterija formata AA ili jednu ili dve Li-jon baterije, a na taj način je i držanje ovog malog D-SLR fotoaparata udobnije korisnicima koji imaju veće šake. Canon EOS 400D uglavnom se prodaje s objektivom EF-S 18-55 mm f/3,5-5,6, koji može biti dobar za početak jer izoštrava dobro i blizu, ali kod njega je, naročito kod širokog položaja, izražena jaka distorzija. Ne treba posebno napominjati da "Canon" poseduje bogatu paletu različite dodatne opreme, EF i EF-S objektivu i bliceva koje može da koristi ovaj D-SLR fotoaparatus.

ODNOS CENA / KVALITET

Novi EOS 400D nije suštinski različit od svog prethodnika, ali donosi neka znatnija poboljšanja u nekoliko veoma važnih oblasti i može biti odlična ulaznica u svet digitalne fotografije svim korisnicima kojima je fotografija hobi i koji žele da svoj kompaktni fotoaparatus zamene sa D-SLR fotoaparatom. Ali, ako već imate Canon EOS 350, i pored nešto više rezolucije i nekih novih tehničkih rešenja, po meni je luksuz menjati ga – bolje je za sada investirati u neki kvalitetniji objektiv.

Novina za Canonove D-SLR fotoaparatus jeste novi sistem za čišćenje senzora sličan onome koji koristi Olympus na svojim D-SLR fotoaparatusima

TEHNIČKI PODACI	Canon EOS 400D
Cena telo (sa PDV)	oko 72.000 din. (900 evra) s objektivom 18-55 mm
Priključak za objektiv – bajonet	Canon EF
Faktor uvećanja žižne daljine	1,6x
Tip senzora / veličina	CMOS / 22,2 x 14,8 mm
Odnos strana senzora	1,5 (3:2)
Efektivna rezolucija	10,1 milion piksela
Maksimalna veličina slike bez interpolacije	3.888 x 2.592 piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW + JPEG
Tražilo	pokriva 95 % vidnog polja s uvećanjem 0,8x, korekcija dioptrije -3 do +1 m ⁻¹
Monitor	2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD sa 230.000 piksela
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100	sistem sa 9 AF polja / jedan krstasti / 0,5 do +18 EV
AF osvetljivač	koristi svetlo ugrađenog blica
Brzina zatvarača	30 s do 1/4.000 s i B
Sinhronizacija blica	1/200 s
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, Av, Tv, M, A-DEP i šest programa sa scenama procenjeno u 35 zona, parcijalno (9 % na centralnom delu) i merenje s naglaskom na centar
Merni sistem	Auto (100 – 400), ručno (100 / 200 / 400 / 800 / 1.600)
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto (100 – 400), ručno (100 / 200 / 400 / 800 / 1.600)
Korekcija ekspozicije	+/-2 (korak 0,3 EV ili 0,5 EV)
Korekcija snage blica	+/-2 (korak 0,3 EV ili 0,5 EV)
AutoBracketing	tri snimka s korakom +/- od 0,3 do 2 EV
Balans belog	Auto, 6 definisanih opcija i prethodno izmereni
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	da / da
Ugrađen blic	GN 13 (ISO 100) i pokriva polje objektivu do 17 mm (ekv. 27 mm)
Blic TTL sistem	E-TTL II
Tip memorijske kartice	CompactFlash tip I i II i MicroDrive
Daljinski okidač	bežični RC-1 ili RC-5 elektronski žičani RS-80 E3
Nosač baterija s vertikalnim rukohvatom	BG-E3
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	da
Priključci	USB 2.0, daljinski okidač i video izlaz
Napajanje	Li-jon baterija NB-2LH (720 mAh) ili 6 AA (s BG-E3)
Dimenzije / masa (bez baterija i objektivu)	127 x 94 x 65 mm / 514 g
Sadržaj kutije	Li-jon baterija NB-2LH i punjač CB-2LW, kabl, USB i video kabl, gumeni poklopac za okular, CD-ROM: Canon EOS Solution Disk
Informacije	PROFIFOTO, Beograd, tel: 011/ 655-100; www.canon-adria.com
Plus	kvalitet i oština snimljenih fotografija, sistem za čišćenje senzora, dobar odnos cene i kvaliteta
Minus	nema spot merenje, ima samo jedan komandni točičić
Vreme spremnosti za rad	0,2 s
Brzina kontinualnog fotografisanja	3 snimka u sekundi
Bafer (JPEG / RAW / RAW + JPEG)	27 / 10 / 10 snimaka
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina ²	JPEG 1,5 s / 3,2 MB RAW 2,6 s / 9,3 MB RAW + JPEG 3,2 s / 15,3 MB
Ocena	
Konstrukcija i rukovanje	★★★★
Mogućnosti	★★★★
Kvalitet fotografije	★★★★★
Softver i opremljenost	★★★★★
Cena / kvalitet	★★★★★
Ukupna ocena	★★★★★

¹ Korišćena memorijska kartica SanDisk Extreme III od 1 Gb.
² Približne vrednosti.

NIKON D40

Nov "Nikonov" D-SLR fotoaparat predstavlja nešto sasvim novo na tržištu. Osim što je kompaktnog dizajna, veoma je jednostavan za upotrebu i po ceni je uporediv sa skupljim kompaktnim digitalcima. "Nikon" je kod ovog modela pre svega nastojao da bude konkurentan po ceni i time omogućio da D-SLR fotoaparati budu još dostupniji korisnicima. Namenjen je prvenstveno početnicima, ali i onima koji žele da snime kvalitetne porodične fotografije.

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE

Ne treba ponavljati da je, u suštini, nemoguće napraviti digitalan SLR fotoaparat kompaktnih dimenzija koji će imati komforan rukohvat. Kod ovog modela "Nikon" je to delimično uspeo, pa iako je manji od D50, znatno je komforniji nego rukohvat kod modela EOS 400D. Telo je napravljeno od plastike, ali je primetno da je plastika koju "Nikon" koristi kvalitetnija i pruža osećaj veće robustnosti. Pravi se u crnoj i srebrnoj varijanti. Na gornjem desnom delu fotoaparata vidljiv je točkić za izbor ekspozicijskih režima, a nema kontrolni displej što nije baš uobičajeno za "Nikonove" fotoaparate. Na zadnjoj strani nalazi se sada već standardan za D-SLR fotoaparate monitor dijagonale 2,5 inča, koji pored toga što omogućava da vidimo snimljenu fotografiju i postavljamo parametre u meniju, preuzima ulogu kontrolnog displeja. Tako je na njemu moguće videti veliki broj parametara za fotografisanje, koji se mogu prikazati u tri grafička oblika. Laganim pritiskom na okidač monitor će se isključiti kako ne bi odvrtao pogled s tražila. Bilo bi dobro kada bi imao još jedan točkić za izbor komandi kao D80, čime bi se znatnije olakšao rad u ručnom režimu rada. Može se zaključiti da je raspored komandi kod modela D40 povoljan za brzo reagovanje i od momenta uključivanja (jer se prekidač za uključivanje nalazi oko samog okidača) do momenta fotografisanja prođe veoma malo vremena. Jedini nedostatak jeste, po meni, odsustvo posebnog kontrolnog displeja na koji smo se svi navikli. Slika koju vidimo u tražilu iznenađujuće je svetla i jasna, a njeno uvećanje povećano sa 0,75 na 0,8 puta, u odnosu na model D50.

MOGUĆNOSTI

I pored niže cene, zadržao je dobre performanse. Spreman je za rad za svega 0,18 s. Možete snimati kontinualno 100 snimaka u JPEG formatu ili neograničeno ako se koristi brža memorijska kartica, kao i 9 snimaka u RAW formatu, brzinom od 2,5 snimka u sekundi. Sinhronizacija za rad s blicem je 1/500 s.

Kada je u pitanju automatsko izoštavanje, tu je "Nikon" napravio nekoliko izmena. Korišćen je nov redizajniran autofokusni modul sa tri autofokusna polja – Multi-CAM 530 AF, koji radi s novim algoritmom preuzetim od modela D80 i D200, čime su povećani osetljivost, brzina reagovanja i tačnost. Druga izmena nas je sve iznenadila, a odnosi se na to da je kod ovog fotoaparata autofokusno izoštavanje moguće samo sa AF-S i AF-I objektivima, tj. sa svim onim objektivima koji imaju ugrađen motor u samom objektivu. To je zato što i pored standardnog "Nikonovog" F-bajoneta, nema uobičajen motor s osovinicom koji omogućava izoštavanje s objektivima koji nemaju motor u samom objektivu. Oni će moći da se koriste i s ovim objektivima, ali bez mogućnosti automatskog izoštavanja. Za memorisanje snimljenih fotografija koristi SD memorijske kartice, a podržava nove HC SD memorijske kartice kapaciteta preko 2 GB. Kao i model D80, poseduje zanimljiv retuš meni, koji omogućava obradu snimljenih fotografija u samom fotoaparatu. Na raspolaganju su sledeće opcije obrade snimljene fotografije: D-Lighting, koji izvlači mnogo više detalja iz tamnih delova fotografije, zatim, mogućnost korekcije efekta "crvenih očiju" kod fotografija snimljenih blicem, pravljenje isečka, pretvaranje snimljene fotografije u crno-beli, sepija ili cijan ton, filter efekti kojima možemo balansirati tonalitet i korigovati boju, pravljenje kopija u niskoj rezoluciji i jedne fotografije od više snimaka.

KVALITET FOTOGRAFIJE

Iako je 6,1 milion piksela, koliko ima ovaj fotoaparat, sasvim dovoljno za većinu korisnika kojima je on namenjen, mnogi će se iznenaditi kako to da "Nikon" nudi nov fotoaparat koji ima rezoluciju senzora od

"samo" 6,1 miliona piksela. Evo, zašto je tako. Prvo, on je napravljen da bude najjeftiniji D-SLR fotoaparat na tržištu, a drugo, da ima 10,2 miliona piksela, onda bi bio konkurencija modelu D80 koji se tek pojavio i ko bi onda njega kupovao.

Merenje daje odlične i ujednačene rezultate u različitim uslovima fotografisanja, a ekvivalentnu ISO osetljivost moguće je podesiti na 200, 400, 800, 1.600, s mogućnošću povećanja s postavkom H-1, tj. ISO 3.200. Veću usredsređenost na motiv daje vam mogućnost automatskog postavljanja osetljivosti prema unapred definisanim parametrima kao što su: najmanja i najveća osetljivost i najmanja brzina zatvarača. Kao i kod modela D50, kvalitet snimljenih fotografija je dobar, s malim šumom i za više osetljivosti, a potreba za naknadnom obradom svedena je na minimum.

SOFTVER I OPREMLJENOST

Uz fotoaparat isporučuje se najnovija verzija PictureProject programa koji je "Nikon" razvio za svoje digitalne fotoaparate. Ovaj softver omogućava pretraživanje snimljenih fotografija, narezivanje CD-a ili DVD-a, štampanje i konvertovanje RAW(NEF) formata. Konverter za RAW format radi i kao dopuna programa kao što su Photoshop i Photoshop Elements, s ograničenim podešavanjima, i omogućava da vidite minijaturan prikaz snimljene fotografije kada koristite Windows pretraživač. Za ozbiljniji rad sa RAW (NEF) formatima potrebni su vam programi Nikon Capture NX ili Photoshop CS 2. Koristi sasvim novu litijum-jon EN-EL9 bateriju od 1.000 mAh, koja ima manje dimenzije i kapacitet u odnosu na onu koju je koristio model D50, a omogućava da snimimo oko 470 fotografija, od kojih

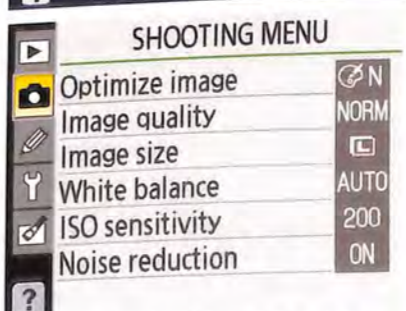
je polovina snimljena s njegovim blicem. Za ovaj model fotoaparata nije predviđen nosač baterija s vertikalnim rukohvatom, a kompatibilan je sa iC bežičnim daljinskim okidače. Za sada će se prodavati samo u kompletu s objektivom AF-S DX Zoom-Nikkor 18-55 mm f/3,5-5,6G IF-ED II. A od ostale "Nikonove" optike biće potpuno kompatibilan s mogućnošću automatskog izoštavanja samo s AF-S objektivima. Ostale objektivne moći će da koriste, ali s ograničenim mogućnostima.

ODNOS CENA / KVALITET

Zasigurno najjeftiniji D-SLR fotoaparat na tržištu nudi odličan kvalitet slike i s rezolucijom od "samo" 6,1 milion piksela koja nije u trendu kod većine korisnika kojima je ona prvi tehnički podatak na koji obraćaju pažnju kada kupuju fotoaparat. Ali, ako uporedimo ovaj fotoaparat s bilo kojim savršenijim kompaktnim digitalcem u SLR stilu kvaliteta fotografija, čak i s višim ISO osetljivostima, brzina reagovanja i izoštavanja neuporedivo su na strani SLR fotoaparata. Ako nemate previše predznanja o fotografiji i ako se lomite između ove dve kategorije, moj savet bi vam bio da izaberete D-SLR fotoaparat čak i kada želite samo da fotografirate vašu porodicu ili zabeležite uspomene s putovanja.

Točkić za izbor ekspozicijskih režima rada

Nema više poseban kontrolni displej, a parametri za fotografisanje sada se mogu videti na velikom monitoru i biti prikazani u tri grafička oblika

TEHNIČKI PODACI	Nikon D40
Cena telo (sa PDV)	oko 48.000 din. (600 evra) s objektivom 18-55 mm
Priključak za objektiv – bajonet	Nikon F
Faktor uvećanja žižne daljine	1,5 x
Tip senzora / veličina	CCD / 23,5 x 15,76 mm
Odnos strana senzora	1,5 (3:2)
Efektivna rezolucija	6,1 milion piksela
Maksimalna veličina slike bez interpolacije	3.008 x 2.000 piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW + JPEG (Basic) pokriva 95 % vidnog polja s uvećanjem 0,8 x, korekcija dioptrije -1,7 do +0,5 m ⁻¹
Tražilo	2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD sa 230.000 piksela
Monitor	3D Color Matrix II u 420 segmenata, centralno s promenljivom veličinom i fleksibilno spot (2,5 %)
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100	sistem sa 3 AF polja / jedan krstasti / -1 do 19 EV
AF osetljivivač	da
Brzina zatvarača	30 s do 1/4.000 s i B
Sinhronizacija blica	1/500 s
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, A, S, M i osam programa sa scenama
Merni sistem	3D Color Matrix II u 420 segmenata, centralno s promenljivom veličinom i fleksibilno spot (2,5 %)
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto i ručno (od 200 do 1.600 / 3.200-Hi-1 s korakom 1/3)
Korekcija ekspozicije	+/-5 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija snage blica	3 do +1 EV (korak 0,3 EV)
AutoBracketing	ne
Balans belog	Auto, 6 definisanih opcija, prethodno izmereni
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	ne / ne
Ugrađen blic	GN 13 (ISO 100) i pokriva polje objektivna do 18 mm (ekv. 27 mm)
Blic TTL sistem	i-TTL
Tip memorijske kartice	Secure Digital (SD) kompatibilan HD SD
Daljinski okidač	bežični ML-L3
Nosač baterija sa vertikalnim rukohvatom	ne
Kontrola dubinske oštine	ne
PictBridge standard	da
Priključci	USB 2.0 i video izlaz
Napajanje	Li-jon baterija EN-EL9 (1.000 mAh)
Dimenzije / masa (bez baterija i objektivna)	126 x 94 x 64 mm / 475 g
Sadržaj kutije	Li-jon baterija EN-EL9, punjač MH-23, kaiš, USB i video kabl, poklopac za okular, CD-ROM: PictureProject
Informacije	REFOT B, Beograd, Pčinjska 17, tel: 011/2456-151; www.refot.com
Plus	cena, kvalitet snimljenih fotografija, nizak šum i za više osetljivosti, pored malih dimenzija dobro leži u ruci ima samo jedan komandni točkić, AF ne funkcioniše s objektivima koji nisu AF-S, svi su očekivali 10 MP, sinhronizacija 1/500 s
Minus	0,18 s
Vreme spremnosti za rad	2,5 snimaka u sekundi
Brzina kontinualnog fotografisanja	100 / 5 / 5 snimaka
Bafer (JPEG / RAW / RAW + JPEG)	JPEG 1,3 s / 2,9 MB
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina ²	RAW 2 s / 5 MB
	RAW + JPEG 3 s / 6 MB
Ocena	
Konstrukcija i rukovanje	★★★★
Mogućnosti	★★★★
Kvalitet fotografije	★★★★
Softver i opremljenost	★★★★
Cena / kvalitet	★★★★
Ukupna ocena	★★★★

¹Koriscena memorijska kartica SanDisk Extreme III od 1 Gb. ²Približne vrednosti.

OLYMPUS E-400

Peti "Olympusov" D-SLR fotoaparati ima klasičan dizajn OM-serije manualnih fotoaparata. Zahvaljujući manjem četvorotrecinskom senzoru dobijeno je kompaktno i lagano telo koje nema nijedan drugi D-SLR fotoaparati. Tu je i nov sensor s rezolucijom od deset miliona piksela.

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE

Male dimenzije ovog D-SLR fotoaparata jesu jedna od najvećih prednosti za prodaju, ali, nažalost, kod nekih korisnika mogu biti i njegova loša karakteristika. Nema uobičajen ergonomski rukohvat kao što smo navikli kod većine današnjih D-SLR fotoaparata. Točkići za izbor ekspozicijskih režima rada smešten je na gornjoj strani i omogućava jednostavan izbor, dok ostala kontrolna dugmad i pored malih dimenzija fotoaparata omogućavaju jednostavnu kontrolu i izbor željenih parametara. Naravno, preko Interneta i uz pomoć Olympus Master softvera moguće je prebaciti upravljački meni na srpski jezik, što nijedan drugi D-SLR fotoaparati nema. Na zadnjem delu nalazi se i funkcijsko dugme koje omogućava da ga programiramo za obavljanje određene funkcije kao što su: kontrola dubinske oštine, merenje balansa belog i pravljenje test fotografije. Kao i većina današnjih fotoaparata ove klase nema poseban kontrolni displej, a kada ga uključite, na zadnjem monitoru pojavice se sve informacije o postavljenim parametrima na fotoaparatu. Promena bilo kojeg od najčešće korišćenih podešavanja obavlja se jednostavnim pritiskom na odgovarajuće dugme na zadnjoj strani i okretanjem točkića za izbor komandi jednostavno ga obeležite na monitoru. Pritiskom na centralno dugme džojstika aktivira se mogućnost izbora svih ispisanih parametara na monitoru jednostavnim pomeranjem kursora, što znatno olakšava rad i izbor željenih parametara. Laganim pritiskom na okidač monitor će se isključiti kako ne bi odvrćao pogled s monitora. Ima samo jedan točkić za izbor komandi, čime je malo otežan rad u ručnom režimu.

MOGUĆNOSTI

Autofokusni sistem identičan je prethodnim modelima – ima samo tri autofokusna polja zadovoljavajuće brzine i tačnosti, ali po broju AF polja zaostaje za konkurencijom. Posедуje za "Olympus" već standardni sistem za otklanjanje prašine, pa iako bismo svi voleli da je vreme spremnosti za rad veće od momenta kada se uključi, potrebno mu je oko 1,5 sekundi. To je zbog toga što se pri svakom uključivanju aktivira Supersonic Wave Filter koji otklanja prašinu sa senzora. "Sony" i "Canon" kod svojih fotoaparata imaju sličan sistem – operaciju ostavljaju za trenutak kada se fotoaparati isključuju. Ovaj način je manje logičan, ali je zbog toga vreme spremnosti za rad kraće. S njim je moguće snimiti tri snimka u sekundi, ali prilikom snimanja akcionih scena kapacitet bafera od 5 snimaka za RAW format ili 10 snimaka za JPEG format nije dovoljan i usporava rad. Za memorisanje snimljenih fotografija koristi dva tipa kartica: xD i CompactFlash. Unapređeno ESP merenje na čitavoj površini kadra mereno u 49 zona dobro radi u većini situacija, a pored njega poseduje centralno, spot i spot merenje s naglaskom na svetle i tamne delove, što povećava njegovu fleksibilnost za različite potrebe korisnika.

KVALITET FOTOGRAFIJE

S Olympus E-400 moguće je snimiti fotografije u maksimalnoj rezoluciji od 10 miliona piksela u JPEG ili RAW formatu, ili istovremeno u oba formata. Kao i kod ostalih D-SLR fotoaparata iz E-serije, snimljene fotografije su jasne, zasićenih boja i dosta su sređene kada "izađu" iz fotoaparata tako da uglavnom nije potrebna naknadna obrada. Snimljene fotografije nemaju primetan šum na nižim osetljivostima, ali za osetljivosti ISO 800 i više primetni su lošiji rezultati nego kod sličnih modela s rezolucijom od deset miliona piksela. Generalno gledano, dobijeni rezultati su dobri, ali problem je prilikom štampanja fotografija većih formata koje su snimljene s višim osetljivostima.

SOFTVER I OPREMLJENOST

Uz fotoaparati dobijate Olympus Master softver koji omogućava transfer snimljenih fotografija, pregledavanje, štampanje, organizaciju, spajanje

panoramskih snimaka i konverziju RAW formata s mogućnošću korekcije ekspozicije, balansa beloga, kontrasta, oštine i zasićenosti boja, a nudi ekskluzivne kreativne funkcije kao što su: pravljenje trodimenzionalnih fotografija, efekat ulja na platnu, crtanog filma i vodenih boja, ali ove funkcije moguće je otključati korišćenjem nove xD-memorijske kartice tipa H. Ono što je pohvalno istaći jeste da je Olympus Master softver preko Interneta moguće prebaciti na srpski. Ako od softvera želite malo veću kontrolu i veći uticaj na konačan izgled snimljene fotografije, pogotovo u sirovom RAW formatu, onda je potrebno izdvojiti dodatan novac za program Olympus Studio. Za napajanje koristi novu punjivu Li-jon bateriju BLS-1, koja je u skladu s novim fotoaparatom – kompaktnih je dimenzija i kapaciteta od 1.150 mAh. Za njega nije predviđen nosač baterija s vertikalnim rukohvatom, a kompatibilan je sa IC bežičnim daljinskim okidačem. Prodavače se samo telo ili u kompletu s novim kompaktnim objektivom ZUIKO DIGITAL ED 14–42 mm f/3,5–5,6 koji pokriva ekvivalentnu žižnu daljinu od 28 do 84 mm kod formata od 35 mm. Takođe, prodavače se i kompleti koji će imati još i telezum objektiv ZUIKO DIGITAL ED 40–150 mm f/4,0–5,6 koji pokriva ekvivalentnu žižnu daljinu od 80 do 300 mm kod formata od 35 mm. Naravno, tu je i veliki broj drugih objektiv, bliceva i ostale opreme, među kojima je i podvodno kućište PT-E03.

ODNOS CENA / KVALITET

Ako osećate nostalgiju prema staroj OM seriji analognih fotoaparata, koji su se takođe ogledali po svojoj kompaktnosti u odnosu na druge proizvođače, ili ako želite da imate mali D-SLR fotoaparati, ili se možda dvoumite između kompaktnog SLR i klasičnog D-SLR fotoaparata, onda je Olympus E-400 dobar izbor za vas. Mada, ako pogledamo nove "Canonove", "Nikonove" i "Sonijeve" modele rezolucije od deset miliona piksela i približne cene, zaključimo da mu je konkurencija zaista žestoka. Ovaj fotoaparati bio bi idealno rezervno telo za većinu profesionalaca samo kada bi "Olympus" imao u svojoj ponudi i ozbiljan profesionalan fotoaparati izuzetnih performansi.

TEHNIČKI PODACI	Olympus E-400
Cena telo (sa PDV)	67.229 din. (840 evra), 55.899 din. (948 evra) s objektivom 14–42 mm i 88.380 din. (1.104 evra) s objektivima 14–42 mm i 40–150 mm
Priključak za objektiv – bajonet	Olympus 4/3
Faktor uvećanja žižne daljine	2 x
Tip senzora / veličina	CCD / 17,3 x 13 mm
Odnos strana senzora	1,5 (4:3)
Efektivna rezolucija	10 miliona piksela
Maksimalna veličina slike bez interpolacije	3.648 x 2.736 piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW + JPEG pokriva 95 % vidnog polja, s uvećanjem 0,92 x, korekcija dioptrije –3 do +1 m ⁻¹
Tražilo	2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD sa 215.000 piksela
Monitor	sistem sa tri AF polja / jedan krstasti / 0 do 19 EV
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100	koristi svetlo ugrađenog blica
AF osvetljivač	60 s do 1/4.000 s i B
Brzina zatvarača	1/180 s
Sinhronizacija blica	P, A, S, M i 19 programa sa scenama procenjeno Digital ESP u 49 zona, centralno i spot (2 %)
Ekspozicijski režimi rada	Auto i ručno (od 100 do 1.600 s korakom 1/3)
Merni sistem	+/-5 EV (korak 0,3 EV)
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	+/-2 (korak 0,3 EV)
Korekcija ekspozicije	tri snimka s korakom +/- od 0,3 do 2 EV
Korekcija snage blica	Auto, 6 definisanih opcija, prethodno izmereni i u kelvinima
AutoBracketing	da / da
Balans belog	GN 10 (ISO 100) i pokriva polje objektivna do 14 mm (ekv. 28 mm)
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	TTL
Ugrađen blic	xD i CompactFlash tip I i II i MicroDrive
Blic TTL sistem	bežični RM-1 i elektronski žičani RM-UC1
Tip memorijske kartice	ne
Daljinski okidač	da
Nosač baterija s vertikalnim rukohvatom	da
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	USB 2.0, daljinski okidač, video izlaz i AC adapter
Priključci	Li-jon baterija BLS-1 (1.150 mAh)
Napajanje	129,5 x 91 x 53 mm / 375 g
Dimenzije / masa (bez baterija i objektiv)	Li-jon baterija BLS-1 i punjač BCS-1, kaiš, USB i video kabl i CD-ROM: Olympus Master
Sadržaj kutije	Olympus, Mekenzijeva 57, tel: 011/34-04-138; www.olympus.co.yu meni na srpskom jeziku, mali i lagan, kvalitet fotografija s nižim osetljivostima, sistem za čišćenje senzora
Informacije	spremnost za rad, visok šum iznad osetljivosti ISO 400, ima samo jedan komandni točkić
Plus	1,5 s
Minus	3 snimka u sekundi
Vreme spremnosti za rad	10 / 5 / 5 snimaka
Brzina kontinualnog fotografisanja	3 s / 5,8 MB
Bafer (JPEG / RAW / RAW + JPEG)	6 s / 21 MB
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina ¹	7 s / 27,4 MB
Veličina ²	
Ocena	
Konstrukcija i rukovanje	★★★★
Mogućnosti	★★★★
Kvalitet fotografije	★★★★
Softver i opremljenost	★★★★
Cena / kvalitet	★★★★★
Ukupna ocena	★★★★★

¹Korišćena memorijska kartica SanDisk Extreme III od 1 Gb.
²Približne vrednosti.

SONY A-100

"Sony" je sa svojim ulaskom na tržište SLR fotoaparata izazvao veliko interesovanje. Nov Sony D-SLR sistem nosiće ime grčkog slova α (alfa), a u planu je da ima nekoliko D-SLR tela, veliku paletu objektiv, bliceva i ostale opreme. U ovom broju testirali smo prvenac ovog sistema α-100, koji je prvenstveno namenjen amaterima i korisnicima kojima je fotografija hobi.

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE

Na prvi pogled vidi se da je α-100 napravljen na temeljima modela Dynax 5D "KonicaMinolte", jer je čitav SLR sistem preuzet od "Minolte", što će firmi "Sony" olakšati posao u daljem razvoju i kod pridobijanja novih korisnika – jer nije krenuo od nule. Postojeći dizajn nove Alfe omogućava komforo držanje i jednostavno rukovanje, mada je osećaj nešto drugačiji u odnosu na druge modele koji se mogu naći na tržištu. S gornje strane nalaze se dva velika točkića: desni točkić služi za izbor ekspozicijskih režima rada, a levi je za različite parametre kao što su: podešavanja načina merenja svetla, režima rada s blicem, režima rada autofokusa, ISO osetljivosti, balansa beloga zatim kontrola dinamičkog raspona i upravljanje različitim profilima boja. Međutim, iako se veliki broj funkcija menja uz

pomoć ovog točkića, nema razloga za brigu, jer se veoma lako koristi. Nema kontrolni displej na gornjem delu, a sve informacije o postavljenim elementima za fotografisanje nalaze se na monitoru čija se orijentacija menja u zavisnosti od položaja fotoaparata. Da nam njegova svetlost ne bi smetala kada oko približimo tražilu, ispred okulara nalazi se senzor koji automatski isključuje monitor, a ujedno može i da aktivira automatsko izoštravanje. Upravljački meni identičan je kao kod KonicaMinolta Dynax 5D. Ima samo jedan točkić za izbor komandi, čime je malo otežan rad u manuelnom režimu.

MOGUĆNOSTI

Poseduje sistem za stabilizaciju slike koji je nasleđen od KonicaMinolta Dynax 5D, ali sada nosi drugo ime – Super SteadyShot. Unapređen je u odnosu na izvorni sistem i omogućava njegovo funkcionisanje sa svim objektivima jer se stabilizacija obavlja na samom CCD senzoru. Budući da se efekat stabilizacije slike ne može videti kao kada je stabilizacija slike u objektivu, u desnom delu displeja koji se nalazi u tražilu moguće je videti indikator koji signalizira trešenje fotoaparata. Na taj način možemo da svjedemo neoštine nastale usled ovog faktora na

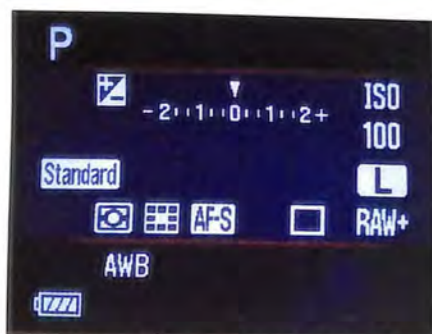
minimum. S aktivnom Super SteadyShot opcijom moguće je fotografisati sa tri stepena dužim ekspozicijama. Tu mogućnost pomeranja senzora za stabilizaciju slike "Sony" je iskoristio i za otklanjanje prašine sa senzora, ali za razliku od Olympusa kod koga se ona aktivira prilikom uključivanja fotoaparata, ovde se ona se aktivira kada se fotoaparat isključi, što ne produžava vreme spremnosti za rad.

Može da snima brzinom od tri snimka u sekundi neograničen broj uzastopnih fotografija u JPEG formatu sve dok se memorijska kartica ne popuni, šest fotografija u RAW formatu ili tri snimka kada snimamo i u RAW i u JPEG formatu. Za memorisanje snimljenih fotografija koristi CompactFlash memorijsku karticu, ali "Sony" uz fotoaparat isporučuje adapter koji omogućava korišćenje i MemoryStick Duo kartica koje koriste svi kompaktni "Sony" fotoaparati i ostali uređaji.

U tražilu je vidljivo i devet AF polja, od kojih su osam linearno osetljivi, a centralno je krstasto i identično je sistemu koji je imala KonicaMinolta Dynax 5D, mada nisam primetio da je u tom delu bilo nekih poboljšanja. No, bez obzira na to autofokus je brz i precizan. Sistem za merenje, koji se sastoji od 40 segmenata definitivno je poboljšana, a omogućava i merenje s naglaskom na centralni deo i spot merenje. Brzina zatvarača može biti kontrolisana od 1/4.000 s do 30 s, a sinhronizacija s blincem je 1/160 s, odnosno do 1/125 s kad je uključen Super SteadyShot.

KVALITET FOTOGRAFIJE

Što se tiče kvaliteta fotografije, Sony α-100 ne zaostaje za konkurencijom kada su u pitanju dobra oštrina koja se, nažalost, ne može u potpunosti postići uz pomoć standardnog zoom objektiv koji se dobija u kompletu, zasićenost boja i upotrebljivost fotografija s osetljivošću do ISO 800 (maksimalna osetljivost je ISO 1.600). Za obradu, pa i kvalitet snimljenih fotografija zaslužan je BIONZ procesor

Prikaz osnovnih parametara za fotografisanje

Prostor za CompactFlash karticu

Točci za izbor ekspozicijskih režima rada

koji omogućava i fino podešavanje dinamičkog raspona. "Sony" je napravio sistem koji predstavlja RAW konverter koji prema postavljenim željenim parametrima analizira sliku i primenjuje korekciju pre memorisanja, čime se štedi vreme i manje je komplikovano za one koji žele da imaju sve koristi fotografisanja u RAW formatu. Na taj način dobijamo više detalja u tamnim delovima fotografije. Ova kontrola dinamičkog raspona ima dva stepena – Standard i Advance. Advance režim rada nije preporučljivo koristiti iznad osetljivosti ISO 400, a takođe, bitno je da se kod oba režima koristi merenje u 40 segmenata.

SOFTVER I OPREMLJENOST

Uz fotoaparat dobija se CD-ROM sa dva softvera: Picture Motion Browser Verzija 1.1 i Image Data Converter SR Verzija 1.1. Picture Motion Browser omogućava prebacivanje snimljenih fotografija, pregledanje, organizaciju po različitim kriterijumu, štampanje, pravljenje prezentacija i manipulaciju, dok Image Data Converter SR nudi dobru mogućnost obrade snimljenih fotografija u sirovom RAW formatu, s mogućnošću uticaja na veliki broj parametara. Za napajanje koristi novu punjivu Li-jon bateriju NP-FM55H, koja omogućava snimanje maksimalno 750 snimaka po CIPA standardu. Sony Alpha ima bajonet koji je u potpunosti kompatibilan Minolta A-tipu bajoneta i omogućava da se pored dvadeset novih objektiv koji nose ime "Sony" i "Carl Zeiss", mogu koristiti i svi stari "Minoltini" objektiv, što će sigurno obradovati korisnike Minolta SLR fotoaparata. Prodavače se samo telo ili telo u kompletu sa standardnim zoom objektivom DT 18–70 mm f/3,5–5,6 koji pokriva ekvivalentnu žižnu daljinu od 27 do 105 mm kod formata od 35 mm. Takođe, prodavače se i kompleti koji će imati još i telesum objektiv DT 70–300 mm f/4,5–5,6 koji pokriva ekvivalentnu žižnu daljinu od 105 do 450 mm kod formata od 35 mm.

ODNOS CENA / KVALITET

Može se zaključiti da "Sony" ima ozbiljnu nameru da uzme svoj deo kolača u prodaji D-SLR fotoaparata, što nije uspeo "Minolti", a kasnije ni "KonicaMinolti". "Sony", kao moćnija firma koja ima više novca za razvoj, a s konkurentnom cenom i tehničkim novitetima, sigurno može imati svetlu budućnost. Prvenac α-100 namenjen je, pre svega, onima kojima je fotografija hobi, a rezolucija od deset miliona piksela, sistem za stabilizaciju slike i mogućnost da koristi ranije "Minolta" AF-objektive može biti dobra preporuka za kupovinu.

TEHNIČKI PODACI		Sony Alpha A100
Cena telo (sa PDV)		65.600 din. (820 evra) s objektivom 18–70 mm i 87.200 din. (1.090 evra) s objektivom 70–300 mm
Priključak za objektiv – bajonet		Sony Alpha (Minolta AF)
Faktor uvećanja žižne daljine		1,5x
Tip senzora / veličina		CCD / 23,6x 15,8 mm
Odnos strana senzora		1,5 (3:2)
Efektivna rezolucija		10,2 miliona piksela
Maksimalna veličina slike bez interpolacije		3.872 x 2.592 piksela
Format u kojem snima		JPEG, RAW, RAW + JPEG Fine pokriva 95 % vidnog polja, s uvećanjem 0,83 x, korekcija dioptrije –2,5 do +1 m ⁻¹
Tražilo		2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD sa 230.000 piksela
Monitor		sistem sa 9 AF polja / jedan krstasti / –1 do +18 EV
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100		koristi svetlo ugrađenog blica
AF osvetljivač		30 s do 1/4.000 s i B
Brzina zatvarača		1/160 s
Sinhronizacija blica		Auto, P, A, S, M i šest programa sa scenama
Ekspozicijski režimi rada		merenje u 40 segmenata (sača), centralno i spot
Merni sistem		Auto (100 – 800) i ručno (od 100 do 1.600 s korakom 1/3)
Ekvivalentna osetljivost (ISO)		+/-2 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija ekspozicije		+/-2 (korak 0,3 EV)
Korekcija snage blica		tri snimka s korakom +/- od 0,3 do 1 EV
AutoBracketing		Auto, 6 definisanih opcija, prethodno izmereni i u kelvinima
Balans belog		da / da
Bracketing / fino podešavanje balansa belog		GN 12 (ISO 100) i pokriva polje objektiv do 16 mm (ekv. 24 mm)
Ugrađen blic		ADI-TTL
Blic TTL sistem		CompactFlash tip I i II i MicroDrive elektronski RM-S11M
Tip memorijske kartice		ne
Daljinski okidač		da
Nosač baterija s vertikalnim rukohvatom		da
Kontrola dubinske oštine		USB 2.0, video, daljinski okidač i AC adapter
PictBridge standard		Li-jon baterija NP-FM55H (1.600 mAh)
Priključci		133 x 95 x 71 mm / 545 g
Napajanje		Li-jon baterija NP-FM55H, punjač, kaš, USB i video kabl, poklopac za okular, CF-MS adapter i CD-ROM
Dimenzije / masa (bez baterija i objektiv)		www.sony.co.yu
Sadržaj kutije		sistem za čišćenje senzora, stabilizacija slike na CCD senzoru, kvalitet snimljenih fotografija, brzina zapisa na memorijsku karticu ima samo jedan komandni toččić, nema kontrolni displej, nema dodatan nosač baterija s vertikalnim rukohvatom
Informacije		0,8 s
Plus		3 snimka u sekundi
Minus		ograničen samo memorijskom karticom 6 / 3 snimka
Vreme spremnosti za rad		2 s / 2,4 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja		2,4 s / 8,2 MB
Bafer (JPEG / RAW / RAW + JPEG)		3,1 s / 10,6 MB
Vreme zapisa na memorijsku karticu ¹ / veličina ²	JPEG	
	RAW	
	RAW + JPEG	
Oцена		
Konstrukcija i rukovanje		★★★★
Mogućnosti		★★★★
Kvalitet fotografije		★★★★
Softver i opremljenost		★★★★
Cena / kvalitet		★★★★
Ukupna ocena		★★★★

¹ Korišćena memorijska kartica SanDisk Extreme III od 1 Gb.
² Približne vrednosti.

Head³

three-ways performances

804RC2 i 808RC4

nova Manfrotto linija glava za stative

Komforan hi-tech dizajn

Lakoća u rukovanju zahvaljujući ADAPTO™

Fiksna opruga za kontrolu nagiba napred/nazad

Ergonomski dizajn ručica

Opruga balansa kontrole prednjeg nagiba

Opruga balansa kontrole bočnog nagiba

Karakteristike modela 804RC2

ADAPTO™

Adapto™ je nov materijal specijalno razvijen od strane Manfrotto za upotrebu na specijalnoj, profesionalnoj opremi. Adapto™ je specijalni tehnički polimer koji u poređenju sa aluminijumom ima istu čvrstinu ali je 50% lakši.

Karakteristike modela 808RC4

2 AXIS SPRING SYSTEM

Novi Manfrotto "Double Axis Spring System" predstavlja inovativno rešenje pozajmljeno iz video-industrije, koje zahvaljujući savršeno glatkom kretanju omogućava brzo i sigurno kadriranje i sprečava bilo kakve neželjene vibracije.

Manfrotto

www.manfrotto.com

Uvoznik i distributer: RefotB, Pčinjska 17 11000 Beograd
tel: 011 2456 151. 308 7004. fax: 446 0234. e-mail: info@refot.com. www.refot.com

PENTAX K100D/K110D

Neobično i čudno ime "ist D" "Pentaxovih" D-SLR fotoaparata konačno je zamenjeno klasičnim i jednostavnim nazivom Pentax K. Svi koji su pre dve ili tri decenije napravili svoje prve korake u fotografiji sigurno su koristili Pentax K1000 ili bar čuli za njega. Bio je to popularan analogni fotoaparat u ono vreme, a nova serija digitalnih fotoaparata treba da nas navede na to da on može koristiti sve objektivne s K-bajonetom. "Pentax" je za početak ponudio dva nova D-SLR fotoaparata, s novim imenom, K100D i K110D, koji imaju iste tehničke osobine, a jedina razlika jeste u tome što model K100 ima sistem za stabilizaciju slike. Da li ova promena imena donosi i nešto sasvim novo u tehnološkom smislu, videćemo u nastavku testa.

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE

Konstrukciono, veoma se malo razlikuje od svojih prethodnika. Telo je i dalje kompaktno, ali sada "Pentax" nema više primat u proizvodnji najmanjih D-SLR fotoaparata. Kvalitet izrade je na istom nivou kao i kod ranijih modela, metalna šasija s plastičnim telom, a gumirani rukohvat i pored malih dimenzija pogodan je za stabilno držanje. Na gornjem desnom delu fotoaparata nalazi se kontrolni displej koji pokazuje najosnovnije podatke o postavljenim elementima za fotografisanje, ali po mom mišljenju nije dovoljno iskorišćen za podešavanje i drugih parametara koji se uglavnom postavljaju pritiskom na dugme "function", gde se praktično i otvara meni na monitoru dijagonale 2,5 inča. Na ovaj način moguće je direktno podešavanje ISO osetljivosti,

Mesto za memorijsku karticu

objektivima sa stabilizatorom slike. Novina jeste i autofokusni modul SAFOX VIII AF sa 11 AF polja, od kojih su čak devet krstasto orijentisani i mogu biti birani automatski ili pojedinačno. Za memorisanje snimljenih fotografija koristi već ustaljenu SD memorijsku karticu, a uz pomoć novog softvera Firmware 1.01 podržava i nove HC SD memorijske kartice kapaciteta preko 2 GB.

KVALITET FOTOGRAFIJE

Nudi istu rezoluciju od 6,1 miliona piksela kao i njegovi prethodnici, što je, s jedne strane, i dosta za kategoriju korisnika kojima je namenjen, ali u poređenju s aktuelnim modelima od deset miliona piksela, to može da mu predstavlja i nedostatak. Moguće je fotografisati u RAW ili JPEG formatima. Najmanja moguća osetljivost jeste ISO 200, a maksimalna je ISO 3.200. Snimljene fotografije dobro su eksponirane i s osetljivošću ISO 200 su odlične, međutim, čak i za osetljivosti iznad ISO 800 gde je povećan šum, boje su zadovoljavajuće. Jedino automatski balans belog nije na očekivanom nivou, a u JPEG formatu u osnovnoj postavci oština je preagresivna ako želimo fotografije naknadno da obrađujemo.

SOFTVER I OPREMLJENOST

Softver Pentax Photo Browser 3 lak je za upotrebu i omogućava da pronađete i sortirate vaše fotografije brzo i lako. Za RAW obradu jednostavno kliknite na ikonu Photo Laboratory 3 i nov prozor daće vam pristup širokom opsegu opcija za podešavanje. Nudi dobar nivo kontrole, s opcijama za osetljivost (korekciju ekspozicije), kontrast, zasićenost boja, uoštravanje i balans belog. Možete obrađivati više fotografija istovremeno, samo s istim podešavanjem. Uz ovaj fotoaparat dobićete četiri alkalne baterije koje nisu punjive, što mu je veliki hendikep s obzirom na to da konkurentni proizvođači fotoaparate uglavnom isporučuju s litijum-jonskim baterijama. Baterije AA jeftinije su i lakše ih je pronaći, ali morate odmah nakon kupovine odvojiti novac za punjač i punjive baterije. Korisnike koji već poseduju "Pentaxov" SLR fotoaparat obradovaće činjenica da je K100/K110 kompatibilan skoro svim objektivima sa "Pentaxovim" K-bajonetom, čak i nekim starijim modelima sa manuelnim fokusom.

ODNOS CENA / KVALITET

Dva nova "Pentaxova" D-SLR fotoaparata nemaju nešto mnogo novina u odnosu na raniju "ist D" seriju. U tehnološkom smislu, samo K100D donosi novitete sa "Shake Reduction" sistemom za stabilizaciju slike. Može biti dobar izbor za napredne amatere, pa čak i za one koji nemaju puno predznanja o fotografiji. Druga grupa potencijalnih kupaca jesu svi oni koji su koristili analogne SLR fotoaparate i imaju lepu kolekciju objektivna koju mogu da iskoriste na digitalcu.

Točnik za izbor načina merenja

TEHNIČKI PODACI	Pentax K100D/K110D
Cena telo (sa PDV)	57.900 din. (726 evra) / 54.900 din. (686 evra) s objektivom 18-55 mm
Priključak za objektiv - bajonet	Pentax K
Faktor uvećanja žižne daljine	1,5 x
Tip senzora / veličina	CCD / 23,5 x 15,7 mm
Odnos strana senzora	1,5 (3:2)
Efektivna rezolucija	6,1 milion piksela
Maksimalna veličina slike bez interpolacije	3.008 x 2.008 piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW
Tražilo	pokriva 96 % vidnog polja, s uvećanjem 0,85 x, korekcija dioptrije -2,5 do +1,5 m ⁻¹
Monitor	2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD sa 210.000 piksela
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100	2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD s 210.000 piksela
AF osvetlivač	koristi svetlo ugrađenog blica
Brzina zatvarača	30 s do 1/4.000 s i B
Sinhronizacija blica	1/180 s
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, Tv, Av, M i 15 programa sa scenama
Merni sistem	procenjeno u 16 zona, centralno i spot
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto ili ručno (200 / 400 / 800 / 1.600 / 3.200)
Korekcija ekspozicije	+/- 2 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija snage blica	-2 do +1 EV (korak 0,3 EV)
AutoBracketing	tri snimka s korakom +/-1/3, 1/2, 1 EV
Balans belog	Auto, 7 definisanih opcija i prethodno izmereni
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	ne / ne
Ugrađen blic	GN 11 (ISO 100) i pokriva polje objektivna do 18 mm (ekv. 28 mm)
Blic TTL sistem	P-TTL
Tip memorijske kartice	Secure Digital (SD) kompatibilna HD SD
Daljinski okidač	bežični i elektronski žičani SS-205
Nosač baterija s vertikalnim rukohvatom	ne
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	da
Priključci	USB 2.0, video izlaz, daljinski okidač i AC adapter
Napajanje	4 x AA (alkalne ili NiMH) ili 2 x CR-V3
Dimenzije / masa (bez baterija i objektivna)	130 x 93 x 70 mm / 560 g
Sadržaj kutije	4 x AA alkalne baterije, kabl, USB i video kabl, CD-ROM: Pentax Photo Browser3 / Pentax Photo Laboratory 3
Informacije	BTI Company, Beograd, Požeška 83a, tel: 3540-940; www.bti.co.yu; www.pentax.com
Plus	stabilizacija slike na CCD senzoru (K100D), dobar kvalitet snimljenih fotografija, jednostavno upravljanje nema mogućnost snimanja u RAW i JPEG formatima istovremeno, ima samo jedan komandni točnik, ne isporučuje se s punjačem i baterijama, ne donosi punu promenu u odnosu na prethodni model
Minus	
Vreme spremnosti za rad	1,5 s
Brzina kontinualnog fotografisanja	2,8 snimaka u sekundi
Bafer (JPEG / RAW / RAW + JPEG)	5 / 3 / snimka
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina ²	JPEG 2,4 s / 3 MB RAW 6 s / 10,7 MB RAW + JPEG ----
Očena	
Konstrukcija i rukovanje	★★★★
Mogućnosti	★★★★
Kvalitet fotografije	★★★★
Softver i opremljenost	★★★
Cena / kvalitet	★★★★★
Ukupna ocena	★★★★★

Korišćena memorijska kartica SanDisk Extreme III od 1 Gb.
Približne vrednosti.

PENTAX K10D

Kao što se moglo i očekivati, pojavio se i nov "Pentaxov" D-SLR fotoaparat sa CCD senzoru koji ima efektivnu rezoluciju od 10,2 miliona piksela. S obzirom na neke tehnološke novine, "Pentax" po prvi put nudi ozbiljan D-SLR fotoaparat namenjen iskusnijim korisnicima.

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE

Dizajn novog D-SLR nastao je samo kao evolucija ranijih modela iz "ist D" serije i da se primetiti da podseća na fotoaparate K100 i K110D, ali je većih dimenzija. Šasija fotoaparata je od metala, ostali delovi napravljeni su od plastike, a gumeni rukohvat omogućava više nego udobno držanje. Vrata za memorijsku karticu imaju posebnu bravicu za otvaranje, što sprečava slučajno otvaranje. Raspored komandi veoma je sličan modelima K110D i K100D, s tim da su neke funkcije, kao što su: izbor načina merenja svetlosti, izbor autofokusnih polja, bracketing, izdvojeni za direktan izbor bez ulaska u meni. Ostala podešavanja obavljaju se uglavnom preko otvara mali podmeni koji na monitoru omogućava direktan izbor i podešavanje ISO osetljivosti, balansa belog, načina rada blica i načina okidanja. Ima dva točnika za izbor komandi, a oko dugmeta za okidanje nalazi se prekidač koji omogućava brzo uključivanje fotoaparata, a i kontrolu dubinske

oštine, što je možda neobično, ali je praktično. Druga zanimljiva mogućnost jeste izdvojeno RAW dugme na levoj strani do objektivna, koje omogućava direktnu promenu mogućnosti fotografisanja u oba formata RAW+JPEG. Monitor je dijagonale 2,5 inča, a poboljšana je i trajnost zatvarača na 100.000 snimaka.

MOGUĆNOSTI

Može kontinualno fotografisati brzinom od tri snimka u sekundi neograničen broj snimaka u JPEG formatu ili devet fotografija u RAW formatu. Najveća tehnološka novina jeste ugrađen sistem za stabilizaciju slike "Shake Reduction". Na taj način možemo da svedemo neoštine nastale usled trešenja fotoaparata na minimum i imamo mogućnost da fotografisemo sa dva stepena dužim ekspozicijama bez potrebe za specijalnim objektivima sa stabilizatorom slike. Ta mogućnost pomeranja senzora za stabilizaciju slike iskorišćena je za otklanjanje prašine sa senzora. Proces čišćenja senzora malo je bučniji, ali može se aktivirati ili nakon uključivanja (ako to želimo) ili aktiviranjem opcije u meniju. Nov autofokusni modul sa 11 AF polja, od koji su čak devet krstasto orijentisani, mogu biti birani automatski ili pojedinačno pomoću posebnog prstena oko džojstika na zadnjem delu fotoaparata. Za memorisanje snimljenih fotografija koristi SD

memorijsku karticu, a podržava i nove HC SD memorijske kartice kapaciteta preko 2 GB sa novim Firmware softverom. Tražilo s uvećanjem od 0,95 puta i pokrivenošću od 95 odsto omogućava da slika u tražilu bude jasna i da ne zamara oči.

KVALITET FOTOGRAFIJE

Pored efektivne rezolucije od 10,2 miliona piksela, tu je i nov dvadesetvobitni analogno-digitalni konverter koji omogućava brzu i kvalitetnu obradu signala dobijenog sa senzora. Pored standardnog zapisa u JPEG formatu, kod sirovog RAW formata moguće je izbor između "Pentaxovog" (PEF) formata ili sada već standarda u vidu DNG formata.

Ekvivalentnu osetljivost moguće je postaviti u rasponu od ISO 100 do 3.200. Kvalitet snimljenih fotografija veoma je sličan prethodnim modelima. Šum postaje vidljiv iznad osetljivosti ISO 400, mada je i s većim ekvivalentnim osetljivostima i te kako upotrebljiv, pogotovo

kada ne pravimo fotografije većeg formata. Merenje svetla, koje procenjuje situaciju na osnovu 16 segmenata, radi odlično, a na raspolaganju su i centralno i spot merenje. Jedinu primedbu imam na automatski balans belog, mada će to možda "Pentax" i popraviti s novom verzijom Firmware softvera.

SOFTVER I OPREMLJENOST

Na CD-u, kao i kod modela K100D i K110D, dobijaju se dva softvera: Pentax Photo Browser 3 i Photo Laboratory 3, koji će vam pomoći u svemu: od sortiranja snimljenih fotografija, do obrade

fotografija snimljenih u sirovom RAW formatu. Za razliku od svih dosadašnjih "Pentax" D-SLR fotoaparata, on sada koristi novu Li-jon bateriju D-LI50 koja omogućava da snimimo oko petsto fotografija. Kao opcija moguće je i korišćenje nosača baterija s vertikalnim rukohvatom D-BG1. U tom slučaju, u njega se može staviti još jedna baterija, dok druga baterija za razliku od drugih proizvođača ostaje u svom ležištu. Pored baterije, u šanžer je moguće smestiti IC daljinski okidač i SD memorijsku karticu. Kompatibilan je sa skoro svim objektivima koji imaju "Pentax" K-bajonet, čak i nekim starijim modelima s manuelnim fokusom. Takođe, podržaje i novu seriju objektivu koji imaju motor u objektivu, a koja će se u

Displej menia

Kada se pritisne dugme "FN" pojavi se mali podmeni za podešavanje osnovnih parametara

prodaji pojaviti u martu sledeće godine. Od aktuelne opreme tu su još i blicevi AF-540FGZ i AF-360 FGZ i veliki broj sitnog pribora koji koristi "Pentax" sistem.

ODNOS CENA / KVALITET

Cena ovog fotoaparata slična je ceni konkurentskih modela od deset miliona piksela, ali robustno telo i sistem za stabilizaciju slike na CCD senzoru mogu biti dobri aduti za njegovu kupovinu. Ako imate još od ranije i neki vredan objektiv s "Pentaxovim" K-bajonetom, onda će njegova kupovina biti pun pogodak.

Točkić za izbor ekspozicijskih režima rada

Kontrolni displej

TEHNIČKI PODACI	Pentax K10D
Cena telo (sa PDV)	78.900 din. (986 evra) s objektivom 18-55 mm
Priključak za objektiv – bajonet	Pentax K
Faktor uvećanja žižne daljine	1,5 x
Tip senzora / veličina	CCD / 23,5 x 15,7 mm
Odnos strana senzora	1,5 (3:2)
Efektivna rezolucija	10,2 miliona piksela
Maksimalna veličina slike bez interpolacije	3.872 x 2.592 piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW + JPEG pokriva 95% vidnog polja, s uvećanjem 0,95 x, korekcija dioptrije -2,5 do +1 m ⁻¹
Tražilo	2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD sa 210.000 piksela
Monitor	2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD s 210.000 piksela
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100	koristi svetlo ugrađenog blica
AF osvetljivač	30 s do 1/4000 s i B
Brzina zatvarača	1/180s
Sinhronizacija blica	Auto, P, Tv, Av, M i šest programa sa scenama
Ekspozicijski režimi rada	procenjeno u 16 zona, centralno i spot
Merni sistem	Auto (100 – 800) i ručno (od 100 do 1.600 s korakom 1/3)
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	+/-2EV (korak 0,3 EV)
Korekcija ekspozicije	-2 do +1 EV (korak 0,3EV)
Korekcija snage blica	dva ili tri snimka s korakom +/- od 0,3 do 2 EV
AutoBracketing	Auto, 7 definisanih opcija, prethodno izmereni i u kelvinima
Balans belog	da / da
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	GN 12 (ISO 100) i pokriva polje objektivu do 18 mm (ekv. 28 mm)
Ugrađen blic	P-TTL
Blic TTL sistem	Secure Digital (SD) kompatibilna HD SD
Tip memorijske kartice	bežični F i elektronski žičani CS-205
Daljinski okidač	D-BG2
Nosač baterija s vertikalnim rukohvatom	Kontrola dubinske oštine
Kontrola dubinske oštine	PictBridg standard
PictBridg standard	Priključci
Priključci	USB 2.0, video izlaz, daljinski okidač i AC adapter
Napajanje	Li-jon baterija D-LI50 (1.500 mAh)
Dimenzije / masa (bez baterija i objektivu)	141,5 x 101 x 70 mm / 710 g
Sadržaj kutije	Li-jon baterija D-LI50 i punjač D-BC50, kaiš, USB i video kabl, CD-ROM: Pentax Photo Browser3 / Pentax Photo Laboratory 3
Informacije	BTI Company, Beograd, Požeška 83a, tel: 3540-940; www.bti.co.yu; www.pentax.com
Plus	sistem za čišćenje senzora, stabilizacija slike na CCD senzoru, robustna konstrukcija i udobnost rukovanja, dobra rezolucija moglo bi biti više funkcija koje bi se podešavale direktno, a ne preko menija, automatski balans belog mogao bi biti bolji
Minus	0,9 s
Vreme spremnosti za rad	3 snimka u sekundi
Brzina kontinualnog fotografisanja	neograničeno/ 9/ 6 snimka
Bafer (JPEG / RAW/ RAW + JPEG)	2 s / 3 MB
Vreme zapisa na memorijsku karticu ¹ / veličina ²	JPEG 2,5 s / 15 MB
	RAW + JPEG 3,5 s / 18,2 MB
Ocena	
Konstrukcija i rukovanje	★★★★
Mogućnosti	★★★★
Kvalitet fotografije	★★★★
Softver i opremljenost	★★★★
Cena / kvalitet	★★★★
Ukupna ocena	★★★★

¹ Koristi se memorijska kartica SanDisk Extreme III od 1 Gb. ² Približne vrednosti.

Novi MacBook Pro

Sigurnosni pojasevi se prodaju odvojeno

Vaš kompletno opremljeni studio u pokretu
Tako to rade vrhunski profesionalci u svetu. Proverite zašto.

Svi modeli računara MacBook i MacBook Pro imaju Intel Core 2 Duo Procesore, moguće je da koristite i Windows i Mac OS operativni sistem, Ugrađena iSight kamera, Front Row, Apple Remote (daljinski upravljač).

Galerija 12

Vuka Karadžića 12, Beograd
Tel: (011) 26 26 527, Fax: (011) 26 26 527
e-mail: office@apr.co.yu

Digitalizujte vaše filmove

"EPSON" VEĆ DUŽE VREME POSVEĆUJE PAŽNJU SKENERIMA KOJI PORED REFLEKSIH POVRŠINA MOGU DA SKENIRAJU I FILMOVE, A NAMENJENI SU ŠIROKOM KRUGU KORISNIKA, KAKO AMATERIMA, TAKO I PROFESIONALCIMA. OVAJ PROIZVOĐAČ SVAKE GODINE IZBACI NA TRŽIŠTE NOV MODEL, KOJI JE UNAPREĐENA VERZIJA PRETHODNIH MODELA. U OVOM BROJU TESTIRALI SMO DVA SKENERA KOJA IMAJU OVU MOGUĆNOST, A POJAVILI SU SE I NA NAŠEM TRŽIŠTU

EPSON PERFECTION V700 PHOTO

Veoma popularan EPSON Perfection 4990 Photo skener dobio je dva naslednika: Perfection V700 i V750 Photo. U suštini to su dva identična skenera. Glavna razlika jeste u tome da model Perfection V750 Photo ima nekoliko poboljšanih opcija kao što su kvalitetniji premaz objektivna koji omogućava bolje, oštrije skenove i za 10 odsto brže skeniranje, a uz njega se dobija puna verzija softvera SilverFast sa sistemom za kontrolu boja. Kako većina današnjih fotografa uveliko koristi digitalne fotoaparate, ovaj skener omogućuje im da bez mnogo novca pretvore svoje slajdove i negative iz arhive u digitalne fajlove. U ovom broju testiraćemo jeftiniju i popularniju verziju ovih skenera – Perfection V700 Photo.

skenera potrebno je instalirati potrebne programe i pre uključivanja na dva mesta deblokirati pokretne delove na donjem delu i u poklopcu, koju su zaključani zbog transporta. Sve to nije mi predstavljalo problem, pa sigurno neće ni vama. Naravno, zbog visoke rezolucije ovaj skener zahteva i da posedujemo računar sa dosta RAM memorije (moja preporuka je minimalno 1 GB).

KONSTRUKCIJA

Skener je solidne plastične konstrukcije, u pomalo retrodizajnu, u crnosrebrnoj boji, s čistim i ostrim linijama, ali ne tako malih dimenzija. U poklopcu se nalaze lampa i mehanizam za skeniranje filmove, tj. transparentnih površina do 203 x 254 mm. Adapteri za ovaj skener kvalitetnije su napravljeni od modela EPSON Perfection 4990 Photo.

PROGRAM

Osnovni program Epson Scan podeljen je na tri segmenta prema kategorijama korisnika. Prvi je potpuno automatski režim skeniranja, a tu je i režim rada za iskusnije i profesionalne korisnike, koji omogućava potpunu kontrolu i uticaj na sve parametre i dobijanje kvalitetnijih skenova. Podešavanje nije nimalo komplikovano i brzo ćete se snaći. Program za skeniranje, pored opcije "Digital ICE" koja automatski koriguje nečistoću i ogrebotine

s filmova, poseduje i mogućnost automatske rekonstrukcije boja sa starih filmova.

Naravno, uz ovaj skener dobijate i još dva odlična, dobro poznata programa – Photoshop Elements 3.0 i SilverFast 6 (SE), što je zaista pohvalno, iako nam specijalizovani program SilverFast 6 (SE) ne nudi ništa bolji i jednostavniji rad u odnosu na originalan "Epsonov" program.

BRZINA I KVALITET SKENIRANJA

Ovaj skener je nešto brži od svog prethodnika EPSON Perfection 4990 Photo, ali još uvek pati od hronične sporosti. Tako je za privju prikaz potrebno 52 sekunde, dok je s aktivnom ICE opcijom za skeniranje slajda od 35 mm potrebno 9 minuta. Vidljiv je napredak u kvalitetu skenova, prvenstveno zahvaljujući novom sistemu sa dva objektivna, a ima i veći dinamički opseg koji omogućava dobijanje mnogo više detalja u senkama. S druge strane, očekivao sam nešto bolju oštrinu s obzirom na rezoluciju koju nudi ovaj skener.

CENA / KVALITET

Ako pitate da li je ovaj skener bolji od prethodnog modela, moj odgovor je potvrđan. Ovaj skener nudi puno za novac koji je potrebno uložiti za njegovu kupovinu. Tako da ako imate potrebu da skenirate filmove različitih formata, a da ujedno možete skenirati fotografije i dokumenta, onda je on sigurno nešto najbolje u ovoj klasi što se danas nudi na tržištu.

EPSON F-3200

Ovaj skener je nešto sasvim novo u "Epsonovom" programu skenera i za razliku od ostalih modela, nema prethodnika. Predstavlja prvi film skener koji u sebi ima ugrađen čitač kartica, čime je omogućeno da se skenirani filmovi mogu direktno snimiti na memorijsku karticu bez korišćenja računara, a kada se poveže sa štampačem, i direktno odštampati pritiskom na samo jedno dugme. On predstavlja očigledan odgovor na potrebe fotografa da u kućnoj varijanti mogu na jednostavan način digitalizovati svoju kolekciju negativna i slajdova.

SADRŽAJ KUTIJE I INSTALACIJA

U kutiji se nalazi sve što vam je potrebno za rad, jedino ćete možda morati kupiti Firewire kabl. Nakon što skener izvadite iz kutije, da bi ga pripremili za rad, biće vam potrebno samo nekoliko minuta. Nakon što ga preko AC adaptera uključite u struju i postavite film u odgovarajući adapter, on već može da skenira bez povezivanja sa računarom. Ako želite da skenirate koristeći računar, onda je potrebno prethodno instalirati programe "Epson Scan" ili "SilverFast 6", čija instalacija nije komplikovana. Za povezivanje s računarom koristi USB 2.0 ili Firewire vezu.

KONSTRUKCIJA

Na stolu ne zauzima puno prostora, ako ga uporedimo s ostalim "Epsonovim" skenerima. Kvalitet izrade samog skenera i adaptera na zavidnom je nivou. Na prednjoj strani primetićete veliki broj dugmića, i displej, koji omogućavaju direktno skeniranje na neku od memorijskih kartica: CompactFlash, Memory Stick, SD, Multimedia, XD i SmartMedia. Ležišta za memorijsku karticu sakrivena su iza poklopcu na levoj strani. Možemo skenirati filmove do formata 4 x 5 inča ili fotografije do formata 10 x 15 cm.

PROGRAM

Osnovni Epson Scan program napravljen je za različite kategorije korisnika, od onih koji ga koriste u kućnoj varijanti ili profesionalno. Podešavanje nije nimalo komplikovano i snačićete se bez većih problema. Naravno, raspolaze i opcijama kao što je Digital ICE, koja automatski koriguje nečistoće i ogrebotine s filmova.

Ono što je prava poslastica ovog skenera jeste da uz njega dobijate punu verziju jednog od najboljih programa za skeniranje SilverFast 6 s test kartom i slajdom za kalibraciju i upravljanje bojama.

BRZINA I KVALITET SKENIRANJA

Ovaj skener odlično radi i sa fotografijama i brži je od modela V700. Za privju je potreban samo minut, a slajd od 35 mm skenira (kada nije aktivan Digital ICE) za 26 sekundi, a kada je aktivan za minut i 27 sekundi. Kada se skenira direktno na memorijsku karticu, nije moguća nikakva kontrola ili uticaj na skeniranu fotografiju i rezolucija je samo 2.400, a ne 3.200 dpi. Za

slajd od 35 mm potrebno je, kada skenira direktno na CompactFlash memorijsku karticu, oko dva minuta. Kvalitet skenova i pored niže rezolucije na zavidnom je nivou, a jedino nešto manji dinamički opseg dovodi do gubitka detalja u senkama.

CENA / KVALITET

Nešto skuplji je od modela V700, ali nudi jedinstvenu mogućnost za film skenera, a to je da skenira bez potrebe za računarom. Može biti dobar izbor za jedan od načina da digitalizujete vaše filmove, ali ako želite da njime skenirate i fotografije, moraćete se zadovoljiti s formatom od samo 10 x 15 cm.

B. BJELICA

MODEL SKENERA	EPSON F-3200	EPSON Perfection V700 Photo
Cena (sa PDV)	57.915 din. (715 evra)	44.550 din. (550 evra)
Maksimalna optička rezolucija (film)	3.200 dpi	6.400 dpi
Maksimalna optička rezolucija (fotografija)	3.200 dpi	4.800 dpi
Dinamički opseg	3.8 D maks.	4.0 D maks.
Veza s računarom	USB 2.0 i IEEE1394 (Firewire)	USB 2.0 i IEEE1394 (Firewire)
Format filma koji može da skenira	35 mm, srednji format i 4 x 5 inča	35 mm, srednji format, 4 x 5 inča i 203 x 254 mm
Format fotografija koji može da skenira	do 10 x 15 cm	do A4
Prethodni pregled (privju)	1 min	52 s
Brzina skeniranja filma od 35 mm	26 s	3 min
Brzina skeniranja filma od 35 mm s uključenom opcijom za uklanjanje nečistoća	1 min i 27 s	9 min
Dimenzije (D x Š x V)	278 x 171 x 68,5 mm	503 x 308 x 152 mm
Masa	1 kg	6,6 kg
Sadržaj kutije	pet adaptera za različite formate filmova, AC adapter, USB kabl, čistač adaptera za filmove, programi SilverFast Ai, Epson Scan i Adobe Photoshop Elements 2, kartica od 16 MB za ažuriranje, FirmWare softver i uputstvo	četiri adaptera za različite formate filmova, AC adapter, USB kabl, programi SilverFast SE, Epson Scan i Adobe Photoshop Elements 3 i uputstvo
Informacije	BSProcessor, Beograd, Hadži Nikole Živkovića 2, tel. 328 44 88, www.bsprocessor.com i www.epson.com	
Plus	dobar kvalitet skenova, mogućnost skeniranja velikog broja formata filmova, puna verzija SilverFast softvera	mogućnost skeniranja velikog broja formata filmova
Minus	cena, rezolucija skenera	slabija oštrina skenova
OCENA		
Sadržaj u kutiji	★★★★★	★★★★★
Konstrukcija	★★★★★	★★★★★
Instalacija	★★★★★	★★★★★
Program	★★★★★	★★★★★
Brzina	★★★★★	★★★★★
Kvalitet	★★★★★	★★★★★
Cena / kvalitet	★★★★★	★★★★★
Ukupna ocena	★★★★★	★★★★★

* eng. Density range, Dynamic range – označava sposobnost skenera da prenese što je moguće kvalitetniju sliku, a da se pri tome ne izgube detalji u tamnim i svetlim delovima

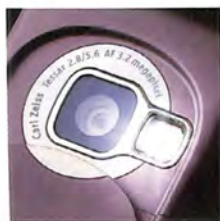
Mini-test

NA NAŠEM TESTU OVOGA PUTA SU SE NAŠLI ZANIMLJIVI UREĐAJI: TRI KOMPAKTNA FOTOAPARATA, MOBILNI TELEFON KOJIM SE MOGU SNIMITI DOBRE FOTOGRAFIJE I MIKRO LAPTOP KOJIM NE MOŽETE FOTOGRAFISATI ALI MOŽETE URADITI SVE OSTALO VEZANO ZA DIGITALNU FOTOGRAFIJU

Nokia N73

Mobilni telefon napravljen za ljubitelje fotografisanja

Najnoviji model "Nokia" mobilnog telefona mnogo je više od običnog telefona. Reč je o multimedijalnom uređaju koji poseduje digitalni fotoaparata s rezolucijom od čak 3,2 miliona piksela. Sve do sada fotografisanje sa mobilnim telefonima nije davalo impresivne rezultate, međutim, ako se zna da je za konstrukciju objektivna na ovom mobilnom telefonu bila zadužena firma s renomeom u foto-industriji "Carl Zeiss", onda to svakako daje na težini. Fotoaparata se nalazi na zadnjoj strani ispod poklopcu, koji se lagano povlači i štiti objektiv od dodirivanja prstima. Osnovne fotografske karakteristike ovog mobilnog telefona jesu: autofokusno izoštravanje, sedam režima rada sa scenama za različite situacije, LED blic s mogućnošću redukcije efekta "crvenih očiju", samookidač za odloženo okidanje od 2, 10 ili 20 sekundi, korekcija

ekspozicije i mogućnost kontinualnog fotografisanja. Domet blica ograničen je na 1m i autofokus je prilično spor, ali možemo snimiti solidne fotografije koje su dovoljno dobre za slanje elektronskom poštom ili štampanje do formata 13x18 cm. Takođe, postoji mogućnost da na već snimljenoj fotografiji korigujemo osvetljenost, boju, veličinu, oštrinu i ostale nedostatke. Naravno, ovaj telefon ima i dosta drugih mogućnosti kao što su: slušanje muzike, radija, snimanje video-zapisa, što ga sve čini pravim multimedijalnim uređajem. Ima ugrađenu internu memoriju od 42 MB, a poseduje i mogućnost korišćenja mini SD memorijske kartice.

Tehničke karakteristike	
Cena	45.505 din. (568 evra)
Rezolucija	3,2 miliona piksela
Senzor	CCD
Objektiv	5,6 mm f/2,8 (ekv. 34 mm)
Monitor	2,5 inča 76.800 piksela i 260.000 boja
Izoštravanje	od 1 m (0,1 – 0,6 makro)
Memorija	42 MB (interna) ili mini SD
Baterija	Li-jon
Priključci	USB 2.0, Bluetooth, IR, audio-stereo
Dimenzije / masa	110 x 49 x 19 mm / 116 g
Informacije	www.nokia.com
Ukupna ocena	★★★★

! UTISAK

Kvalitet snimljenih fotografija još nije na nivou koji imaju kompaktni digitalni fotoaparati, ali sama mogućnost da uvek pri ruci imate fotoaparata i da fotografije možete poslati elektronskom poštom ili kao MMS poruku, daje mu sasvim novu dimenziju, pogotovo danas kada svi nosimo mobilne telefone.

Dialogue Fly book

Manji od najmanjeg

Pojava digitalne fotografije u prvom trenutku izgledala je kao olakšanje fotografima. Činilo se da je potrebno nositi manje opreme i brzo i jednostavno doći do fotografija i sačuvati ih. Ali, kada danas uporedimo težinu opreme neophodne za rad na terenu, vidimo da je fotografska torba sve veća. Veliki deo težine i prostora odlazi na laptop računara, koji je postao nezaobilazni deo fotografske opreme.

Kompanija "Dialogue" nije prvenstveno imala na umu fotografe kada je razvila "Fly book" mikrolaptop, ali izgleda da je kao stvoren za ovaj posao. Kao u alhemičarskoj radionici, konstruktori su uzeli veliki broj naizgled nespojivih

delova: mali laptop, tablet PC, GPS navigacijski uređaj i GPRS mobilni telefon. Iako malih dimenzija ovo je pravi Windows XP računara sa čak jednim gigabajtom radne memorije i hard-diskom od 80 GB, a u sebi krije toliko mogućnosti kakve nismo videli ni kod mnogo veće, deblje i teže konkurencije. Za početak, ovo je stvarno lepa sprava, sjajna i lakirana i može se kupiti u čak sedam boja. Spolja se nalaze svi poznati priključci, a ono što drugi nemaju, a ovaj mališa se time ponosi, jeste i mesto za SIM karticu koja mu pored direktnog mobilnog telefoniranja daje mogućnost konektovanja na Internet svuda gde ima signala mobilne telefonije. Široki ekran je osetljiv na dodir, a može se i okrenuti i postaviti preko tastature i tada laptop postaje tablet PC po čijem ekranu možete pisati odgovarajućom olovkom. U ponudi se nalazi nekoliko modela pa i cena ovog lepotana varira u skladu sa mogućnostima koje pruža.

Tehničke karakteristike	
Cena	od 2.150 evra
Mogućnosti	laptop, tablet PC, GPS navigacijski uređaj i GPRS mobilni telefon
Operativni sistem	Windows XP
Monitor	Široki ekran osetljiv na dodir, 8,9 inča, 1.024 x 600 piksela
Radna memorija	1 Gb
Hard-disk	80 Gb
Umrežavanje	Ethernet, Bluetooth, WiFi i SIM
Dimenzije / masa	235 x 155 x 31 mm / 1,2 kg
Informacije	www.dl.co.yu
Ukupna ocena	★★★★

! UTISAK

Iako pojedinačno sigurno nije najbolji a ni najjeftiniji laptop, tablet PC, GPS a ni mobilni telefon, na tržištu nema uređaja koji sve ovo objedinjuje na jednom mestu i to tako da sve radi stvarno dobro. Fotografima može poslužiti za skladištenje, pregledanje i slanje fotografija snimljenih na terenu.

Spoljašnja zaštita vaše unutrašnje vizije.

Brad Wroblecki, poznati fotograf velikih avantura, više od 20 godina fotoaparatom istražuje svet. Fotografije su mu objavljene u najvećim svetskim časopisima posvećenim avanturama uključujući i National Geographic i Conde Nast. Brad takođe snima i modu, arhitekturu i umetničke fotografije.

Predstavljamo vam CompuDaypack

Posebno obloženi odeljak za notebook računara čuva ovaj uređaj od iznenađenih udara.

Gornji deo namenjen je čuvanju i lakom pristupu različitim sitnicama i dodatnoj opremi.

Designed
for
Digital

Obloženi odeljak namenjen fotoaparatu i objektivima ima podesive graničnike koji čuvaju opremu od udara.

Jedinstveni dizajn tri odvojena prostora obezbeđuju zaštitu fotografskoj i kompjuterskoj opremi kao i ličnim stvarima.

Nikon Coolpix S7c

Bežično slanje fotografija i bez računara

Već više od godine dana neki "Nikonovi" kompaktni digitalni fotoaparati imaju mogućnost i Wi-Fi bežičnog povezivanja s računarom uz pomoć standarda 802.11b/g. Ovi fotoaparati mogli su bežično da šalju slike u jedan računar ili da bežično štampaju fotografije na udaljenostima do 20 m, ali nov Coolpix S7c otišao je korak dalje. Naime, ako u okruženju postoji Wi-Fi mreža koja je povezana s Internetom i ako imate pristupnu šifru, možete direktno iz fotoaparata poslati snimljene fotografije na željenu elektronsku adresu bez potrebe za povezivanjem s računarom. Verujte, sva podešavanja veoma su jednostavna. U radu Coolpix S7c pokazao se odličnim. Uključuje se skoro trenutno, brzo izoštrava i zumira. Novina kod ovog modela jeste i maksimalna ekvivalentna ISO osetljivost do 1.600 i elektronska stabilizacija slike. Umesto uobičajenog džojstika poseduje okretni točkić koji omogućava brzo, jednostavno i precizno postavljanje željenih parametara. Od ostalih mogućnosti poseduje i: D-Lighting, koji izvlači mnogo više detalja iz tamnih delova fotografije, prioritet izoštravanja na lice, mogućnost korekcije efekta "crvenih očiju" i Pictmotion tehnologiju koja omogućava pravljenje prezentacija sa slikama, video-zapisom i s muzičkom podlogom u samom fotoaparatu.

Tehničke karakteristike	
Cena	34.314 din. (428 evra)
Rezolucija	7,2 miliona piksela
Objektiv	3 x (ekv. 35-105 mm)
Monitor	3 inča
ISO osetljivost	Auto, 50 - 1.600
Režimi fotografisanja	Auto i 11 programa sa scenama
Memorija	14 MB (interna) ili SD
Baterija	punjiva Li-jon EN-EL8
Dimenzije / masa	100 x 60 x 21 mm / 140 g
Informacije	www.refot.com
Ukupna ocena	★★★★

! UTISAK

"Nikon" se zaista potrudio da napravi fotoaparat koji ima eleganciju foto-modela, a tehnologiju svemirskog broda. Kompaktan, jednostavan za upotrebu, daje dobar kvalitet fotografija, ali, naravno, sve ovo mora da se i nešto više plati.

Olympus Mju 1000

Moćan i kada je loše svetlo

"Olympus" u-serija kompaktnih digitalnih fotoaparata poznata je po eleganciji i metalnom kućištu zaštićenom od uticaja vlage, ali nov μ1000 nudi i rezoluciju od čitavih deset miliona piksela. Tu je i BrightCapture tehnologija koja pomaže kod povećanja osetljivosti CCD senzora, pa je tako moguće snimiti veoma upotrebljive fotografije s ekvivalentnom ISO osetljivošću do 1.600 u maksimalnoj rezoluciji ili od ISO 6.400 s rezolucijom od tri miliona piksela. Jednostavan je za rukovanje, ima dvadeset programa sa scenama, a ono po čemu se ovaj "Olympusov" model fotoaparata može pohvaliti jeste i meni na srpskom jeziku. Uz ovaj fotoaparat dobićete i xD memorijsku karticu H-tipa od 1 GB, a od snimljenih fotografija možete

napraviti prezentaciju ili ih delimično obraditi i to u samom fotoaparatu.

Tehničke karakteristike	
Cena	32.599 din. (408 evra)
Rezolucija	10 miliona piksela
Objektiv	3 x (ekv. 35-105 mm)
Monitor	2,5 inča
ISO osetljivost	Auto, 64 - 1.600 (3.200 i 6.400 za 3 MP)
Režimi fotografisanja	Auto i 20 programa sa scenama
Memorija	17 MB (interna) ili xD
Baterija	punjiva Li-jon LI-12B
Dimenzije / masa	97 x 56 x 23 mm / 145 g
Informacije	www.olympus.co.yu
Ukupna ocena	★★★★

! UTISAK

BrightCapture tehnologija, meni na srpskom jeziku, dobra zaštićenost od uticaja vlage aduti su koji izdvajaju ovaj "Olympusov" kompaktni digitalni fotoaparat.

Sony Cyber-shot DSC T-50

Kombinacija elegancije i visoke tehnologije

Elegantan i kompaktn dizajn metalnog kućišta oduvek je karakterisao "Sonijevu" T-seriju ultrakompaktnih digitalnih fotoaparata. Najnoviji Cyber-shot DSC T-50 pored elegancije odlikuju i neke tehnološke novine. Prva je veliki monitor dijagonale tri inča koji je osetljiv na dodir, a koji "Sony" već godinama koristi kod svojih digitalnih kamera. Zahvaljujući tome, zadnja strana fotoaparata ima samo tri komandna dugmeta, a izbor i kontrola svih parametara vrlo je jednostavna. Ne nudi veliki broj opcija za podešavanje ekspozicije, ali možete podesiti balans belog, osetljivost do ISO 1.000 - što je sasvim dovoljno korisnicima koji ne žele da se opterećuju podešavanjima različitih parametara. Druga tehnološka mogućnost jeste sistem za stabilizaciju slike, što olakšava dobijanje oštrih fotografija u lošijim

svetlosnim uslovima. Nakon što ste snimili fotografije, u samom fotoaparatu možete dodati komentar na vašim fotografijama, nešto nacrtati uz pomoć olovke, a na kraju i napraviti prezentaciju s muzičkom podlogom.

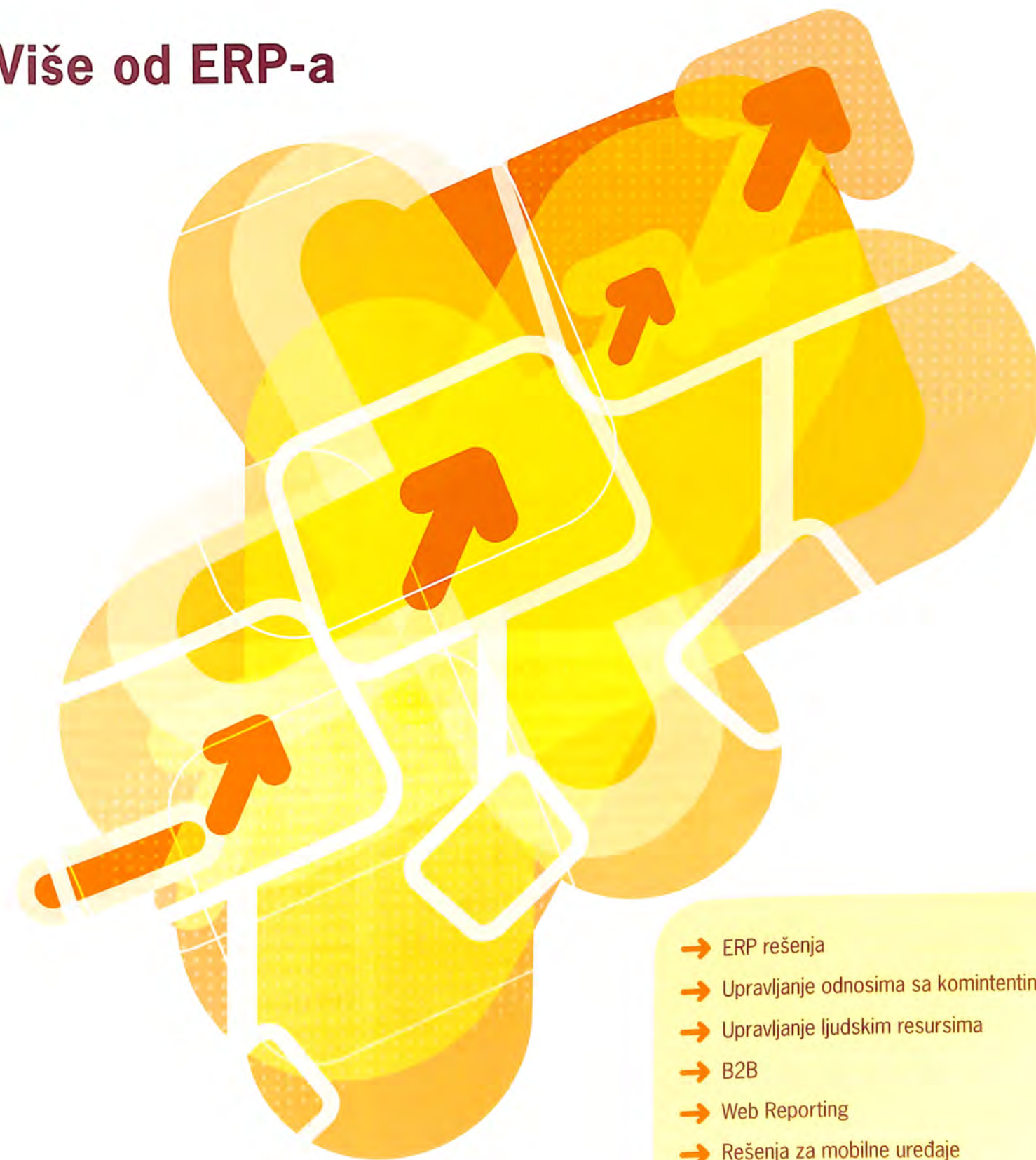

Tehničke karakteristike	
Cena	34.400 din. (430 evra)
Rezolucija	7,2 miliona piksela
Objektiv	3 x (ekv. 38-114 mm)
Monitor	3 inča
ISO osetljivost	Auto, 80 - 1.000
Režimi fotografisanja	Auto, P i scenski programi
Memorija	56 MB (interna) ili Memory Stick Duo ili Pro
Baterija	punjiva Li-jon EN-EL5
Dimenzije / masa	95 x 57 x 23 mm / 170 g
Informacije	www.sony.co.yu
Ukupna ocena	★★★★

! UTISAK

Elegancija, jednostavnost korišćenja i tehnološke novine kao što su stabilizacija slike i monitor koji reaguje na dodir jesu njegovi aduti.

Više od ERP-a

- ERP rešenja
- Upravljanje odnosima sa komitentima
- Upravljanje ljudskim resursima
- B2B
- Web Reporting
- Rešenja za mobilne uređaje
- Integracija sa MS Office

ABSoft poslovni informacioni sistem

Microsoft
GOLD CERTIFIED
Partner

ABSoft

Očistite sami senzor fotoaparata

SVAKOG KORISNIKA DIGITALNIH SLR FOTOAPARATA PRE ILI KASNIJE MUČI PRAŠINA ILI DRUGE NEČISTOĆE KOJE SE SKUPLJAJU NA POVRŠINI SENZORA. U OVOM BROJU POMAŽEMO VAM DA PREVAZIĐETE OVAJ PROBLEM KOJI NIJE TAKO STRAŠAN AKO SE PRIDRŽAVATE NEKIH PRAVILA

Za razliku od filma kome prašina ne predstavlja veliki problem zato što je pokretan pa se čestice prašine pomeraju zajedno s njim, kod digitalnih SLR fotoaparata senzor je nepomičan i statičkim elektricitetom čestice drži na svojoj površini. One mogu biti manje ili više uočljive na fotografiji – kao crne ili sive tačke – naročito kod scena sa svetlim i jednoličnim površinama, a kada koristimo manji otvor blende, one postaju izraženije i oštrije.

ZAŠTITA OD PRAŠINE

Da bismo fotoaparata zaštitili od prašine, moramo preduzeti mere predostrožnosti koje će pojavu čestica prašine na površini senzora svesti na najmanju moguću meru.

Te mere opreza podrazumevaju:

- nemojte menjati objektiv kada duva jak vetar jer on obično nosi čestice zemlje, prašine i drugih nečistoća, pa i kapljica vode, ukoliko se nalazite u blizini velikih vodenih površina. Ove čestice mogu da upadnu u prostor gde se nalazi ogledalo, a samim tim postoji velika verovatnoća da će one u nekom trenutku završiti i na površini senzora;
- isključite fotoaparata kada skidate ili stavljate objektiv jer statički elektricitet senzora privlači prašinu;
- nikada ne ostavljajte fotoaparata bez objektiv ili poklopca koje ste dobili. Takođe, i na objektiv kada nisu na fotoaparatu stavljajte poklopce jer se, u protivnom, prašina iz objektiv može veoma brzo naći i na površini senzora;
- prilikom promene objektiv telo fotoaparata uvek okrenite prema dole jer se tako smanjuje verovatnoća da se čestice prašine nađu unutar fotoaparata;

kada se nalazite u uslovima gde je puno prašine, držite fotoaparata u kesi kada ga ne koristite.

KAKO SMANJITI MOGUĆNOST POJAVE NEČISTOĆE NA SENZORU

Od pojave D-SLR fotoaparata proizvođači su bili svesni ovog problema, pa su unutrašnjost fotoaparata oko senzora oblagali lepljivom trakom koja skuplja prašinu i ostale nečistoće. "Kodakovi" D-SLR fotoaparata zasnovani na Nikon i Canon telima imali su ispred ogledala filter čija je uloga bila da spreči ulazak prašine i drugih nečistoća. Ovakav filter danas imaju i "Sigma" D-SLR fotoaparata. "Olympus" je od početka razvoja svojih D-SLR fotoaparata s izmenljivim objektivima ugradio originalan sistem pod nazivom Supersonic Wave Filter (SSWF), koji se nalazi između zavesice i senzora. Njegovim aktiviranjem kod modela E-1 ili uključivanjem fotoaparata kod modela E-300, E-500, E-330 i E-400 stvaraju se ultrazvučne vibracije koje posle nekoliko sekundi otklanjaju prašinu s površine filtra ispred senzora, koja potom pada na lepljivu podlogu. Ovakvu podlogu imaju i drugi digitalni fotoaparata i ona se nakon dugotrajnog korišćenja može zameniti u ovlašćenom servisu. Ovaj sistem efikasan je samo na površini filtera senzora koji je i najosetljiviji, a unutrašnjost oko ogledala i kondenzacijom zalepljena nečistoća moraju se čistiti na klasičan način.

Na novom "Sony" D-SLR fotoaparatu Alpha A100 na Low-pass filteru ispred senzora nalazi se još jedan antistatički premaz (indijum-kalajni oksid), a mogućnost pomeranja CCD senzora za redukciju vibracija koristi i za otklanjanje prašine prilikom isključivanja fotoaparata. "Pentax" i "Samsung" na najnovijim modelima koji imaju redukciju vibracija zasnovanu na pomeranju CCD senzora takođe imaju sličan sistem otklanjanja prašine kao i "Sony".

"Canon" je na novom amaterskom fotoaparatu EOS 400D radi smanjivanja prašine na senzoru

napravio sistem koji deluje na tri načina: smanjivanje – bolje je zaštićen od prodora prašine na površinu senzora; odbijanje – na površini low-pass filtera ima antistatički sloj koji manje privlači prašinu i uklanjanje – koristi vibracije visoke frekvencije koje otklanjaju prašinu s površine low-pass filtera. "Nikon" je pored bolje zaštite od prodora prašine i nečistoća na površinu senzora kod nove generacije D-SLR fotoaparata i objektivna takođe omogućio softverski otklanjanje nečistoće na fotografijama snimljenim u RAW formatu. Snima se referentna fotografija aktiviranjem opcije u meniju, a zatim se ona koristi u Nikon Capture 4 ili novom Capture NX softveru da bi se na snimljenoj fotografiji obrisale tačkice i ostale nepravilnosti koje su nastale kao posledica nečistoće senzora.

ČIŠĆENJE SENZORA

I pored pridržavanja navedenih pravila prilikom stavljanja objektiv i čuvanja fotoaparata, ponekad se ipak može desiti da se na površini senzora nađe neka čestica prašine. Najbolji način da je uklonite jeste ručna vazдушna pumpica. Nikako nemojte upotrebljavati komprimovani vazduh namenjen čišćenju ili vazduh pod pritiskom jer oni mogu da oštete površinu filtera ispred senzora. Pored ručne vazdušne pumpice u obzir može da dođe komprimovani ugljen-dioksid. Postupak čišćenja izgleda ovako:

- proverite da li vam je baterija puna ili povežite fotoaparata s ispravljačem;
- oduvajte prašinu u prostoru oko ogledala;
- aktivirajte opciju u meniju za čišćenje senzora koja će podići ogledalo i zavesicu. Kod nekih D-SLR fotoaparata ovu opciju moguće je, iz predostrožnosti, aktivirati samo ako je fotoaparata priključen na ispravljač. Ako nemate ispravljač, a vaš fotoaparata ne dozvoljava aktiviranje opcije u meniju za zaključavanje zavesice i ogledala, postavite ekspoziciju na beskonačno (bulb) i držite pritisnut okidač.

1. Proverite stanje baterija ili povežite fotoaparata s ispravljačem
2. Aktivirajte opciju za podizanje ogledala i blokadu zavesice
3. Ručnom vazdušnom pumpicom, pažljivo da ne biste dodirnuli površinu senzora, oduvajte prašinu sa senzora
4. Ako je potrebno, koristite neki od mokrih postupaka za čišćenje
5. Isključite fotoaparata

Zatim, izduvajte čestice prašine s površine senzora pazeći da ne dotaknete vrhom pumpice površinu senzora i da ne uđete u prostor u kome se nalazi zavesica. Čestice prašine sa senzora pašće na lepljivu površinu unutar fotoaparata i sprečiće dalju kontaminaciju.

Za veća čišćenja i zamenu lepljive trake unutar fotoaparata najbolje je da se obratite ovlašćenom servisu.

Međutim, kad čestice prašine na površini senzora nisu samo privučene statičkim elektricitetom već su zalepljene za senzor kondenzacijom i ne mogu se otkloniti korišćenjem vazdušne pumpice, potrebno je primeniti "mokri postupak" korišćenjem specijalnih papira i tečnosti za čišćenje. Postoje različita sredstva koja proizvode različiti proizvođači i nisu baš jeftina. Na našem tržištu pronašli smo, pored ručne vazdušne pumpice, i sistem za čišćenje firme "GREEN CLEANE" koji se zove SENSOR CLEANING SYSTEM SC-4000, a koji distribuira firma "Hama". Ovaj sistem omogućava suvo i mokro čišćenje senzora.

PROVERAVANJE ČISTOĆE SENZORA

Da biste proverili da li je senzor čist, snimite jednu fotografiju s najmanjim otvorom blende tako što usmerite fotoaparata na plavo nebo ili jednoličnu belu površinu. Snimljenu fotografiju otvorite u nekom od programa za pregledanje fotografija i proverite da li je površina čista.

PREPORUKE PROIZVOĐAČA

U svakom uputstvu za digitalne fotoaparate možete naći opisanu proceduru i preporuke proizvođača šta da radimo u situacijama kada primetimo tačkice na fotografijama, tj. nečistoću na senzoru. Ako smo nepažljivi i ne pridržavamo se uputstva proizvođača digitalnih fotoaparata ili sredstava za čišćenje senzora, samostalno čišćenje nosi izvestan rizik. Naravno, nepridržavanje preciznih uputstava može oštetiti vaš fotoaparata i ako vam je on pod

garancijom, gubite je. Najčešće se mogu oštetiti zavesica ili površina low-pass filtera koji je sastavni deo senzora, ili čak i refleksno ogledalo, a cena zamene i servisiranja ovih delova veoma je visoka. Zbog toga većina proizvođača D-SLR fotoaparata savetuje čišćenje samo uz pomoć ručne vazdušne pumpice, dok u uputstvu za rukovanje "FujiFilm" za svoj FinePix S3Pro preporučuje i korišćenje Senzor SWAB štapića.

Naravno, ako vam je senzor prljav, a niste sigurni u sebe, možete ga odneti u ovlašćeni servis, a to će vas koštati između 2.200 i 4.400 dinara, pri čemu ćete bez fotoaparata ostati jedan dan, do nekoliko nedelja, zavisno od servisa.

B. BJELICA

VAZDUŠNA RUČNA PUMPIČA jeste najjeftiniji pribor za suvo čišćenje senzora. Trebalo bi da je uvek imate u fotografskoj torbi jer će, u većini slučajeva, ona biti dovoljna. Kada je ne koristite, stavite je u zaštitnu kesu kako se ne bi zaprljala.

Cena: 830 dinara

Informacije:

Repromarket, Filipa Klajića 49, Beograd

Tel.: 011/3444-963, www.repromarket.co.yu

GREEN CLEANE SENSOR CLEANING SYSTEM SC-4000 nudi kompletan pribor za suvo i mokro čišćenje senzora. U kompletu se nalazi sistem za izduvavanje i vakuum sistem s usisivačem za nečistoću sa senzora koju skuplja u posebnom filteru. Korišćenje vakuum sistema za otklanjanje prašine dobro je rešenje jer se prašina ne zadržava unutar fotoaparata i ne može ponovo da kontaminira senzor. Oba sistema priključuju se na flašu s komprimovanim vazduhom, a dobijaju se i tri sterilno zapakovane sisaljke. Ako nakon suvog čišćenja primetimo da ima još nečistoća, onda treba koristiti mokri postupak. U kompletu se, takođe, nalaze tri mokre i tri suve četkice za jednokratnu upotrebu, koje omogućavaju čišćenje u situacijama kada se prašina zalepi na senzor. Cena: 6.656 dinara. Više informacija o ovom proizvodu možete naći na sajtu: www.green-cleane.at.

Američka firma "PHOTOGRAPHIC SOLUTIONS" nudi antistatičku četkicu BRUSHOFF koja otklanja prašinu s površine senzora, a ako to nije dovoljno, tu su Senzor SWAB štapići i tečnost Eclipse koja je čisti metanol i koristi se u kombinaciji sa štapićima. Senzor SWAB štapići proizvode se u tri veličine, za različite veličine senzora, a više informacija i detaljan postupak čišćenja možete naći na sajtu: www.photosol.com.

Akt

Charles Nègre, "Studija golog tela", Muzej Ingres, Montauban, oko 1848

STAROGRČKE SKULPTURE BOGOVA, MITOLOŠKIH JUNAKA I ATLETA PREDSTAVLJAJU NEKE OD NAJBRANLIJIH PRIMERA AKTA U UMETNOSTI. DOK RANOHRISTIĆANSKA I SREDNJOVEKOVNA UMETNOST GOTOVO U UPOTPUNOSTI ODBACUJU OVAJ MOTIV, DOTLE GA RANA RENESANSA OŽIVLJAVA. U VEKOVIMA I UMETNIČKIM PRAVCIMA KOJI SU USLEDILI POSLE NJE PREDSTAVA NAGOG LJUDSKOG TELA SVE JE VIŠE ZAUZIMALA ISTAKNUTO MESTO U UMETNOSTI

Decenijama pre otkrića fotografije u umetničkim školama i na akademijama postojala je praksa koja se smatrala važnim delom obuke svakog polaznika, a to je crtanje i slikanje po živom ili vajanom modelu. Od četrdesetih godina 19. veka, kada se pojavljuju prve dagerotipije s nagim ženskim telima, za kratko vreme živi i gipsani modeli bili su zamenjeni fotografskim predlošcima. U neke od prvih akt-fotografija ubrajaju se dagerotipija "Studija nagog tela" slikara Šarla Nègre (Charles Nègre) iz 1848. godine i dagerotipija istoimenog naziva drezdenskog fotografa Hermana Kronea (Hermann Krone) iz 1850. godine. Iste godine kada Krone radi ovu dagerotipiju pojavljuje se posebna vrsta akt-fotografija, takozvane "akademije". Radene su isključivo za potrebe slikara i skulptora. Upravo zbog toga morale su se pridržavati strogih akademskih pravila prikazivanja nagog tela. Drugim rečima, slično slikama toga vremena, "akademije" prikazuju poluna-ga ili naga, uglavnom ženska tela u sedećem, stojećem ili ležećem stavu. Kod ovog poslednjeg, ujedno i najčešćeg stava, model je fotografisan na krevetu, s rukom iza glave i licem okrenutim ka posmatraču. Kao obavezni prateći rekviziti na ovim fotografijama nalazile su se draperije i stilizovana pozadina. Osim u tehnici dagerotipije, "akademije" su radene i na albumenskom papiru.

Mogle su biti crno-bele ili tonirane u sepiju. Sačuvan je i veliki broj fotografija koje su naknadno bojene, mekim pastelnim bojama, kako bi bile što realističnije. Jedan od prvih fotografa "akademija" i osnivač udruženja akt-fotografa bio je Luj Kamij D'Olivije (Louis Camille D'Olivier). Pored njega izradom akt-fotografija ovog tipa bavili su se Ežen Dirije (Eugene Durieu) i Žilijen Valu de Vilanev (Julien Vallou de Villeneuve). Fotograf-amater Ežen Dirije saradivao je s poznatim slikarem Eženom Delakroom (Eugene Delacroix). Jedna Dirijeova akt-fotografija iz 1854-55. godine poslužila je ovom slikaru kao predložak za njegovu poznatu sliku "Odaliska", nastalu 1857. godine. Pored ove, Dirije je po savetima Delakroa uradio još nekoliko studija aktova, kako ženskog, tako i muškog tela. Među sačuvanim fotografijama nalaze se i one na kojima su ženski modeli obučeni u orijentalnu nošnju, dok su muški prikazani kao antički junaci u stojećem ili ležećem stavu, uz obavezne attribute (koplje ili kože divljih životinja). Školovani slikar i litograf Valu de Vilanev pedesetih godina devetnaestog veka bio je jedan od najtalentovanijih fotografa aktova. Neke od karakteristika njegovih fotografija jesu: jednostavnost u kompoziciji, jak kontrast svetlosti i senke, lakoća i gracioznost poze modela. Među njegovim klijentima bio je i slikar realizma

Eugène Durieu, "Studija golog tela", iz albuma Delacroix, Nacionalna biblioteka, 1853-1854

Gistav Kurbe (Gustave Courbet), za koga se zna da je za sliku "Kupačice" koristio Vilanevovu fotografiju.

Pojava "akademija" vezuje se i za neuspeli pokušaj da se fotografska scena pročisti od pornografskih snimaka. Ljubitelja erotike bilo je mnogo i većina fotografa, kako bi proširila posao i učinila ga ugodnijim, počinje s masovnom proizvodnjom slika vulgarnog sadržaja i naziva. Ni uvođenje zakona o širenju pornografije nije sprečilo fotografe da proizvode i prodaju bilo legalno, u većini slučajeva ilegalno, snimke

ovakvog sadržaja. Godine 1855. Francuska postaje vodeća po proizvodnji ovakvih snimaka i izvozila ih je na hiljade ne samo u Englesku već i u druge zemlje. Autori i dileri erotskih snimaka čak su zloupotrebili pojavu "akademija" kako bi pod njihovim imenom na legalan način mogli da prodaju svoje fotografije.

Za razliku od Francuske, u Engleskoj za strogi viktorijanski moral slikati nago ljudsko telo bilo je skandalozno. Zabrana fotografisanja nagog tela u ovoj zemlji išla je dotle da su se nemoralnim smatrali čak i oni prikazi nagog tela koji su bili u okviru fotografija mitološkog, istorijskog ili alegorijskog sadržaja. Primera radi, čuvena fotografija pod nazivom "Dva puta u život" slikara i fotografa Oskara Rejlendera (Oscar Rejlander) nije ništa drugo do alegorijska predstava. Urađena 1857. godine od trideset dve fotografije pažljivo spojene u jednu, alegorija govori o moralnom - seoskom i nemoralnom - gradskom životu dva mladića. Kako bi prikazao poroke i razvat, Rejlander je levu polovinu fotografije ispunio ženskim aktovima. Iako je ova fotografija iste godine kada je prikazana na izložbi Mančesterskog umetničkog blaga bila hvaljena, već sledeće godine na izložbi

Vincenzo Galdi, "Klasifikacija golog tela", privatna kolekcija, oko 1890

Oscar G. Rejlander, "Dva načina života", Kraljevsko društvo, kupanje, 1857

Edinburškog fotografskog društva, zbog osude kritičara i publike, Rejlander je bio primoran da prekrije njenu levu stranu. Njegov kolega, američki slikar Tomas Ikins (Thomas Eakins), iako nije radio alegorijske teme već studije za svoje slike, da ga javnost ne bi osuđivala, morao je svoje fotografije da obezbedi odgovarajućim naslovima. Sačuvano je oko dvesta njegovih fotografija, među kojima je "Studenti na plaži" iz 1855. godine na kojoj je akcentat stavljen na pokret i fizionomiju. Za istoriju akt-fotografije značajan je i Vilhelm fon Gleden (Vilhelm von Gloeden), nemački fotograf koji zbog zdravstvenih problema odlazi na Siciliju u Taorminu. Uglavnom je fotografisao muškarce i to mladiće i dečake. Vodeći računa da ne navuče gnev kritike i publike i bude optužen za nemoralnost i blud, Gleden modele fotografirao u ambijentima klasične antike, obučene u kostime Rimljana. Fon Gledenovi aktovi nastali su u poslednjoj deceniji 19. i početkom 20. veka, u vreme kada kritika i publika počinju da se oslobadaju puritanskih stega. U ovo vreme akt-fotografija polako prestaje da bude samo slikarski predložak, a modeli nisu više odaliske ili mitološka bića. Telo postaje motiv za sebe, a fotografi akcentat stavljaju na njegovu unutrašnju snagu, lepotu i senzualnost.

JELENA MATIĆ

Literatura:

1. Michael Frizot: *A New History of Photography*, Konemann, 1998
2. Mary Warner Marien: *Photography - A Cultural History*, Laurence King, 2002
3. Goran Malić: *Fotografija 19. veka, Fotogram*, 2004

GORAN MALIĆ,
Majstor fotografije
FSJ/FSS, AFAP

SAŠA Lazarević ▲

FOTOGRAFIJA "Kaća" Saše Lazarevića iz Beograda je, za današnje vreme, pomalo neuobičajena. Čak bi se reklo da je prekratko eksponovana, dakle dobijena greškom. Međutim, reč je o postupku koji je u neka ranija vremena (pre pedesetak, pa i više godina) mnogo korišćen za portrete i pejzaže, a nosio je naziv "haj ki" tehnika (high key, tj., visoki tonski ključ). Budući da je crno-bela fotografija tada bila dominantna, sve je započinjano namernom preekspozicijom i vrlo mekim razvijanjem negativna, da bi se sačuvalo gornji deo tonske skale, to jest beli i srednjesivi tonovi. Zato su ovako dobijene fotografije opisivane kao "bledo-

sivo na belom". Zatim je fotografija povećavana na fotopapiru meke gradacije tako da su samo akcenti na fotografiji bili tamnosivi ili crni, dok je sve drugo ostajalo sivkasto ili belo. Danas se na fotografijama u boji, i uz pomoć računarske obrade, to radi mnogo lakše i gotovo svaka normalno snimljena fotografija može se prevesti u "haj ki" tehniku. U ovom slučaju je i motiv, portret devojčice, vrlo dobro odabran tako da su samo oči tonski naglašene, dok je sve ostalo potonulo u izmaglicu. Uspela fotografija, a i lepo podsećanje na jednu zaboravljenu i zapostavljenu tehniku fotografskog izražavanja.

SAŠA petrović ►

"PRODAVAC urmi" je portret iz života. Uverljiv je, nije pozerski, ima karakter reportažnog isečka. Dečak ne gleda u objektiv, vidi se da je nezadovoljan i pažnja mu je usmerena na nešto pored fotografa. (Fotoaparatus je digitalan, a u podacima čitamo da je korišćen objektiv 23 mm, što bi, prevedeno na "jezik" Lajka formata, odgovaralo objektivu od 140 mm.) Pozadina je dosta nemirna ali, srećom, i neošta tako da ne smeta previše. Lice je pomalo sečeno s desne strane, što baš nije srećno rešenje. Mi, razume se, ne znamo kako je izgledala dečakova okolina, ali nam nešto govori da bi portret bio izražajniiji da je fotografija horizontalna i da se osim glave, koja ispunjava format, videlo i ponešto od ambijenta. Naravno, fotografija je tu takva kakva je, pa je dobro da

se istakne bar ono što na njoj valja. Zanimljivo je šta nam piše Saša iz Niša: "Imam analogni sistem Minolta, ali, nažalost, u poslednje vreme retko fotografišem ovim kompletom jer sam ulaskom u svet digitalne fotografije fotoaparatom Canon PowerShot A510 sebe razmazio. Potpuno sam svestan nedostataka ovog modela u odnosu na moje odlične analogne objektivne, ali šta da se radi, vremena za posvećeno bavljenje fotografijom imam sve manje..." Eto, takav život!

MIROSLAV popov ▼

VRLO prijatan snimak jednog trenutka iz neposrednog života, bez imalo nameštanja i poze. Deca su obuzeta svojim potrebama, zbijena u niz, a zabavljena užinom. Miroslav Popov, autor ove fotografije, očevidno zna da najbolji snimci dece nastaju kad mali modeli nisu svesni fotografovog prisustva. (Većina fotografa, pogotovu kad su fotografi sami roditelji, to redovno smetne s uma, pa još traže da im se deca osmehuju ili nameštaju u odgovarajuće poze, a posle se čude što su im fotografije neizražajne.) Jednom davno (u proleće 1988), tada najstariji

srpski fotograf Uroš Vlahović (1900–1996) objašnjavao nam je svoje umeće s decom: "Kad dovedeš dete u atelje, obavezno mu stavljaš u ruke lutku, loptu, čigru..., ako treba i sat s ruke skineš pa mu daš, samo da ga nečim zabaviš, da zaboravi na slikanje...". Ovde svaki klinac živi svoj srećni život, svako ima sopstveni izraz. Umesto igraćaka tu su viršle, ali šta mari ako je cilj ispunjen. Jedino prva devojčica s leve strane uočava prisustvo fotografa, ali je to ne ometa da bude prirodan i neusiljen deo celine.

SVETOZAR Ćurčić ▲

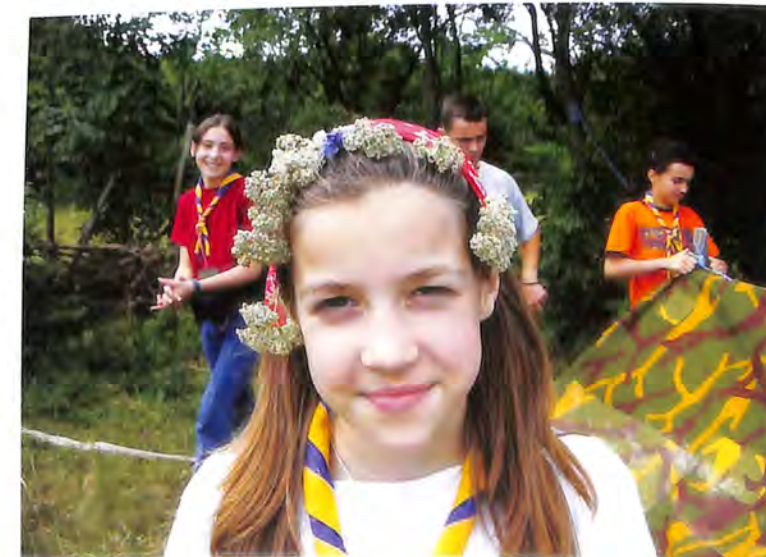
FOTOGRAFIJA "Autoportret" Svetozara Ćurčića iz Titela u isto vreme je duhovita, lepo smišljena, sadržajna, izražajna i daje znatno više podataka nego što njen naslov navodi. Portret devojke s vrlo markantnim naočarima je hrabro rezan, odstranjeni su kosa i vilica, pogled nam je usmeren na središnji deo lica. Naravno, jasno nam je da su tu prioritete naočari radi odraza u staklima. A tek tada dopiremo i do onoga na šta naslov navodi – do autoportreta fotografa, mada je u odrazu jednako vidljivo još mnogo štošta: npr. široko zahvaćen prostor u kome je naglašena još jedna figura. (Zaista, postaje poslovično da naslovi fotografija ili smetaju, ili su pogrešno odabrani, ili daju manje nego što ona sama nudi.) Kako čitamo među tehničkim podacima, fotoaparatus je Fuji S7000, dakle digitalan, oština je besprekorna, a tonovi čitki i korektni. Pamtimmo i neke ranije radove istog autora. Stekli smo utisak da je sada hrabriji, skloniji iskoricama iz uobičajenih vizura i stoga kreativniji.

Osnovne postavke autorske svesti

ALEKSANDAR janković ►

"MILICA i letnji cvetovi, simbolika cveća i mladosti...", započinje predstavljanje svojih radova Aleksandar Janković iz Petrovca na Mlavi. Sve je to istina, tu su simboli, mladost, a i dobro raspoloženje... prizor je simpatičan, ali nije srećno rešenje ako centralan lik, lice devojčice u krupnom planu, zatvara neke figure i čini njihovoj funkciji na slici nejasnom. Raspored u pozadini nema jasnu logiku, haotičan je (naročito dve figure "prilepljene" uz glavu), a uz to je previše naglašena praznina na levoj strani. Već nam se događalo da autor neke fotografije posle ovakvih primedbi odgovori: "Šta ja tu mogu, to je tako bilo", i time kao da skida odgovornost sa sebe. U prirodi, kao i u stvarnom životu, sve je manje više haotično, a na fotografu je da strpljivim

nastojanjem, ponekad uz mnogo pokušaja, izdvoji harmoničnu celinu i prevede je u fotografiju. Dokumentaristima i "lajf" fotografima je mnogo lakše jer jak sadržaj njihovih fotografija nadmašuje potrebu da sve drugo bude uvek na svom mestu. Ali, treba se odlučiti: da li nam je cilj dokumentovanje prirode, prepisivanje stvarnosti ili lično izražavanje. U tom grmu (tj. pitanju) leži naš zec.

VELJKO Jovanović ▲

KAKO nas poučava leksikon stranih reči, arahnofobija je strah od paukova. To je i naslov fotografije našeg čitaoca Veljka Jovanovića iz Novog Sada. Pravo rečeno, na fotografiji se vidi paučina, bilo je tu i paukova u neka za njih srećnija vremena, ali ukupna sadržina ovog prizora je ipak nešto drugo. Ono što je znatno uočljivije jeste neobična igra svetlih i tamnih površina u pozadini. Zahvaljujući tom ritmu ova fotografija opstaje i biva zanimljiva kao likovna celina. I paučina je od koristi, njene niti se sasvim lepo izdvajaju na tamnim površinama

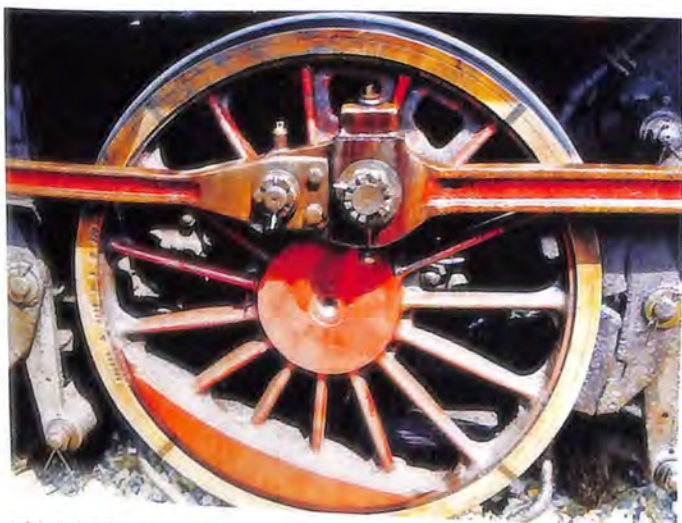
i doprinose njenoj životnosti. Snimak "Kodakovim" digitalnim fotoaparatom je, po svemu sudeći, najpre dobijen u boji, ali je autor vrlo dobro osetio da će prevođenjem u crno-belo postići veću grafičku izražajnost. To je dobar izbor. Možda da bi se kompoziciono moglo još više doprineti da je centar mreže nešto drugačijim uglom snimanja spušten, tj. postavljen naspram tamnog prostora. Tom sasvim malom intervencijom fotografija bi bila nešto punija značenjem.

DRAGANA majstorović ▲

TOKOM sedamdesetih godina proteklog veka neko vreme su se na izložbama mogli videti fotografski radovi koji bi se mogli opisati kao "slike uočenih elemenata". Motivih tih fotografija bili su uglovi zgrada, detalji s fasada, pravilno rasporedene svetlosne fleke, geometrija parkovskih staza itd. Fotografija Dragane Majstorović iz Ovčice sasvim se uklapa u taj način gledanja, samo, nažalost, ta klima je manje-više prošla. Danas na bogatu izražajnost detalja malo ko (osim čitalaca koji učestvuju na konkursima našeg časopisa) obraća pažnju. Pa ipak, mi je hrabrimo da istraje, jer to je solidna škola fotografije. Za čistunce, tako snimljena fotografija smatra se prejednostavnom, možda i dekomponovanom, jer je akcenat u sredini (što se odvajkada smatra linijom manjeg otpora). Ali i to ima svoje opravdanje jer uočiti samo jedan detalj kao osnovnu masu i suprotstaviti ga okolnoj površini nije baš lako; a kad se uspe, onda ima odlike fotografije kao likovne umetnosti. Ne moramo svi fotografisati ljude, lepojke, nasmejane bebe – može neko potražiti i odjeke sopstvenog bića u predmetima svoje okoline. (Veliki Alferd Štiglic godinama je snimao seriju "Nebeske pesme", zapravo oblake, koje je u autobiografiji okarakterisao kao ekvivalente svoje duše).

◀ ZORAN zetović

NAJPRE treba istaći da sve fotografije u pošiljci Zorana Zetovića iz Zaječara imaju vrlo dobru tehničku podlogu – oština je besprekorna, čak ponegde prenaplašena, tonski raspon je vrlo dobar, boje korektno. Fotoaparat je digitalan, Canon PowerShot G-6. Odabrana fotografija nosi naslov... hajde, ko pogodi, dobije... da, "Točak". Dobro, to smo nekako razjasnili. Krug je, naravno, geometrijska slika, a točak lokomotive je krug, pa je sve više jasno da je ova fotografija sazdana od geometrijskih elemenata. Jasno je, sadržina je u drugom planu, a

o nekakvoj autorskoj poruci ne znamo da li se uopšte može govoriti. Treba uočiti da smo pomenuli besprekornu oštinu, što ne znači da se zalažemo za idolopoklonstvo prema oštroj slici, ali ovde je to od velikog značaja jer je ova fotografija po svojim osobinama pre svega tehnički snimak. Bila bi korisna za dokumentaciju radionice za popravku lokomotiva. (Kreativnost je u nekom drugom planu.) Snimateljski pristup je krajnje pojednostavljen: uočiš prizor, priđeš i škljocneš! Stara je istina: koliko truda uložiš u fotografiju, toliko ti se i vraća. Malo uložiš – malo i dobiješ. Ali ništa zato – digitalan fotoaparat ne troši film, nego strpljenje, a toga bar imamo.

PISMA

NEBO JE GRANICA

DRAGANA MAJSTORVIĆ

Digitalnom fotografijom počela sam da se bavim pre dve ipo godine. Promenila mi je život. I, uopšte ne preterujem kada to kažem. Ja sam profesor matematike i informatike i umetnost je bila nepoznat element u mom životu. A onda sam počela da fotografišem i pokazalo se da u meni živi umetnički dar, potpuno nerazvijen, ali željan da se probije pored svih "realnih" stvari koje žive u meni. Shvatila sam koliko uživam u lepom i da me pravljenje lepog još više usrećuje. Počela sam da se bavim internet dizajnom, raznim vrstama prezentacija i sve sam bolja u tome i sve više oslobađam taj umetnički žar koji je godinama bio gušen i sakriven, potpuno nepoznat i neprimetan, i koji je čeka svoj trenutak. Ove godine upisala sam postdiplomske studije u oblasti digitalnih medija. Uživam u svom "novom" životu. Videćemo kuda će me odvesti. Što se mene tiče, samo nebo je granica.

RE Kada je nebo granica, prostor postaje FO ogroman. A u njemu ima toliko TO mogućnosti koje ste Vi otkrili i počeli da uživite u njima. Krila mašte su dovoljno jaka, pa se za razliku od Ikara slobodno možete vinuti do bilo kojih visina – jedino je važno baviti se onim što volite. Uživajte u umetnosti, a nama šaljite svoje radove da vidimo koliko daleko Vas je mašta odvela.

BEZ OBESHABRIVANJA

ZORAN MILIĆEVIĆ, BEOGRAD

Posle dužeg razmišljanja odlučio sam da probem nekoliko svojih, po mom skromnom mišljenju najuspešnijih fotografija, i da vam ih pošaljem u nadi da ćete neku od njih objaviti u rubrici u kojoj ocenjujete radove čitalaca. Kao što se vidi iz poslatih radova, moja omiljena tema jesu životinje u neobičnim situacijama. Potpuno sam svestan da fotografije imaju dosta mana, ali najčešće sam imao vremena samo za jedan pokušaj. Sve fotografije snimljene su fotoaparatom Fuji Finepix S 5000, mahom u automatskom režimu rada, jer najčešće nisam imao vremena da ručno podešavam parametre snimanja. Nakon nabavke digitalnog fotoaparata počeo sam redovno da pratim vaš cenjeni časopis, koji me je inspirisao da ponovo počnem svoje fotografske pokušaje. Pozdravljam vas u nadi da ćete objaviti neki od radova, ali i ako ih ne objavite, to me neće obeshabrivati da vam i ubuduće pošaljem neki od svojih radova.

RE Životinje u neobičnim situacijama jesu FO zanimljive, ali na Vašim fotografijama TO imaju samo jednu uslovnu manu za objavljivanje – zauzimaju mali deo fotografije ili, što bi fotografi rekli, sitne su.

Dobro funkcionišu samo kada je fotografija dovoljno velika, pa pokušajte s malo krupnijim planom ili jačim zumiranjem. Jedan mali trik može mnogo da pomogne, a koristili su ga svi fotografi na svojim analognim fotoaparatom. Podesite parametre snimanja na prosečnu scenu pre bilo kakvog snimanja tako da ste spremni da reagujete u svakom trenutku. Na taj način brinete samo o kadru i oštini, pa možete fotografiju snimiti u trenu. Ukoliko ima dovoljno svetla, možete i fokusiranje prebaciti na manualno, a manje greške u fokusu korigovaće mali otvor blende, tzv. hiperfokalna oština. Naravno da niko, pa ni Vi, ne treba biti obeshabren bilo čime jer fotografija jeste lepa samo dok uživite u njoj.

IZBOR PRAVCA

SAŠA LAZAREVIĆ

Fotografijom se bavim već skoro godinu dana i to zahvaljujući ovom časopisu. Naime, posle teške nesreće na poslu, amputirane su mi obe noge. Dok sam se oporavljao u Zavodu za rehabilitaciju neko mi je doneo REFOTO i od tada ga redovno kupujem, kao i stare brojeve. Po izlasku iz bolnice (septembra prošle godine) počinjem aktivno da se bavim fotografijom. U početku je to bila porodična i turistička fotografija, ali sazrevajući kao fotograf uz vaš časopis, sve više shvatam svoje fotografije kao mogućnost da se izrazim. Svestan činjenice da su moje fotografije tehnički nedovoljno dobre, pokušavam da uporedo popravim i tehnički kvalitet svojih fotografija i njihovu izražajnost (što je, moram priznati, jako naporno za čoveka bez nogu) i došao sam do zaključka da ne znam u kom pravcu dalje... To je i osnovni razlog što vam šaljem ove fotografije. Mislim da bi mi vaši komentari pomogli da polako pronađem svoj put u fotografiji. Izbor fotografija koje vam šaljem je po principu slučajnog uzorka, bez nekog čvrstog kriterijuma.

RE Kada naš časopis pomogne na bilo koji FO način, onda i naš rad dobija na vredno- TO sti. Fotografija i jeste mogućnost da se svako od nas izrazi i, ukoliko nije u pitanju reportažna ili bilo koja druga vrsta gde je neophodno faktografsko beleženje, sve je dozvoljeno. Vi kreirate svoje lično viđenje i pokazujete svoj stav prema snimljenom objektu. Goran Malić dobio je vaše fotografije, ali mislimo da je izbor pravca teško otkriti bilo kome jer je to stvar ličnog izbora i dešava se obično nakon dužeg bavljenja fotografijom. Uostalom, zašto bi svoje interesovanje stavljali u bilo kakav okvir: ukoliko fotografišete grad, možete snimati i portrete ljudi koji u njemu žive, zar ne?

NIKON shop Vuka Karadžića 7a, 011 30 34 373

Kupon za foto-konkurse

REFOTO
konkursi

FOTO

narudžbenica

REFOTO, Beograd, Pčinjska 17, tel. 011/2456-151, 244-7958, e-pošta: info.refoto@gmail.com

Terminarni tehnički fotografije
pod Dragoljub Kakić
din. 450 + PT (din. 140)

Povezan komplet REFOTO časopisa
za 2002, 2003, 2004, godinu
din. 2.000 + PT (din. 600) po kompletu

"Dragoljub Kakić - Fotografije"
Foto-monografija
Pauzovan po ceni din. 250 + PT (din. 115) po
din. 1.500 + PT za mek' povez' komadu (za podloge: štamp' Lane Color B/H)

PREPLATA ZA INOSTRANSTVO
Za Evropu i inostr. 51 evro
OSTRANI RAKONI
INTERKONTINENTALNI (osobnička banka)
Dnevne Bank AS - Frankfurt, SWIFT CODE: FRUDD333
ACQUARDI WITH BANKA KOSOVAKA - EUR 950 2609 10
PROJEKTA BANKA BEGRAD 3.d - Beograd,
SWIFT CODE: PBRBGR33

BEHETICAR (finansija) REFOT 8 - Beograd, Pčinjska 17
Račun: 5401 519 00010123 za namenu PREPLATA ZA REFOTO
Kopiju uplate dostaviti na b/e/s: 381114460234 ili poslati na adresu Behticar
TEHNIČKI RAKON (finansije uplate)
255 0009770101000-55

Ime i prezime _____
Adresa _____
Grad _____
E-pošta _____
Datum / Pošta _____

Ime _____
Prezime _____
Adresa _____
Grad _____
E-pošta _____
Datum / Pošta _____

Narudžbenicu REFOTO, ili druga ponudjena
izdanja, koja čete mi isporučiti putem preplate ili
pouzrećem na sledeću adresu:

<p>18/2003</p> <p>Aleksandar Dolgij; Branislav Brajan Rašić; Kodak DCS Pro 14n; Olympus Camedia C-740; Nikkor AF-5VR 70 - 200 mm</p>	<p>19/2003</p> <p>Mihaly Moldvay; Vlaho Brangolija; Ljubisa Tešić; Nikon D2H; Olympus E-1</p>	<p>20/2003</p> <p>Finale konkursa "Ljubav"; Alija A Aksamljia; Canon D300; Nikon objektiv; FujiFilm Finepix F700</p>	<p>21/2004</p> <p>Novi konkurs časopisa; Rene Burri; Damir Šagolj; Pejžar u fotografiji; Tema broja: DIGTL/ANLG</p>
<p>22/2004</p> <p>YU/World press photo; Boris Spremo; Tema broja/ PRESS PHOTO; Cebit/ PMA; Nikon D70</p>	<p>23/2004</p> <p>Dragoljub Tošić; ODLAZAK LEGENDE; Lazar Pejović; Tema broja/ ETIKA; 5x8 Mpix</p>	<p>24/2004</p> <p>Klavdij Sluban; Božana Marinček; Dani fotografije u Srbiji; Tema broja/ ETIKA II; ULTRAZUM digitalni fotoaparati</p>	<p>25/2004</p> <p>Photokina 2004; Izložbe: SLR i kompaktni digitalni fotoaparati; Štampači, skeneri, filmovi; Zanimljivosti</p>
<p>26/2004</p> <p>Finale konkursa; Arno Rafael Minkinen; Test digitalnih fotoaparata; Foto škola jesen/zima</p>	<p>27/2005</p> <p>Novi konkurs; Danilo Cvetanović; Milan Radišić; Film skeneri; Foto škola ekspozicija</p>	<p>28/2005</p> <p>Pete Turner; Yu i World Press Photo; Tema broja/BOJA; Test foto Štampača; Nikon F6 i Nikon D2X</p>	<p>29/2005</p> <p>Dragoslav Il, i, Indigo; Tema broja / Utilitarna fotografija; Foto škola - studio; Veliki test SLR digitalnih fotoaparata</p>
<p>30/2005</p> <p>Ljubinko Kožul; Ljubomir Kojić; Tema broja; Foto škola - Reprodukcija; Jubileji - Umjetnost na ulici; Veliki test bliceva</p>	<p>31/2005</p> <p>Rade Milisavljević; Goran Basarić; Tema broja/PANORAMSKA FOTOGRAFIJA; Snimanje 3D predmeta; Stativi; Steron</p>	<p>32/2005</p> <p>FINALE KONKURSA ŽIVOT GRADA / BRZINA; Reportaža - Tibet; NIKON D200; Objektiv; Niskobudžetni SLR digitalni fotoaparati</p>	<p>33/2006</p> <p>Goran Malić; Reportaža - Indija; NOVA KONKURSI; Test foto-štampači; Standardni zum objektiv; Kompaktni "digitalci"</p>
<p>34/2006</p> <p>YU Press Photo; World Press Photo; Ekskluzivno; Prell; kalendar; KONKURSI; Telesuz; objektiv; Olympus E 330</p>	<p>35/2006</p> <p>Makrofotografija; Wim Wenders; Dani fotografije Srbije; KONKURSI; Makroobjektiv; makroblincevi; Foto-oprema; za leto</p>	<p>36/2006</p> <p>Fotomonografija; Fudbalska foto-groznica; KONKURSI; Canon EOS 30D; Panasonic Lumix L1; sigma objektiv</p>	<p>37/2006</p> <p>Photokina 2006; Visual Gallery; Foto-oprema; SLR i kompaktni digitalni fotoaparati; Zanimljivosti; Nikon D80</p>

Sansa e250
2 GB memorije + MicroSD slot
1,8 inča TFT monitor u boji
formati - MP3, WMA i WMA-DRM
prikazivanje foto i video snimaka
trajanje baterije - 20 sati
snimanje zvuka

SanDisk
STORE YOUR WORLD IN OURS®

REFOTB

Ekskluzivni uvoznik i distributer: RefotB, Pčinjska 17, 11000 Beograd,
t. 011 2456 151, 308 7004, f. 011 446 0234, e-mail: info@refot.com

Potražite spisak prodajnih mesta na:
www.refot.com

NOVI KONKURSI

→ LEPOTA OKO NAS

Vizuelnu umetnost najčešće shvatamo kao lepu, tj. za neko umetničko delo kažemo da je dobro ako je u isto vreme i lepo. To, naravno, ne znači da ono što nije lepo nije ni dobro, ali naša težnja za lepim toliko je jaka da ta dva pojma često ne razlikujemo. U narednom konkursu vaš zadatak je da istražite upravo tu tanku liniju između ta dva pojma i pokažete u kojoj meri jedan uslovljava drugi i da li obavezno jedan vodi ka drugom. Za početak, pronađite lepotu u vama samima da biste je otkrili oko vas.

Nagrade konkursa "Lepota oko nas" sastoje se od nagrada za svaki broj časopisa i nagrada konkursa kao celine. Za svaki od ovogodišnjih brojeva dodeliće se po tri nagrade:

1. godišnja preplata na časopis,
2. SanDisk Digital Photo Album,
3. knjiga "Elementarna tehnika fotografije" Dragoljuba Kažića.

Velike, završne nagrade konkursa jesu:

1. Nikon digitalni fotoaparatus,
2. LOWEPRO foto-torba,
3. Fotomonografija.

→ EKSPERIMENT

Naša saradnja s "Direct Linkom" i "Lexmarkom" nastaviće se i sledeće godine. Konkursi s temama "Brzina", a posebno "Efekat" pokazali su da je interesovanje čitalaca koji su imali priliku da iskažu svoju kreativnost u radu fotoaparatom i računarom bilo veoma veliko. Razmišljajući o tome koja bi tema bila zanimljiva, a ujedno i logičan nastavak, došli smo do "Eksperimenta" gde vam je skoro sve dozvoljeno. Razmislite šta do sada nije urađeno ili bar ne na način kako vi to radite. Budite maštovitiji i kreativniji od ostalih i ne plašite se proba i pokušaja. Nagrade se dodeljuju u finalu konkursa, a troje nagrađenih čitalaca dobiće "Lexmark" štampače.

→ SVETLOST I SENKE

U 2007. godini u pokrećemo još jedan, nov konkurs sa temom "Svetlost i senke". Fotografija živi i nastaje od svetla, a gde je svetlo – tu su i senke. Obratite posebnu pažnju na odnose između objekata i igre njihovih senki. Senke su dvodimenzionalne siluete obrnute projekcije koje nastaju kada neproziran objekat blokira prolazak svetlosti. Ali, senke zauzvrat pojačavaju vizuelni utisak objekta koji ih stvara. Ne postoje ograničenja u izboru motiva i njihovog predstavljanja, jedino je potrebno usredsrediti se na što bolje predstavljanje senki kao nezaobilaznog dela fotografije. Nagrade konkursa "Svetlost i senke" biće dodeljene u finalu konkursa a o pokrovitelju i nagradama obavestićemo vas u sledećem broju.

PROPOZICIJE KONKURSA

Pravo učešća imaju svi koji se bave fotografijom, a jedini uslov jeste da uz fotografije pošaljete i originalni kupon iz časopisa REFOTO, čitko popunjen osnovnim podacima o autoru (ime i prezime, adresa i kontakt, kao i neophodni tehnički podaci, npr. kojim fotoaparatom je snimljeno i dr.).

Broj fotografija koji neko želi da pošalje nije ograničen, s tim da za konkurs "Lepota oko nas" jedan kupon važi za tri fotografije. Za konkurs "Eksperiment" broj fotografija koje možete poslati u jednoj pošiljci je 10. Isto tako i za konkurs s temom "Svetlost i senke" broj fotografija koje možete poslati u jednoj pošiljci je 10.

FORMATI I TEHNOLOGIJA RADOVA

Učesnici mogu poslati:

- » crno-bele i kolor fotografije formata od 13 x 18 cm do 18 x 24 cm,
- » fotografije snimljene na CD u rezoluciji 300 dpi veličine od 13 x 18 cm.

SLANJE RADOVA

Ovogodišnji konkurs sastoji se iz šest periodičnih konkursa. Učesnici mogu poslati radove za februar, april, jun, avgust i oktobar, kao i za decembar koji je završni. Za svaki od navedenih brojeva časopisa obavlja se žiriranje, biraju radovi za uži izbor i određuju nagrade. Obavezno pročitati i pridržavati se uputstva za slanje radova!

ROKOV

Za februar, april, jun, avgust i oktobar, kao i za decembar koji je završni. Za svaki od navedenih brojeva časopisa obavlja se žiriranje, biraju radovi za uži izbor i određuju nagrade. Obavezno pročitati i pridržavati se uputstva za slanje radova!

Za decembar, kada je finale konkursa, žiriraju se radovi pristigli za decembar, kao i svi oni koji su ušli u uži izbor u prethodnim brojevima časopisa.

U svakom broju časopisa objavljuju se rezultati žiriranja za taj broj, nagrade broja i reprodukcije izabranih fotografija. U decembaru objavljuju se finalni rezultati svih konkursa, završne nagrade i reprodukcije do tada neobjavljenih fotografija prispelih na konkurse.

ZAVRŠNE ODREDBE

- » Radovi koji su poslani na konkurse ne vraćaju se;
- » organizator radove može koristiti za potrebe časopisa, bez naknade i uz potpisivanje autora;
- » odluke žirija su konačne;
- » pravo tumačenja ovih propozicija ima organizator.

KAKO DA NAM ŠALJETE VAŠE FOTOGRAFIJE

Na konkurse u 2007. godini primaće se fotografije **minimalnog formata 13 x 18 cm**. Ovo se odnosi i na klasične printove i na digitalne fajlove koji moraju biti u **rezoluciji 300 dpi** i sačuvani u JPG ili TIF formatima.

Svaka fotografija mora biti **obeležena** i to na sledeći način: na poledini klasične fotografije moraju biti ispisani: naziv fotografije, fotoaparatus kojim je fotografija snimljena, ime i prezime autora, adresa i kontakt telefon.

Digitalne fotografije slati na CD-u na kome je **marker flomasterom** obavezno ispisano **ime i prezime autora, adresa i kontakt telefon**, a snimljeni fajlovi kao ime treba da imaju naziv fotografije i ime autora (na primer: Lepota_1_Petar_Petrović.jpg). **Ostale podatke** (marka fotoaparatusa, adresa i kontakt telefon) **upisati u File Info** ili u File Properties (File Info se otvara u Photoshopu sa File>File Info a ukoliko ne koristite ovaj editor fotografija, onda na fajl kliknete desnim tasterom miša i dođete do File Properties).

Ukoliko radove šaljete na dva ili sva tri konkursa, snimite ih na jedan CD, a fajlove rasporedite u odgovarajuće nazvane foldere. Isto tako i fotografije koje su u papirnoj formi možete slati kao jednu pošiljku, samo treba naznačiti pored naziva na koji od konkursa se posla fotografija odnosi.

Ukoliko želite komentar vaših radova, obavezno to naznačite na poledini fotografije ili licu diska.

Želimo vam puno uspeha u nastupajućoj 2007. godini i mnogo dobrih fotografija.

BIGplay*

www.bigapple.co.yu

TESTIRANJE
NA LICU MESTA

PRVA PROMOCIJA KONZOLE PLAYSTATION 3

*
**SAMO
NA JEDNOM MESTU
U SRBIJI**

BIG APPLE prodajna mesta:
Beograd: Palmotićevo 20a, 011 3344 696; Deligradska 7, 011 3242 522
Novi Sad: Radnička 24, 021 455 050 office@bigapple.co.yu, msn@bigapple.co.yu